

HOOFSTUK 3

GESTALTEGEWING BETREFFENDE DIE FUNKSIONERING VAN DIE CHARIS= MATA IN DIE PRAKTYK VAN DIE OPBOU.

KONSEKWENSIES UIT DIE VOORAFGAANDE.

By die gestaltegewing betreffende die opbou van die gemeente moet die aard en karakter van die gemeente steeds getrou gehandhaaf word n.l. dat dit liggaam van Christus is waarin Hy aktief in hierdie wêreld besig is. Die gestaltegewing sal dus sodanig moet wees dat dit voortdurend die roeping en taak dien wat die Here vir sy gemeente het. Dit beteken dat daar voortdurende toerusting en opbou sal plaasvind wat die gemeente in staat stel om vir die doel van God in die wêreld te leef en te ywer. Dit bring weer op sy beurt mee dat die strukturering van die gemeente sodanig sal wees dat dit uitstra-
lingskragtig en opname-geslik sal wees, sodat diegene wat vanuit die verlore wêreld ingebring word, die huisgesin van God¹⁾ sal aantref waarin hulle die geestelike tuiste en -koestering sal belewe. Die gemeente sal dus die getuienis moet dra van die nuwe volk van God waarin die nuwe lewe en die nuwe gemeenskap in die vervalte en uitme-
kaar geskeurde wêreld deur die Lewende Here self opgerig en gevorm word. Hier sal die samehorigheid rondom en in Jesus Christus, die eenheid in liefde en die gehoorsame wandel met en navolging van Christus gestalte moet vind. Want hier - in die ekklesia - as die eskatologiese volk van God moet die volle heil belewe en almeer deelagtig gemaak word.

Die strukturering en organisatoriese opset van die gemeente sal van sodanige aard moet wees dat die charismata ook tot volle ontplooiing en ontwikkeling kan kom, sodat elke lid van die gemeente sal belewe en ondervind dat hy nodig is en geleentheid tot diensbaarheid in volle mate gebied word. Dit vereis dat die gemeente charismaties gestruk=
tureerd sal wees en nie hiërargies waar die eenman-sisteem daartoe lei dat die onderskeie gawes gesmoor word en selde tot die regte funksie kan kom nie. Gevolglik sal die doel van Christus Jesus vir die ge-
meente altyd helder voor oë gehou moet word, n.l. dat elke lid deel van sy liggaam as die Hoof is, en daarom nooit passief mag wees nie, maar

wel aktief ten einde die liggaam in sy volle funksie te laat slaag. Dit beteken dat elke lid van die liggaam van Christus erken sal word as mede subjek in diens van die Lewende Here, en nie as objek wat deur 'n paar "ampte" bearbei moet word nie. Alleen in die erkenning van elke lid as mede subjek kan daar aktiewe deelname en bydrae deur almal wees betreffende die opbou van die gemeente intern sowel as die uitbreidende aksie wat tot opbou dien.

Vanweë die feit dat die gemeente sy ontstaan, oorsprong en vorming in Christus Jesus het, en dus uit Hom sy bestaan en lewe dank,²⁾ sal alle aktiwiteite tot opbou in die gemeente steeds en alleen Christologies gerig en gesentreerd moet wees. So byvoorbeeld sal die gemeenskap tussen mens en mens geen sin en nut hê wat tot opbou van die geloof dien, as dit nie 'n gemeenskap met mekaar in Christus die Here is nie. Dit is alleen die gemeenskaplike wat mense saam in Jesus Christus as hulle Verlosser en Hoof ervaar en met mekaar deel, wat blywend saam=bind en die bande van onderlinge gemeenskap voortdurend hefter laat groei in 'n wêreld wat deur die duivel, (die diabolos) uitmekaar geskeur is. Omdat God veral tot die mens kom in sy Woord en Jesus Christus deur sy Woord en in die Gees met die gemeente besig is, sal die Woord altyd sentraal moet staan in die lewe en aktiwiteite van die ekklesia en in al sy bedieninge en opbou-programme.

3.1 Prinsipiële Riglyne Ten Opsigte Van Die Gestaltegewing.

Welke prinsipiële riglyne is van belang betreffende die gestaltegewing van die gemeente sodat hy veral deur die charismata opgebou sal word? Teen die agtergrond van ons ondersoek in hierdie studie aangaande die wese en aard van die gemeente; die opbou van die gemeente en wat dit behels, asook die koms en werk van die Heilige Gees en die gawes (charismata) wat Hy in die gemeente werk vir hierdie doel, kan die volgende riglyne gestel word:

- (1) Handhawing van die wese van die gemeente nl. as liggaam van Christus.
- (2) Getroue handhawing van die karakter en struktuur van die gemeente van Christus.

- (3) Honorering van die doel van die gemeente.
- (4) Die toepassing van die struktuur van die gemeente.
- (5) Opbou (oikodomē) as basiese program in die gemeente.

3.1.1 Handhawing van die wese van die gemeente n.l. as liggaam van Christus.

× Met die oog op die gestaltegewing betreffende die opbou van die gemeente is dit van besondere belang dat die grondwaarheid altyd duidelik voor oë gehou en gehandhaaf word n.l. dat die gemeente die liggaam van Christus is.³⁾

× Dit is bepalend vir die gestaltegewing aangesien dit impliseer dat elke lid van die gemeente 'n bepaalde funksie het en dat daar dus geen passiewe lede in die gemeente mag wees of ingelyf kan word nie. Dit beteken dat die beginsel in die strukturering, n.l. dat elke lid tot aktiwiteit gebring moet word en dat daar geleentheid geskep sal word in die organisering van die gemeente met die oog hierop, toegepas moet word.

× Omdat Christus die Hoof van hierdie liggaam is, bring dit mee dat hierdie liggaam alleen dan vitaal en lewend sal wees met 'n gesonde groei en ontwikkeling as hy uit Hom leef en in sy gemeenskap verkeer en wandel. So sal alle aktiwiteite dus Christosentries gerig moet wees. Dan alleen gebeur dit dat die Gees dit wat aan Christus behoort, aan die gemeente meedeel en toepas.

× Die besef van die liggaam met sy verskeidenheid lede bring ook mee dat die gesindheid en houding gekweek sal word van onderlinge aanvaarding en wedersydse waardering vir mekaar. Dit is noodsaaklik aangesien die lede mekaar nodig het en van mekaar afhanklik is vir hulle opbou en vorming tot volwassenheid.⁴⁾ Wanneer hierdie beginsel in die gemeente lewend gehou word, sal elke lid gedring voel om aktief mee te doen aan die handelinge van die gemeente omdat elkeen se aandeel noodsaaklik en van belang is vir die res. Dit werk op sy beurt ook weer mee tot die handhawing van die eenheid van die gemeente.

× Ten einde die wese van die gemeente as liggaam van Christus te

handhaaf, het dit ook bepaalde implikasies met betrekking tot die inlywing van lede in die gemeente. Gesien teen die agtergrond dat die gemeente 'n liggaam van lewende lede is, vereis dit dat alleen mense wat deur die Gees lewend gemaak is uit die dood - as gevolg van sondes en misdade⁵⁾ - ingelyf kan word in die ekklesia. Dit is ook alleen dan wat hulle toegerus word met die gawes van die Gees wat in die gemeente tot funksie moet kom. Die inlywing deur die kinderdoop kragtens die geloof van die ouers⁶⁾, bring mee dat diesulkes alleen dān tot aksie in die gemeente kom wanneer hulle deur 'n lewende geloof antwoord gegee het op die beloftes van God in die doop en dus nou deur die Gees geaktiveer word tot lewende lede. Eers op hierdie stadium verkry hulle 'n plek van diens en aktiwiteit in die gemeente van Christus, en kom hulle tot funksie in die liggaam kragtens die gawes wat die Gees aan elke gelowige verleen.

x Die liggaam van Christus bestaan uit lewende lede, want hulle word soos lewende stene in die struktuur van die kerk ingebou waar elkeen ook weer 'n bepaalde funksie het, naamlik in die opbou van die gemeente.⁷⁾

x Die handhawing van die gemeente as liggaam van Christus is vir die gestaltegewing ook daarin van belang dat dit die besef en belydenis by die lede wek dat die samestelling van die liggaam nie op grond van 'n belange-keuse van die lede geskied nie, maar deur die Hoof van die gemeenskap saamgestel word. Vir die gestaltegewing van die gemeente beteken dit dat onderlinge aanvaarding nie op grond van persoonlike keuse berus nie, maar kragtens die gemeenskap In Christus. Ook kragtens die feit dat hulle as andersins onwaardiges deur Jesus Christus aanvaar is as sy lede. Daarom kan daar nie 'n afgrensing of afskeiding wees van dié lede wat ander gawes het as die eie nie. Dit is dus nie "my gemeente" of "my kerk" nie, maar die gemeente van Jesus Christus waaraan ons behoort - dit wil sê: Alle Christene saam met my, wat ookal die aard van hulle gawes of volks- of kultuurverband mag wees. Meer nog: Juis kragtens hulle Christus-verbondenheid en onderskeie charismata waardeur hulle ook mekaar aanvul en dus op mekaar aangewese is.

3.1.2 Getroue handhawing van die karakter en struktuur van die gemeente.

Ten einde die opbou van die gemeente te dien, moet in die gestaltegewing vasgehou word aan die aard en karakter van die gemeente.⁸⁾

So sal daar reg moet geskied aan die charismatiese karakter en struktuur van die gemeente teenoor die hiërargiese.

x Hierdie prinsipe bring mee dat alle lede begenadigdes van die Here God is en daarom gelyk in status en posisie voor Hom en ten opsigte van elkeen se plek in die gemeente. Juis kragtens hierdie begenadiging waarin almal deel, het elkeen 'n charisma ontvang wat tot diens moet kom in die opbou van die ekklesia, omdat almal deel het aan die Heilige Gees. Aangesien almal dus charismatici is, het elkeen 'n taak en 'n funksie in die opbou van die gemeente. Gevolglik moet die gawes ontdek, ontplooi en ontwikkel (aangewakker) word sodat die liggaam as eenheid en in geheel kan funksioneer ooreenkomstig die wil en die doel van die Hoof, Christus.

x Vir die opwekking en ontplooiing van die charismata is die volgende riglyne van praktiese belang:

(1) Die persone wat die leidende funksies (ampte) in die gemeente het, en die diensstruktuur in die gemeente eensydig beheers, moet terug tree. Sô word die ruimte verskaf vir die ontwakings van die gawes by die ander lede. In hierdie proses tree die "ampte" as koördinatore op vir die ontplooiing van die onderskeie funksies.

(2) Die gemeentelede se gawes word tot funksie gelei in die samekomste van kleiner groepe wat as Bybelstudie- en werksgroepe byeen kom. Hier kan die gawes van elke afsonderlike lid ernstig geneem word. In die kleiner groepe word 'n verskeidenheid van take en dienste gestel asook bepaalde behoeftes sodat die onderskeie lede daarby kan inskakel soos die Gees hulle oortuig en lei. Hierdie ontplooiingsgeleentheid en -ruimte kan ook van hier uitgebrei word na die sentrale byeenkomste van die gemeente. Van hieruit gaan die gemeentelede ook die wêreld van die alledaagse lewe in om daar hulle gawes te laat dien op 'n spontane wyse, sonder dat dit juis 'n

spesifieke organisasie van die gemeente uitmaak.

(3) Voorwaardes vir hierdie ontplooiing kan soos volg gestel word:

(a) Die gemeente moet volledig vanuit die Skrif omtrent die teologie van die genadegawes ingelig word.

(b) Die gebede omtrent die Gees met sy gawes soos Jesus geleer het volgens Lukas 11:5-13. Hier is die suiwere motief vir die gebed so belangrik. God wil deur die gawes ander mense laat dien.

(c) Die deemoed en erkenning van eie onmag om die werk van die Here volgens eie vermoë en kragte te doen, moet besef en bely word. Solank ons nog reken dat ons vanuit onself weet hoe om 'n noodlydende te help, so lank het ons nog nie die gawe van barmhartigheid nodig nie. So ook met alle ander behoeftes wat deur die gemeente bedien moet word.

(d) Vertroue op God en openheid voor Hom dat Hy mag gee soos dit Hôm behaag en nie soos dit ons belief nie. Enige vooroordeel teenoor een of ander gawe, moet hier weggeruim word.

(e) Volkome oorgawe en toewyding aan die Here God is voortdurend nodig, en moet daaglik beoefen word, sodat ons voortdurend vrygemaak kan word van alle vorme van die werke van die duisternis en die sondige natuur. Soos Jacob Kremer⁹⁾ sê: "Nur wer sich auf diese weise läutert und vor einer Angleichung an diesen Äon, an den Geist dieser Zeit, hütet, vermag zu unterscheiden 'was der Wille Gottes, was gut und wohlgefällig und Vollkommen ist' (Röm. 12,2; Vgl. Phil. 1,10; Eph. 5,10)".

(4) Daar moet ook altyd in gedagte gehou word dat daar in die Nuwe Testament in bepaalde gevalle 'n verband is tussen die handoplegging en die opwekking van die charismata.¹⁰⁾ Dit kan dus ook beoefen word wanneer en waar van toepassing. Die beginsel moet egter vasgehou word, nl. dat nie die handoplegging as sodanig iets bewerk nie, maar die gebed wat die gemeenskap met God bemiddel terwyl die handoplegging simbolies is van God wat meedeel.

(5) In die Nuwe Testament kom die charismata ook soms voor by die seënbede met die waterdoop van volwassenes.¹¹⁾ Dit blyk egter die hoogste uitsondering.

Dit is alleen langs die weg van gehoorsaamheid en vertroue op die beloftes van die Here God dat Hy die gawes van die Gees tot ontwaking en funksie laat kom in sy gemeente. Bogenoemde dien slegs as praktiese riglyne daartoe. Ons mag egter nie weer toelaat dat ons van hierdie riglyne 'n skema maak sodat ons weer in geekte groewe van formalisme verval nie. Die Heilige Gees ken velerlei wyses waarop Hy Homself kenbaar maak in die gemeente en het sy eie weë waarlangs Hy die gemeente van tyd tot tyd wil lei ten einde die gawes wat Hy verleen tot aktiwiteit te bring.

* Die diakoniese karakter en struktuur van die gemeente bring weer mee dat s6 gestalte gegee word aan sy bestaan dat die sin van die deelname van elke lid aan die aktiwiteite nie tot motief het die selfverlustiging in die heil of om in 'n posisie van eer gestel te word kragtens jou besondere gawe nie, maar om diensbaar te wees. Daarin word die ryk van God sigbaar in hierdie wêreld terwyl dit tegelyk ook hierdie gestalte is wat die gemeente aanneem wat die bewys is van sy verlossing uit die ou wêreldorde waar die motief van heers en soos God te wees, die lewensbeginnel is. In hierdie diens=knegsgestalte waarin die gemeente in die wêreld verskyn, word ook kenbaar dat Christus - die groot Diakonos - in die ekklesia teenwoordig is, en dat die gelowiges in Hom lewe as hulle Hoof en Here. Daarom kan daar in die gestaltegewing van die gemeente nie ruimte wees vir die hiërgargiese of belangrike poste of posisies waarin sommige lede van die ekklesia bo ander lede gestel word nie. Hier is die diensmotief die grondliggende en oorheersende, want "elkeen wat in julle kring groot wil word, moet julle dienaar wees; en elkeen onder julle wat die eerste wil wees, moet julle almal se dienaar wees. Die Seun van die mens het ook nie gekom om gedien te word nie, maar om te dien en sy lewe te gee as losprys vir baie mense".¹²⁾

Terwyl daar in die gemeente geen ruimte is vir die burokratiese instel=linge rondom persone of komitees byvoorbeeld nie, en geen ruimte bestaan vir enige vorm van hiërgargie nie, het die leidende dienste ("ampste"),

wel 'n besondere dienende funksie om te vervul ten opsigte van die diakonia van die gemeente in geheel en so ten opsigte van die charismata in algemene sin. Hierdie waarheid word deur Hasenhüttl¹³⁾ soos volg gestel: "So klingt durch alle Reden an die Zwölf in den verschiedensten Abwandlungen immer wieder der Satz durch: 'Der Grösste (under euch) soll (nur) Diener (diakonos) sein'. Alles, was ihnen an Macht geschenkt ist, ist zum Dienst gegeben, und dieser Dienst kennt keine Rangordnung. So fehlt im N T überhaupt der Begriff für ein hierarchisches Amt (leitourgia, timē, archē)".

Gottfried Leich¹⁴⁾ sê daar was altyd 'n besondere amp in die kerk gegee wie se opdrag die veld van leiding, onderrig en die herderlike diens omvat het. Hierdie amp hang histories saam met die roeping en sending van die twaalf apostels deur Jesus Christus. Dan sê hy: "Der in der Apostolizität sichtbar werdende Doppelaspekt der Kirche und ihres Amtes - im weiteren wie im engeren Sinn - kann auch in der Unterscheidung 'Die Charismata und das besonders Übertragene Amt' beschrieben werden. 'Beide Formen des Dienstes bestehen des= halb zusammen, aber der apostolische Dienst ist grundlegend für alle Dienste in der Kirche". Hy erken dus die twee vorme van diens naamlik die besondere diens as "amp" en die diens van die charismata. Beide is egter tot diens gegee.

Noordegraaf¹⁵⁾ sê: Hoewel die voorgangers 'n bepaalde gesag uitoeven wat hulle van Christus-weë ontvang het, staan die aspek van gesag nie haaks op die diensknegsgestalte van die ampsdraers nie. Die amp fungeer in die gemeente, wat as liggaam van Christus in die wêreld gestel is om Hom te dien en te verheerlik.

Roberts¹⁶⁾ wys ook baie sterk daarop dat aan die stempel van outori= teit wat aan bepaalde ampsdraers toegeken word deur die Hoof, geen enkele gedagte van hiërargie verbind word nie. Daarom is by die "hafai" van Ef. 4: wat wel vir die liggaam onontbeerlik is, wel sprake van 'n orde van funksionaliteit maar nie van verheffing van die een of een groep bo die ander nie. Dan stel hy die baie be= langrike beginsel met betrekking tot die diens van apostels, profete, evangeliste, herders en leraars, nl. "Sonder die genus "hafai" is die liggaam ondenkbaar, onbestaanbaar, sonder binding, sonder bevoorrading,

sonder groei, sonder opbou - as onyerbonde, onorganiese dele ongeskik en onbekwaam tot enige funksionaliteit. Met betrekking tot die kenmerk en aard van die ampte stel hy dit baie duidelik en suiwer, wanneer hy verklaar: "Christus het gawes gegee ter toerusting van die heiliges. Doel van die gawes is met ander woorde voorsiening in 'n bepaalde behoefte van die heiliges waardeur hul in staat gestel word om doelmatig hul taak uit te voer, in die opleiding van die heiliges vir hul dienstaak, is die lewering van die geestelike toerusting waardeur die heiliges gereedgemaak word vir die dienende funksie waartoe hulle deur Christus gestel is".¹⁷⁾

Die leidende funksies of persone in die gemeente - ook genoem "ampte" - het dus die dienende funksie, naamlik om die gemeente in die naam van Christus Jesus te lei tot toerusting vir hulle dienstaak. Albei genoemde groepe van charismata is dus gestruktureer tot, en met die oog op die diensmotief.

x Die gestaltegewing in die gemeente moet dus van so 'n aard en opset wees dat die diensmotief bepalend is, en wel diens van elke charismatiker teenoor elke ander lid van die ekklesia sowel as die geheel, asook diens aan die wêreld in nood. Hierdie diakoniese opset in die gemeentesluit dan alle charismata in omdat dit gegee is met die oog op die diakonia van die ekklesia. Die gestaltegewing moet dus daartoe lei dat elke charisma tot konkrete diens gelei word. Geen gawe mag onbenut gelaat word nie terwyl geen gawe ook oorbodig is nie. Met elkeen het God sy besondere doel.

x Vanweë die feit dat die gemeente ook missionaries van aard is, sal sodanige gestalte daaraan gegee moet word dat daar 'n voortdurende werfkrag van die gemeente uitgaan wat sal lei tot die voortdurende uitbreidende opbou. God wil immers deur sy gemeente die mense uit die verlore wêreld uitroep en uitred en inskakel by sy eskatologiese gemeente en in sy gemeenskap self. Dit beteken dat die gemeente immer besig sal wees om die Heilsboodskap in Christus aktief uit te dra tot diegene wat nog in die wêreld buite die Verlosser verkeer. Dit bring mee dat die gemeente so gestruktureerd sal wees dat veral die lede wat vir hierdie doel 'n besondere gawe ontvang het, persoonlik hieraan kan meedoën, en die gemeente hom nie slegs moet verlaat op die

enkele "ampsdraers" wat voltyds daarvoor uitgestuur word nie. Die missionêre karakter van die gemeente sluit ook in dat die nuwe lewe in Christus Jesus voorgelêwe sal word - soos Van Swigchem¹⁸⁾ dit sterk beklemtoon. Dit dien tot lewende demonstrasie van die heil waarin die gemeente te staan gekom het en het ook die aantrekkingskrag vir die mense nog in duisternis. So gaan daar van die aard van die lewe in die gemeente 'n bepaalde werfkrag uit wat die gemeente as missionaries in wese is. So preek die lede van die gemeente met hulle hele persoon en deur hulle lewensopenbaring. Juis omdat die gemeente die kragte van die koninkryk van God verkondig, dien die lewe van die gemeente as demonstrasie van hierdie krag van God wat in sy bestaan werklikheid geword het. Die eksemplariese lewe straal uit en trek tegelyk aan en is as sodanig dus missionaries. Daardeur word dan die opbou van die gemeente van Christus gedien. Die opbou van die gemeente sal dus ten opsigte van die missionêre karakter en -diens 'n drieledige doel moet dien: (1) Dit moet opname-geskik wees met 'n warme gemeenskap rondom Jesus Christus waar die nuwelinge die nuutheid en egtheid van eskatologiese volk van God beleef en waardeur hulle versterk word. (2) Dit moet uitstralingskragtig wees sodat die wyse waarop en die gees waarin die gemeente saam is, sal opval en buitestaanders bewonder en aantrek. (3) Die gemeente moet uit-sendingsbekwaam wees sodat lede in die missionaryese aksie en -diens nie afstoot en skok nie, maar bekwaam is om in die toerusting van die Gees en die Woord diegene wat buite is, effektief te bereik.¹⁹⁾

* Omdat die karakter van die gemeente van Christus en van die Nuwe Bedeling eskatologies van aard is, beteken dit dat diegene wat met die gemeente te doen kry - binne sowel as buite die ekklesia - sal belewe dat die ou eeu en die ou wêreld wat in Adam onder die vloek en oordeel van God verval het, aan die verbygaan is. Tegelyk moet dan waargeneem en belewe word dat die nuwe eeu en die nuwe wêreld reeds begin het in Christus Jesus en dat iets daarvan reeds in die gemeente van die eindtyd aanwesig is. In en rondom die eskatologiese heilsgemeente sal dus belewe word dat dit waarvoor mense hier lewe ander waardes, beginsels en doelwitte is as dit waarvoor die gevalle mens nog in die ou wêreld lewe. Hier sal gestalte gegee moet word aan die woord van Jesus in die Bergrede: "Beywer julle allereers vir die koninkryk van God en vir die wil van God, dan sal Hy julle ook al

hierdie dinge gee".²⁰⁾ Hier sal ervaar moet word dat die Heilige Gees wat in die laaste van die dae uitgestort is, nou reeds iets van die heil en van die nuwe lewe laat ervaar wat God deur die profete belowe het en wat Hy in volheid vir sy verlostes in die ewige gemeenskap met Hom bestem het. Wanneer die charismata dan ook tot volle ontplooiing en funksie in die "nuwe" volk van God kom, word duidelik dat die Drie-enige-God deur die Gees op besondere wyse hier teenwoordig is en dus deur die gemeente werksaam is met die oog op die einde, en God se kosmies-eskatologiese doel.

3.1.3 Honorering van die doel van die gemeente.

Aangaande die gestaltegewing betreffende die gemeente-opbou is dit van kardinale belang dat die doel van die Here God met die ekklesia deur alle eeue heen en onder alle omstandighede helder en duidelik voor oë gehou sal word. Wanneer dit vervaag, verword die ekklesia tot iets wat die doel van die mens dien en wat dan aan die strewes en begeertes van die mens ondergeskik en diensbaar gemaak word. Vandaar die voortdurende probleem deur die eeue heen van verwêreldliking in baie vorme wat dikwels in die gemeente intree asook die probleem van verval in die verkondiging op baie maniere soos byvoorbeeld in die "Social Gospel" en 'n "teologie van die rewolusie".

Vra ons na die doel van God met die gemeente is dit duidelik dat die Here reeds by die roeping van Abraham iets hiervan tot openbaring laat kom toe Hy gesê het: "En Ek sal jou 'n groot nasie maak en jou seën en jou naam so groot maak, dat jy 'n seën sal wees. ... En in jou sal al die geslagte van die aarde geseën word".²¹⁾ Vandaar dat die apostel Paulus kan verklaar dat dit deur die versoening van Jesus Christus is dat ook dié wat nie Jode is nie deur Hom deel kry aan die seën wat God aan Abraham toegesê het.²²⁾ God wil dus deur sy eiendomsvolk sy seën tot die wêreld laat uitgaan nadat die vloek oor die mensheid gekom het sedert die sondeval in die paradys.²³⁾ Hierdie seën beteken dat God weer deur sy getuie (Abraham) en deur die nageslag van Abraham, wat sy eiendomsvolk is, mense uit die verlore wêreld wil terug bring in sy verbond en gemeenskap met Hom. Maar hierdie verbond met Abraham en hierdie gemeenskap met God word alleen

vir 'n verlore mensheid moontlik deur Christus as die ewige Middellaar. So leer die apostel Paulus dan: "God het sy beloftes aan Abraham en aan sy nakomelinge gegee. Daar staan nie 'aan nakomelinge', meer as een nie, maar: 'en aan jou nakomeling', net een, en hierdie nakomeling is Christus".²⁴⁾ Vandaar dat dit die doel van die ekklesia as die eiendomsvolk van God is om Christus aan die wêreld te verkondig, want dit is alleen in en deur Hom dat die vloek van God oor die vervalle mensheid weggeneem word en mense weer die seën van God-drie-enig kan ontvang.

Dit is immers deur Jesus Christus dat God eenmaal "alles wat in die hemel en alles wat op die aarde is onder een hoof sal verenig, naamlik onder Christus".²⁵⁾ Omdat hierdie doel van God in Christus bekend gemaak is, het dit dië implikasie, n.l. dat die gemeente vir hierdie doel van God daar is: (1) Om hierdie Christus, en God se heilsdoel in Hom, aan die wêreld te verkondig omdat daar alleen in Hom die opklaring van elke nood van die mens is wat op allerlei wyses ly onder die gevolge van die sondeval en die vloek daaroor uitgespreek deur die Here God. (2) Dat in die gemeente onder die Hoof-skap van Christus nou reeds iets verwerklik word van die harmoniese verhouding tot Hom en in die onderlinge verhoudinge van die ekklesia self. Met ander woorde dat die doel van God met die gemeente n.l. dat mense onder sy heerskappy en in Hom as Hoof tot 'n harmoniese saam-wees en gemeenskap verenig word.²⁶⁾ Hier toe moet die opbou van die gemeente ook dien en hiervan moet die funksionering van die charismata getuienis lewer, n.l. dat die nuwe mens(heid) onder Hom verenig is en diensbaar word aan die wil en doel van die Here God. So word ook die komende Gods-heerskappy deur Jesus Christus oor die gehele versteurde kosmos verkondig, gedemonstreer en geprofeteer, en is die eskatologiese heilsgemeente reeds daar vir die verheerliking van God. Die ekklesia is dan reeds voorteken van die Gods-heerskappy wat aan die einde van die tyd verwerklik gaan word. So word ook in en deur die gemeente bekend gemaak dat die beslissende eskatologiese wending van die gevalle geskiedenis van mens en wêreld met Jesus Christus reeds ingetree het in hierdie tyd en in hierdie wêreld. Met ander woorde, die eschaton en die einddoel van God is reeds oopgemaak in die sending van die Seun van God en die eskatologiese volk van God wat onder Hom versamel word - waarvan hulle dan ook die besondere teken is.

Die feit dat die eskatologiese wending van die gevalle geskiedenis met en deur Jesus Christus reeds in die tyd en in hierdie wêreld ingetree het, word onder andere sterk beklemtoon deur Adrio König²⁷⁾ wanneer hy verklaar: "In Christus het die werklikheid van die heil verskyn, so radikaal dat NOU die heilstyd is. (O.a. 2 Kor. 6:12). Christus het in die 'volheid van die tyd' gekom. (Gal. 4:4), deur Hom spreek God in 'hierdie laaste dae' (Hebr. 1:1) want Hy het in die 'voleinding van die eeue' verskyn (Hebr. 9:26) sodat Paulus vir die gemeente kan sê dat die 'eindes van die eeue' op hulle gekom het (1 Kor. 10:11)".

Omdat die werklikheid van die heil in Jesus Christus verskyn sodat dit NOU heilstyd is, en die ekklesia die konkrete openbaring daarvan in die geskiedenis is, kan ons praat van die eskatologiese wending wat reeds ingetree het met betrekking tot die gevalle geskiedenis. God gryp dus in Jesus Christus in, in die gevalle geskiedenis om die wending, die omkering te bring vir die mensheid op pad na die afgrond en die verderwing. Daarom word die Heilige Gees ook die eskatologiese Gawe genoem en is Hy in die heilsgemeente besig om hierdie wending van God in Jesus Christus deur heel die geskiedenis op pad na die einde toe voort te sit.

Deur die eskatologiese heilsgemeente word God se doel met die ekklesia en tegelyk ook met die wêreld geopenbaar en algaande gerealiseer, nl. dat Hy in en deur hierdie ekklesia tot redding en seën met die mensdom en die wêreld onder die vervloeking besig is. Daarin - en alleen daarin! - vind die heilsgemeente van die eindtyd sy bestemming op aarde. Die gestaltegewing aan die gemeente moet dus altyd en deurgaans van so 'n aard wees dat hierdie doel van die Lewende God van heil gediën sal word. Nooit mag die strukturering verhinder dat hierdie doel voortdurend gediën word nie. En nooit mag die doel van God met die ekklesia verplaas word deur die doel van mense nie.

3.1.4 Die grondbeginsels vir die strukturering van die gemeente.

Die grondbesinsel vir die strukturering van die gemeente is nl. die charismatiese omdat dit die liggaam van Christus is waarin alle lede

gelyk is. Die hiërargiese ordening of strukturering met die ampte as uitgangspunt, wat dan alles beheers en domineer, laat nie reg geskied aan die aard en karakter van die gemeente van Christus nie aangesien dit 'n onderordening van lede teenoor mekaar meebring. So gee dit aanleiding tot bv. clerus en leke; ampte van leraar, ouderling en diaken teenoor amp van die gelowige, ens., terwyl die res van die charismata wat die Heilige Gees in die ekklesia werk, weinig erkenning ontvang en ook nie werklik tot volle ontwikkeling kan kom nie.

Tereg sê W.D. Jonker in hierdie verband die volgende: "Te vaak is er in het verleden toch het gevaar geweest van een verborgen zelfhandhaving van het ambt en een voeren van heerschappij onder het gewaad van de kerkelijke dienst aan de maatschappij. De dienstknechtsgestalte is vaak helemaal zoek geweest en het zal de amptsdrager alleen maar ten goede komen dat hij zich niet meer een van de meest geziene en geëerde figuren in de samenleving mag weten, maar een dienstknecht die niet boven zijn Heer is en dus ook deel mag hebben aan de nederigheid van de Heer". Hy wys dan verder daarop dat die amp in diens staan van die groei van die gemeente na volwassenheid in Christus. Daarom is die gemeente geen stemlose "onderhorige" van die ampsdraers nie, maar volwaardige gespreksgenoot van die ampsdraers. Dan verklaar hy tereg: "Het ambt verschilt van de gemeente alleen met betrekking tot de specifieke taak die aan het ambt verbonden is, maar is voor de rest volkomen gelijk met de gehele gemeente, omdat ook ieder gemeentelid een bepaalde roeping heeft".²⁹⁾

Die gesonde balans tussen die gemeentelede met die algemene charismata en die leidende persone in die gemeente met die besondere gawes van blywende aard, is dus geleë in die dienslewerings-aspek. Die leidende gawes in die gemeente - ampte - moet dus steeds getrou bly aan hulle plek en posisie in die strukturering van die gemeente, na aanleiding van veral Efesiërs 4:12. Hulle staan veral teenoor die res van die gemeente om 'n diens te lewer tot dié se opbou en toerusting vir hulle taak. Dit is die gesonde ordening waar daar geen hiërargie bestaan nie, maar die onderskeie dienste charismaties gestruktureerd is.³⁰⁾

Alleen wanneer daar reg laat geskied word aan hierdie charismatiese

beginsels vir die strukturering, word die vrye werking van die Gees nie verhinder nie en kan die gemeente werklik ontwikkel tot volwassenheid in Christus, die Hoof.

Aleen wanneer die strukturering op hierdie grondslag geskied, kan die volle verskeidenheid van die charismata tot reg en tot ontwikkeling kom waarsonder die gemeente as liggaam van Christus nie lewensvatbaar is nie. Gevolglik moet die gemeente altyd 'n sukkel-bestaan voer as daar slegs 'n paar "ampte" tot funksie kom en so bly die groei tot volwassenheid steeds uit vir die gemeente as geheel. Die strukturering op hierdie grondslag moet meebring dat elke lid geleentheid gebied word tot self-deelname aan die aktiwiteite van die gemeente en ook dat losgekomp word van die opvatting en praktyk dat die res van die gemeente buite die "ampte" hoofsaaklik gesien word as objekte van bearbeiding en daarom voortdurend onmondig bly. Nog erger word dit wanneer die gemeente benader en gehanteer word as mense wat deur die prediking nog "bekeer" moet word en die versekering, versterking en opbou van die geloof die mindere klem ontvang.

Die strukturering van die gemeente op hierdie grondslag bring mee dat daar vir die volgende charismata ruimte geskep sal word:

(1) Persone as gawes van die Here aan die gemeente gegee, te wete: Apostels, Profete en leraars,³¹⁾ evangeliste en herders,³²⁾ ouderlinge³³⁾ en diakens,³⁴⁾ asook vroue in besondere diens³⁵⁾ en voorgangers.³⁶⁾

(2) Bepaalde charismata waarvan ons die volgende in die Nuwe Testament vind: Dien, onderrig gee, profesie, bemoediging, gee (uitdeel), leiding gee, help,³⁷⁾ woord van wysheid, woord van kennis, geloof, gesondmaking, wonders doen, onderskeiding van die geeste, in tale praat en uitleg van tale.³⁸⁾

Hierdie bepaalde persone wat as charismata aan die gemeente gegee word, dui op 'n struktuur wat die Gees in die gemeente werk met die doel om op 'n vaste en voortgaande basis die gemeente te dien en te lei. Die bepaalde charismata wat as besondere werkinge van die Gees

aan die lede van die gemeente geskenk en uitgedeel word, is nie noodwendig blywend aan 'n bepaalde lid verbonde nie, maar die Gees werk dit soos en wanneer Hy wil.³⁹⁾ Die belangrike hieromtrent is egter dat die opset in die gemeente sodanig sal wees dat daar vir hierdie werkinge van die Gees voortdurend ruimte geskep word, sodat daardie lede deur wie die Gees tot s6 'n werking wil bring, tot diens kan kom en nie slegs die sogenoemde besondere ampte nie. Omdat die charismata egter nie bestaan uit 'n vasgelegde en afgeslote katalogus in die Nuwe Testament nie, beteken dit dat genoemde aantal nie die enigste is wat die Heilige Gees in die gemeente van tyd tot tyd wil werk nie.⁴⁰⁾

3.1.5 Die opbou (oikodomē) as basiese program in die gemeente.

In die gestaltegewing van die gemeente en sy program van aktiwiteite moet die opbou as noodsaaklik, vasstaande en basiese element en patroon gesien word. Vanweë die feit dat die gelowiges vir 'n bepaalde diens daargestel is,⁴¹⁾ vereis dit ook dat daar nie alleen 'n voortdurende toerusting sal plaasvind nie, maar ook die normale aktiwiteit in die gemeente sal wees en nie slegs by uitsondering of spesiale geleenthede nie. Hierop sal die bediening van die Woord dus altyd toegespits moet wees, en kan 'n los-en-vas prediking gevolglik nie hierdie doel dien nie. Dit vereis ook dat die interne organisasie van die gemeente sodanig sal wees dat elke lid van die gemeente geleentheid het om aktief, lewend en deelnemend met Bybelstudie besig te wees in kommunikasie met ander gemeentelede.⁴²⁾

Terwyl die Woord van God dus sentraal moet staan in die opbouprogram sal dit sistematies moet geskied in prediking sowel as Bybelstudie-programme. Terwyl hierdie voortgesette aktiwiteit aan die gang is, sal die gemeentelede wat aldus opgebou word tot 'n taak gelei moet word ten einde die doel te dien waarvoor die opbou plaasvind en wat die Here God met die gemeente het. 'n Opbou sonder 'n doel tot diens sal versand en uiteindelik weer "doodloop" soos wel met so baie aksies in gemeentes gebeur.

Wanneer die opbou die basiese deel van die gemeentelike program en aksie uitmaak, sal dit ook vereis dat die funksionering van klein groepe in die gemeente 'n noodsaaklike gestaltegewing sal vind. Hier

sal die eenman-sisteem gevolglik misluk omdat dit byvoorbeeld alleen voorsiening kan maak vir een aktiewe Bybelstudiegroep in die gemeente.⁴³⁾ Gevolglik sal in die gestaltegewing rondom hierdie doel, die gawes wat in hierdie verband aan die gemeente gegee is tot daadwerklike funksie moet kom, sodat soveel kleinere groepe as wat nodig is gestruktureer kan word. Hier is byvoorbeeld die gawes van onderrig gee en leiding gee van besondere belang bo en behalwe die gawes van leraar en ouderling o.a.⁴⁴⁾

In hierdie kleiner gestruktureerde groepe sal ook dan voortdurend en intens aandag gegee kan word aan die onderlinge behoeftes in die gemeente van Christus, soos bv. die pastorale, die bystand aan beproefdes, aandag aan afwykendes asook die onderlinge vermaning en tug, ens. Terselfdertyd word langs hierdie weg ook die onderlinge gemeenskap belewe en versterk, wat so 'n basiese element in die bestaan van die gemeente as nuwe volk van God is.

In die opbou-program van die gemeente sal ook voortdurend aandag gegee moet word aan al die aspekte rakende die opbou van die gemeentelede sowel as van die gemeente in geheel. Wat eersgenoemde aan betref, byvoorbeeld die kom tot volwassenheid, die groei na Christus toe en die toename in kennis. Wat laasgenoemde aan betref, byvoorbeeld: Bevestiging en verstewiging op die fondament - Jesus Christus, versterking van die onderlinge eenheid en liefde, bevordering en verdieping van die gemeenskap en die onderlinge vermaning en tug.⁴⁵⁾

Terwyl die opbou dus deel van die basiese program van die gemeente sal uitmaak, word 'n planmatige bediening van die Woord vereis sodat daar aan alle aspekte betreffende die opbou aandag gegee kan word. Teveel geskied die Woord-bediening in die gemeentes op luk-raakte basis en dien dit nie tot konstruktiewe groei en opbou van die gemeentelede en van die gemeente as geheel nie. Eberhard Winkler⁴⁶⁾ sê: Gemeenteopbou is daardie gebeure waarin Jesus Christus sy gemeente toerus en bekwaam om uit die krag van die Evangelie sy missionêre, sielsorglike, diakoniese en liturgiese opdrag te vervul.

3.2 Die Rol Van Die Charismata In Die Strukturering Van Die Gemeente.

3.2.1 Strukturering kragtens die charisma aan elke lid verleen.

Die charismatiese karakter en -struktuur van die gemeente beteken dat die gestaltegewing aan sy struktuur op hierdie grondslag ingaan teen elke vorm van institusionalisering, teen alle vorme van burokratisering en teen elke vorm van hiërargie en strukturalisme. Dit wil nie sê dat daar nie 'n bepaalde struktuur in die gemeente mag wees nie. Die gemeente is sonder 'n struktuur nie denkbaar nie. Wanneer die apostel Paulus in besonder van die gemeente praat as die liggaam van Christus en die afsonderlike lede van die gemeente vergelyk met die onderskeie liggaamsdele wat die liggaam as geheel uitmaak,⁴⁷⁾ dui dit onteensegtelik op 'n bepaalde struktuur. Maar, dan staan dit ook bo enige twyfel dat die gelykwaardigheid van alle lede van die liggaam hier duidelik gestel word, en hoewel daar 'n funsie-verskil is, is daar nie 'n verskil in rangordening nie. Daar is geen plek vir hiërargie waar die een oor die ander heers nie, omdat daar één liggaam is, maar ook net één Hoof van die liggaam, soos dit ook volgens Ef. 4:4 gestel word. Die charismatiese karakter en -struktuur van die gemeente impliseer daarom nie 'n losse, ongedissiplineerde en wispelturige uiting van aktiwiteite deur die lede van die gemeente nie. Dit impliseer ook nie vrysinnigheid en willekeur, van welke aard ookal, in byvoorbeeld die samekomste van die gemeente nie, omdat die Gees wat in die gemeente werksaam is juis orde en gehoorsaamheid teenoor God in 'n chaotiese wêreld bewerk.

Gemeente-wees is die handeling van God in Christus Jesus deur die Heilige Gees aan die lede van die ekklesia.⁴⁸⁾ Dit is die grond vir die bestaan van die gemeente; vir die gestaltegewing, strukturering en funksionering van die gemeente.⁴⁹⁾ En hierdie handeling van die Ewige God word in die ekklesia in die hede geopenbaar in die charismata wat Hy werk in elke lid van die liggaam van Christus. Daarom is die grond van die gemeente die handeling van God in Christus en van daaruit gesien, het die ekklesia niks met die demokratiese of die hiërargie van mense te doen nie. Georg Huntemann⁵⁰⁾ stel dit

kort en duidelik: "Kirche ist nicht die Herrschaft des Menschen, sondern die Herrschaft Christi. Kirche ist nicht Demokratie, sondern Christokratie".

Die rol van die charismata in die strukturering van die gemeente beteken dat dit die ordeningsprinsipe⁵¹⁾ vir die ekklesia is omdat die charismata nie die buitengewone of uitsonderlike verskynsels of toerusting vir sommige lede in die gemeente is nie, maar die algemene. "Die Charismen sind nicht eine primär ausserordentliche, sondern eine alltägliche, sind nicht eine einförmige, sondern eine vielförmige, sind nicht eine auf einen bestimmten Personenkreis beschränkte, sondern in der Kirche ganz und gar allgemeine Erscheinung".⁵²⁾ Hasenhüttl⁵³⁾ sê tereg en duidelik dat die ordening in die gemeente alleen moontlik is deur die charismatiese grondstruktuur, wat vir elkeen sy plek oop hou in die gemeente. Deur elke ander ordening en deur elke ander sisteem, wat die charismata uitsluit, word die lewensnoodsaaklike blare en takke afgesny. Dan word die Gees geblus soos die apostel vermaan.⁵⁴⁾ Ulrich Brockhaus⁵⁵⁾ verklaar ook dat die onderskeiding tussen die charismatiese en die amptelike funksies in die Pauliniese gemeentes, histories gesien, nie moontlik is nie. Die apostel het in die charismata die wesentlike prinsipe van die Christelike handeling erken. Dit kan ons aanvaar indien ons met "onderskeiding" bedoel dat daar nie charismata in die gemeente bestaan en daarnaas nog ander funksies (ampte) wat nie charismaties is nie. Die belangrikheid van die ontvouing van die charismata in die gemeente is dus noodsaaklik vir die dienstruktuur van die gemeente. Siegfried Grossmann⁵⁶⁾ sê: "Die Entfaltung der charismatischen Dienststruktur ist aber besonders notwendig, damit die Charismen keine Randerscheinung der Gemeinde bleiben, sondern sie im Kern erfassen".

Omdat gemeente-wees die handeling van die lewende God in Christus deur die Heilige Gees is wat die lede toerus met die gawes tot 'n bepaalde diens, sluit die strukturering elke vorm van hiërargie en institusionalisering uit. Daarom is alleen 'n dienstruktuur in die gestaltegewing van die gemeente legitiem, en nooit bv. 'n hiërargiese struktuur nie. En die charismata is daardie dienstruktuur wat God in sy gemeente gee as die funksionerende liggaam van Christus op aarde. Tereg sê D.J. Louw⁵⁷⁾ "Dit is lewensbelangrik dat die kerk as

Instituut - ook die N.G. Kerk - radikaal haar bedieningspatroon in die stad sal hersien tot 'n Dienende (nie heersende) Liggaam Van Christus. Hierdeur kan die heerskappy van God in 'n mondige, sekularistiese eeu gedemonstreer word". 'n Geïnstitutionaliseerde of hiërargiese of burokratiese struktuur in die ekklesia kan nie anders bestempel word as 'n humanisering in die ekklesia nie, en lei daarom tot 'n verhinder- ing van die vrye werking van die Gees van God om die gawes van die onderskeie lede tot aktiewe diens en funksionering te bring. Ons moet saamstem met Erhard GRIESE⁵⁸⁾ wanneer hy sê dat die godsdiens eers dán grondwetlik charismaties is wanneer elke deelnemende Christen volgens sy gawe tot die gestaltegewing bydra. Eberhard Winkler⁵⁹⁾ sê dan ook dat die kerkregtelike reëling so plooibaar moet wees, dat die spesifieke gawes van die lede in die gemeente-situasie van die oomblik werksaam kan word. Dan verklaar hy later dat dit nie gaan om laere en hoëre ordeninge in die gemeente nie, maar om variante kerklik geordende opdragsverdelinge. Dit is die beginsel in die Woord van God dat die opdrag van die onderskeie gawes, (persone as gawes inge- sluit), verskil, maar nooit in rangordening en belangrikheid nie. Die gawes wat die Here God deur die Gees in die gemeente werk, bepaal dus die struktuurering en nie die "ampte" of hiërargieë nie. Daar is wel bepaalde persone as gawes in die ekklesia gestel van leiding gee wat die struktuurering mede bepaal, maar nooit daargestel is om die struktuurering hiërargies te bepaal nie. Sô werk Christus in die ge- meente van die Nuwe Testament en nie anders nie. Sô funksioneer die liggaam van Christus onder sy aléénbeskikking, bestuur en leiding as Hoof, en nie onder die beskikking, beheer en reglementering van watter vorm van hiërargie ookal nie. In hierdie geval word die diensstruk- tuur van die gemeente, wat deur die Gees bepaal word, in sy wese aangetas en word die mens met sy willekeur weer die bepalende faktor in die struktuurering. Dit gee juis aanleiding tot formalisme, dooie organisasie en verstarring in die gemeente. Hasenhüttl⁶⁰⁾ het daarom reg wanneer hy sê dat dit vanselfsprekend is dat die gemeente nie deur 'n uiterlike funksie of organisasie van die aard opgebou kan word nie, maar alleen vanuit die charismatiese gebeure, waarvan 'n innerlike dinamiek tot die gemeente uitgaan, en op die gemeente gerig bly. Daarom, sê hy, is die charismata dan ook as't ware die krista- lisasiepunt van die opbou.

Hasenhüttl⁶¹⁾ gaan ook verder en verklaar dat die charismatiese grond=struktuur van die kerk beteken dat elkeen sy plek in die gemeente het, wat hom deur die volmag van Christus gegee is. Daarom is hierdie plek die oord waar hy deur sy charisma gestel word, en dat hy in hierdie oord die kerk mede konstitueer. Val hy uit of word sy plek hom verbied, word die kerk in sy wese aangetas; geperverteert. Op bladsy 356 maak hy dië belangrike stelling: Wanneer daar nie unieform gediktee word nie, maar elkeen volgens sy bekwaamheid deur die voorgangers tot mede-gestaltegewing opgeroep word, word die godsdiens tot gemeenskaps-voltrekking.

Ten opsigte van die ordening en reglementering in die vroeë kerk, sê Karl Kertelge⁶²⁾ dat die kerk van die begin af nie in 'n streng georganiseerde ordening vasgevang was nie. Selfs die apostelamp was nie soseer op die eie lewe en die regtelike struktuur gerig nie, as veelmeer op die wêreld - na buite. Daar was in die vroeë gemeentes eerder 'n pluraliteit van funksies. Hy aanvaar dan nie 'n opdeling van die gemeente in "amp" en "charismata" nie.

Ulrich Brockhaus⁶³⁾ stem saam dat die lewe van die gemeente vir Paulus deur geen wet nie, maar deur die Gees en sy vrye werking en leiding bepaal is. Hy verklaar ook dat daar by Paulus geen teenstelling tussen Gees en amp is nie.

Daar is wel die diens van voorgangers en dië van leiding in die gemeente gegee, maar dan altyd as 'n diens en nooit as 'n hiërargie wat moet voorskrywe en diktee in die gemeente nie. Steeds moet ook hierdie gawes van leidende persone daartoe dien om die gemeente te lei tot die diens en aktiwiteit waartoe die Here deur sy Gees die onderskeie gawes in sy gemeente werk. In die lig hiervan moet die strukturering dus geskied kragtens die charismata wat die Here God in Christus deur die Gees in sy gemeente werk.⁶⁴⁾

3.2.2 Riglyne vir die charismatiese diensstruktuur.

Die eerste vraag wat aktueel is ten opsigte van die gestaltegewing aan die charismatiese diensstruktuur is nl.: Hoe kan die sluimerende en

ingevrore gawes as gevolg van die verstarde tradisionele struktuur van die gemeente ontdooi word en na vore kom? Arthur Stephan⁶⁵⁾ noem hiervoor 'n paar nuttige riglyne:

(1) Die beloftes van God moet ernstig geneem word, nl.: "Die boodskap van Christus is onder julle so goed gevestig dat dit julle nie aan 'n enkele genadegawe (en mēdeni charismati) ontbreek nie".⁶⁶⁾ En dan: "As goeie bedienaars van die veelvuldige genade van God moet elkeen, namate hy 'n genadegawe ontvang het, die ander dien".⁶⁷⁾

(2) Die gemeente moet omtrent die teologie van die genadegawes ingelig word, en dan veral onder die tema: "Lê julle toe op die beste genadegawes".⁶⁸⁾ Ten einde ontvangs-bereidheid in die gemeente te verkry, kan 'n reeks dienste daarvoor gehou word.

(3) Die leraar en die amptelike medewerkers moet terugtree en ruimte maak vir die skeppende werk van die Gees. Ons moet die moed hê om in die gemeente-arbeid leemtes, gebreke en noodsituasies sigbaar te laat word. Ons moet nie as gevolg van 'n eersug, valse ywer en oordrewe verantwoordelikeidsbesef die verleentheid blywend oorspeel nie. Die gemeentelede moet juis met die noodsituasie gekonfronteer word en tot diens opgeroep word. Juis in die leemtes wek die Gees die gawes op.

(4) In die praktiese gehoorsaamheid teenoor die opdrag van die Here van die kerk, word die genadegawes erken en werksaam. Hiervoor moet weggebreek word van die eenman-sisteem en die lede van die gemeente tot selfstandigheid gelei word. Ons moet God vertrou dat Hy deur sy Gees mense begiftig en bekwaam vir hulle diens.

(5) Die opwekking van die gawes moet in die gemeente institusioneel veranker word. Hieromtrent sê hy: "Wenn wir das Empfangen, Erwecken, Pflegen und Einübung der Gaben wirklich ernstnehmen, dann werden wir dem im Gemeindeaufbau einem gebührenden Platz zukommen lassen".

Siegfried Grossmann⁶⁹⁾ sê 'n nuwe charismatiese diensstruktuur kan 'n mens in geen gemeente verorden nie. Die belangrikste vereiste daar=

voor berus by die pastor. Hy het die sentrale amp, en hy dra op alle terreine die verantwoordelikheid. Weliswaar is hy grootliks gefrustreer terwyl hy merk dat hy alles moet doen, maar nie by alles uitkom nie. Ten beste gaan hy egter die valse weg op ooreenkomstig sy eie gawe. So sal 'n evangeliese pastor 'n gemeente opbou wat hoofsaaklik evangeliseer; 'n diakonies begaafde pastor sal 'n sosiaal-verantwoordelike gemeente opbou terwyl die tipiese prediker alles rondom sy kansel en erediens sal wil versamel. Daardeur word 'n verkeerde gemeente=struktuur slegs deur 'n ander, net so verkeerde, vervang. Die enigste blywende oplossing is dus om die stappe te neem tot die gestaltegewing aan 'n charismatiese diensstruktuur.

As voorbeeld van s6 'n diensstruktuur meld hy dan die volgende:

- (1) Die funksie van leiding in die gemeente moet uitgeoefen word deur die mense wat profeties begaafd is, wat 'n woord van wysheid het of die gawe van leiding gee, besit.
- (2) Die opdrag tot diens aan swakkes en siekes moet uitgevoer word deur hulle wat die besondere gawe van diens het, of barmhartigheid bewys, of van gesondmaking besit.
- (3) Vir die prediking, Bybelwerk en kinderarbeid is mense met die gawes van lering, woord van kennis en profesie byvoorbeeld nodig.
- (4) Vir die diens van evangelisasie is die gawes van ontmoeting, profesie, onderrig gee, sielsorg en kragwerkings byvoorbeeld nodig.
- (5) Die bestuur en leiding van die gemeente benodig die gawes van diakonie, mededeling van besit en van geloof.

Die gesamentlike verantwoordelikheid vir 'n gemeente sal minstens by twee bepaalde lede berus, in wie se hand profetiese en diakoniese leiding toevertrou kan word.

Vir die gestaltegewing aan die charismatiese diensstruktuur van die gemeente is dit insiggewend om te let op die strukturering van verskeie outeurs wat op heel besondere wyse daarop ingaan:

Arnold Bittlinger⁷⁰⁾ struktureer en onderskei soos volg:

(1) Tipes van verskeie genadegawes. Hieronder behandel hy bv. woord van wysheid, woord van kennis, gawe van geloof, gesondmaking, werking van kragte, profesie, onderskeiding van die geeste, soorte van tale, uitleg.

(2) Natuurlike en bo-natuurlike gawes. Hieromtrent sê hy dat die apostel Paulus geenonderskeid maak tussen natuurlike en bonatuurlike gawes nie.⁷¹⁾ Hy sê dat die apostel in die opsomming soos volg onderskei:

1. Persone: Apostels - profete - leraars.
2. Werksaamhede: kragdade - genesingsgawes - bestuursdienste - leiding gee - talespreek.

Dan verklaar hy dat die Nuwe Testament aandui dat daar naas die charismata, wat aan almal gegee is, besondere diensbetonings is wat aan enkele Christene verleen word. Dit noem hy dan "diensordenings".

(3) Genadegawes en godsdiensordening. Waarunder die volgende:

Gawe van spreek in tale, gawe van profesie, ordening van die Christelike godsdiens volgens 1 Kor. 14:26-40.

(4) Diensordenings in die Nuwe Testament: Dit verdeel hy in twee groepe soos volg:

1. Gemeentedienste: Opsieners en oudstes (episkopos), diakens en diakonesse.
2. Gesamentlike kerklike dienste: Apostels, profete, evangelis-te, herders, leraars.

Hieronder behandel hy dan ook die funksie van die gesamentlike kerklike dienste.

Arnold Bittlinger maak die onderskeid tussen die "gemeentedienste" en die "gesamentlike kerklike dienste" waarmee hy dan bedoel dat eersge-

noemde bepaal was tot 'n spesifieke gemeente terwyl die tweede groep die gemeentes in wyere verband bedien het. Volgens die Nuwe Testament, is dit dan: Apostels, profete, evangeliste, herders en leraars. Of dit wel 'n legitieme onderskeiding is wat 'n beginsel daarstel, kan egter nie sondermeer aanvaar word nie.

Siegfried Grossmann⁷³⁾ struktureer soos volg:

- (1) Algemene genade geskenke van God: die ewige lewe, ontmoeting (Rom. 1:11-12), gehuud en onghuud wees.
- (2) Spesiale charismata:
 1. Charismata van die Woord: profesie, openbaring, sielsorg, woord van wysheid, woord van kennis, leer, glossolalie, uitleg van glossolalie, sing in die Gees, profetiese leiding.
 2. Charismata van handel: Diakonie, mededeling, barmhartigheid, geloof, kragwerkinge, genesing, martelaarskap, diakoniese leiding.
 3. Die charisma van toetsing: Onderskeiding van die geeste.

Gotthold Hasenhüttl⁷⁴⁾ onderskei en struktureer soos volg:

- (1) Die grond-charismas: Ontmoeting, charisma van die ewige lewe, charisma van die geskiedkundige roeping van die volk en van die geskiedkundige roeping van die enkeling.
- (2) Charismata van die epifanie van God: Spreek in tale, (woord van wysheid en kennis), die charismatiese geloof (kragdade en genesinge).
- (3) Charismata van die opbou van die gemeente: Erbarming, uitdeel, troostende vermaning, onghuud wees en gehuud wees, gawe van diens (dienende daad).
- (4) Charismatiese Beroepe (Stände). Hieronder behandel hy dan die apostel, profete, leraars, evangeliste en herders.

Hans Küng⁷⁵⁾ doen dit kortliks en soos volg en behandel dit onder die afdeling: "Diakoniese Struktuur" en maak dan die volgende belangrike stelling: Van die blywende gemeentedienste geld dieselfde wat van die charismata geld. Ook hulle moet verstaan word as 'n uitgaande roep van God tot die enkeling om 'n bepaalde diens in die gemeente te vervul en wat tegelyk vir hierdie diens toerus. Daar is in die Nuwe Testament geen gefikseerde en eksklusiewe katalogus van hierdie blywende gemeentedienste wat vir alle gemeentes geld nie. In die Nuwe Testament staan die dienste van verkondiging op die voorgrond: Die diens van die versoening, waarin die woord van die versoening verkondig word (2 Kor. 5:18 v.v.; vgl. Hand. 6:4 die diens aan die Woord). Onder alle dienste staan vooraan en op grondliggende plek die apostel. Dan noem hy verder: Profete, leraars, diakens, presbiters (zekenim, oudstes), episkope.

Küing behandel nie die onderskeie charismata nie, maar deel dit soos volg in.⁷⁶⁾

1. Charismata van verkondiging: Apostels, profete, leraars, evangeliste, vermaners.
2. Charismata van hulpdienste: Funksies van diakens, aalmoesgewers en siekeversorgers, weduwees in diens van die gemeente.
3. Charismata van leiding: Eerstelinge, voorgangers, episkope, herders.

Herman Ridderbos⁷⁷⁾ verdeel die charismata in gawes en dienste soos volg: Apostels, profete, leraars, evangeliste, herders. Dan charismata wat op die onderlinge diensbetoon in die gemeente betrekking het: Onderlinge diensbetoon, presbiters (episkope), diakens, vrou. Hy noem dan dat daar tussen hierdie voorgemelde gawes en dienste in die gemeente 'n noue verband bestaan met die duideliker onderskeide ampte wat in die latere briewe van die apostel vermeld word. Dan noem hy weer die volgende charismata wat 'n onderskeie karakter dra, nl.: Buitengewone kragte en glossolalie soos in 1 Kor. 12 en 14 vermeld.

Siegfried Grossmann behandel nie die besondere gawes aan bepaalde

persone verbonde en hulle spesifieke opdrag soos in Ef. 4:11 vermeld nie. Volgens hom word die leiding in die gemeente gedien deur die bepaalde gawes van profesie, woord van wysheid en leiding gee. Die gesamentlike leiding van die gemeente berus dan by ten minste twee beproefde lede aan wie profetiese en diakoniese leiding toevertrou kan word.

Arnold Bittlinger aanvaar wel persone in die besondere amp, maar dan in die hoedanigheid as diens. HasenHüttl praat van charismatiese beroepe (Stände) en noem dan die lys van Ef. 4:11. Hans Küng sê dat God enkelinge roep om 'n bepaalde diens in die gemeente te vervul - dit noem hy dan blywende gemeentedienste, maar sê dat daar in die Nuwe Testament geen gefikseerde en eksklusiewe katalogus van hierdie blywende gemeentedienste is wat vir alle gemeentes geld nie. Wel vind ons in die Nuwe Testament die soos vermeld in Ef. 4:11.

Herman Ridderbos aanvaar wel duidelik onderskeide ampte in onderskeiding van die charismata van onderlinge diensbetoon en buitengewone kragte.

Bogenoemde gegewens dui op die soeke na die struktuur wat geldig behoort te wees vir die ekklesia in die algemeen, asook op die uiteenlopende beskouinge daaromtrent. Dit gee egter 'n waardevolle ontleding weer van die onderskeie charismatiese dienste wat in die Nuwe Testament gevind word.

Uit die voorafgaande blyk dit van belang dat die charismatiese diensstruktuur van die gemeente soos volg daar kan uitsien:

1. Die blywende persoonlike gemeentedienste. Hieronder erken ons die volgende: Apostels, profete, leraars, evangeliste, herders, ouderlinge, diakens, voorgangers en vroue in besondere diens. Omdat die apostels beskou word as die persoonlike leerlinge van Christus self wat ook die ooggetuies van die opstanding was en dus die grondlêers van die ekklesia in die Nuwe Bedeling, word hulle diens as onherhaalbaar beskou. Hulle taak was voltooi met die totstandkoming van die Nuwe Testament, gevolglik is hulle diens onherhaalbaar. Die ander is blywende persoonlike dienste wat Christus in sy

gemeente gee, wat egter nie beteken dat dit gefikseerde en vasstaande katalogus is wat in elke afsonderlike gemeente geïnstitueer moet word nie. Dit was egter nie die geval in die gemeentes van die Nuwe Testament nie. Hulle moet egter 'n bepaalde doel dien nl. die toerusting van die heiliges vir hulle dienswerk.⁷⁸⁾

2. Tweedens kan ons praat van algemene charismata wat ons ook besondere werkinge van die Gees kan noem. Dit kan ons weer soos volg indeel: (a) Woord-gawes: Onderrig gee, profesie, bemoediging, leiding gee, woord van wysheid en van kennis, tale praat en uitleg van tale. (b) Daad-gawes: Diens, gee, help, gesondmaking. (c) Kragte werk: Geloof, gesondmaking, wondere doen. (d) Die gawe(s) van onderskeiding.

In die strukturering van die gemeente moet dus ruimte geskep word vir die funksionering van bogenoemde gawes, naas die blywende persoonlike dienste wat in die gemeente funksioneer. Maar aangesien dit nie die afgeslote katalogus van die charismata is wat die Heilige Gees in die gemeente werk nie, moet daar voortdurend ruimte geskep word, en openheid in die gemeente bestaan om te eniger tyd ander gawes op te wek wat tot diens moet kom in die bepaalde situasie waarin die gemeente bestaan. Eers dan is dit die liggaam van Christus wat funksioneer en word dit nie bloot 'n organisatoriese, rigonstiese en gereguleerde groep mense wat bloot organisatories-formalisties optree nie. Van hieruit gesien, is dit daarom van die aller grootste belang dat die dienste van leiding in die gemeente voortdurend die taak en behoefte waartoe die gemeente geroep word om te dien, duidelik sal uitspel sodat die Gees die gawes kan oproep waarmee Hy die gemeente as die liggaam van Christus toegerus het kragtens hulle wedergeboorte.

Hoewel daar nie 'n vasgelegde katalogus van die genoemde besondere gawes in die Nuwe Testament voorgestel word nie, kan ons aanvaar dat die hoof-groepe, te wete die blywende persoonlike dienste, die woord-gawes, daad-gawes, kragwerkinge en die gawe van onderskeiding, die basiese struktuur van charismata is wat vir die funksionering van die gemeente as die aktief-handelende liggaam van Christus gegee is.

Hierdie gawes kom na vore en word geïmplementeer wanneer die taak asook die geleentheid en behoeftes tot diens aan die gemeente gestel word. By die taakstelling en die oproep tot diens, kom die lede na vore om daardie spesifieke taak op te neem en daardie diens te vervul waartoe die Heilige Gees 'n bepaalde gawe verleen het.

Ten einde hiertoe te kom, moet waar word wat Jürgen Moltmann⁷⁹⁾ sê: "Sie muss von einer Kirche der Amtsträger für Laien zu einer charismatischen Gemeinschaft werden, in der jeder sein Amt erkennt und sein Charisma ergreift. Das Volk wird dann zum Subjekt in der Kirche und verlässt seine Stellung als Objekt religiöser Betreuung".

So kan daar byvoorbeeld in die samekomste van die gemeente bepaalde behoeftes van lede gestel word, soos byvoorbeeld ernstige siekte, behoefte aan troos of bemoediging, moeilike beslissinge wat geneem moet word, ens. Hiervoor kan dan geleentheid gegee word vir voorbidding, terwyl ander lede met die gawe van bemoediging of woord van wysheid, op persoonlike vlak met sodanige betrokke lede in kommunikasie tree en hulle langs hierdie weg met hulle besondere gawe bedien.

Gevalle van stoflike nood kan ook by die gereelde samekomste van die gemeente gestel word, en lede met die bepaalde gawe van "diakonie" of "uitdeel" kan dan met die oog op die leniging van sodanige behoeftes die nodige vanuit die gemeente verkry terwyl dit dan weer uitgedeel kan word deur diegene wat die besondere gawe hiertoe ontvang het. Op hierdie grondslag kan 'n verskeidenheid van gawes in die gemeente tot funksie gebring word. Dit is egter ook belangrik dat die charismata op spontane wyse in die alledaagse lewe sal funksioneer. So kan 'n profeties-begaafde ouer byvoorbeeld 'n besondere insig hê vir die situasie en behoeftes en bedreigings van die kinders in die huis en die opvoeding en leiding aan hulle toespits waar die werklike probleem lê. Langs die weg word onsekerhede en twyfel vir hulle uit die weggeruim en vir hulle sekuriteit bied wat sô brood-nodig is in die wêreld van vandag. So kan die profetiese gawe byvoorbeeld ook tot funksie kom in die bedryf waar belangrike besluite met die oog op die welvaart van die bedryf en die gepaardgaande welvaart van elke werker. Dit geld veral 'n buitengewone insig in die situasie sowel

as toekomsbeplanning en beleid wat die bestaan van die bedryf seker stel. Dan nie terwille van die bedryf alleen nie, maar ook terwille van die sekerheid aan sy werknemers. So hang hierdie gawe van profesie in die praktiese lewenssituasie dan ten nouste saam met die hede wat Jesus self geleer het: "Gee ons vandag ons daaglikse brood".⁸⁰⁾

Die gawe van "geloof" kan byvoorbeeld in die alledaagse lewe tot funksie kom waar daar besondere nood en gebrek aan hoop bestaan. Die charisma van die geloof erken dat God 'n wonder kan doen en verandering kan bring waar mense nie meer uitkoms verwag nie. Die gawe van geloof vertrou ook die Here God daarvoor en weet dat in die omstandighede van die alledaagse dinge, Hy magtig is om te verander tot sy eer. En daar waar die gawe van geloof in die daaglikse lewe optree, ontstaan hoop by die betrokkenes.

Siegfried Grossmann gee in hierdie verband heel besondere riglyne in sy werk oor die gawes onder die opskrif: "Das Charisma im täglichen Leben".⁸¹⁾

3.3 Die Rol Van Die Ampte In Die Funksionering Van Die Charismata.

Dit sou meer in ooreenstemming met die Nuwe Testament wees om te praat van die onderlinge verhouding tussen die onderskeie gemeentedienste. Dit laat meer reg geskied aan die groot beginsel van die charismatiese struktuur van die gemeente van Christus as die huidige onderskeiding tussen "ampte" en charismata.⁸²⁾ Aangesien dit egter nog huidiglik die gebruik is om van "ampte" in die kerke te praat, handel ons hier oor die rol van die ampte in die funksionering van die charismata. Hier moet egter alle misverstande uit die weg geruim word, nl. asof die charismata die blywende persoonlike funksies in die gemeente, sogenaamd "ampte", nie nodig het nie, en asof die sogenaamde "ampte" die charismata nie nodig het nie. Beide groepe van dienste moet as noodsaaklik vir die funksionering van die ekklesia as liggaam van Christus gesien word. Die ontaarding in die gemeente van Christus vind juis dān plaas wanneer die een die ander verdring.⁸³⁾ Dit gebeur veral wanneer die "ampte" byvoorbeeld hiërargies, outoritatief en dominerend optree of funksioneer sodat die gemeentelede met bepaalde

charismata verdring voel en hulleself dan afskei van die gemeente. Die "amp" word weer dikwels deur die charismata verdring wanneer die charismata in 'n losheid, ongekontroleerd en vry wil funksioneer sodat daar verwarring en chaos in die gemeente ontstaan, soos byvoorbeeld in Korinthe. Tereg merk Hans Küng⁸⁴⁾ op dat daar in hierdie sin, van 'n charismatiese struktuur van die kerk gepraat moet word, wat die ampstruktuur omvat en daaroor heen reik. Hy verklaar: "Jedem das Seine - das ist ein grundlegendes Prinzip charismatischer Kirchenordnung. Keiner soll sich über die anderen erheben und sich alles aneignen und unterordnen wollen".

Küng⁸⁵⁾ wys ook daarop dat die gawes van leiding in die gemeente geen- sins tot 'n "bestuurs-laag" lei in die Pauliniese gemeentes nie. Daarom vermy die Nuwe Testament vir alle funksies die woord "amp" omdat dit 'n heersers-verhouding uitdruk. So gesien, is 'n beperking van die charismata tot die ampsdraers volgens die Nuwe Testament onmoontlik. Ewe onmoontlik is dit weer aan die ander kant om die "amp" bloot as bepaalde gesagsinstansies of organisatories te sien en dat die charismata vir hulle dus nie nodig is nie. Karl Kertelge⁸⁶⁾ wys ook daarop dat dit duidelik is dat selfs die Twaalf gesamentlik nie 'n leidende funksie in die sin van 'n regtelike amp uitgeoefen het nie. Verskeie outeurs⁸⁷⁾ wys dan ook daarop dat die opdeling van die gemeente in "amp" en "charisma" nie in die Nuwe Testament voorkom nie, en dat daar ook geen teenstelling tussen "amp" en "charisma" bestaan nie.

3.3.1 Die uitgangspunt in verband met die verhouding: "Amp" - charisma.

Die belangrike uitgangspunt ten opsigte van die funksionering van die onderskeie dienste in die gemeente - "amp" en charismata - is nl. dat die Heilige Gees vrymagtig in die ekklesia werk in alle lede. Sommige stel Hy in 'n durende en blywende funksie van 'n bepaalde aard soos byvoorbeeld leraar, evangelis of herder terwyl Hy andere weer met 'n bepaalde gawe tot diens toerus wat nie noodwendig tot 'n durende funksie in die gemeente lei nie, soos byvoorbeeld onderrig

gee, 'n woord van kennis of gesondmaking of onderskeiding van die geeste. Die durende en blywende charismatiese dienste (ampte) wat die Gees in die gemeente stel, word natuurlik nie sonder die instrumentering van die gemeente self gedoen nie. Die Heilige Gees wek byvoorbeeld die verlange by iemand om ouderling te wees, soos die apostel dit aan Timothéus stel: "As iemand graag ouderling wil wees, begeer hy 'n voortreflike werk".⁸⁸⁾ So 'n strewe staan natuurlik teen elke motief van eiewillige, eersugtige verlange by dié persoon in wie die Gees hierdie begeerte tot diens opwek. Hierdie strewe moet onder Christene wat ook deur die Gees gelei word, erken en die betrokke persoon dan in die bepaalde posisie beroep (ver kies) en in die besondere diens stel. So verklaar Arnold Bittlinger⁸⁹⁾ byvoorbeeld: "Derselbe Heilige Geist, der bestimmte Menschen zu Aufsehern beruft und damit in sie die Sehnsucht nach diesem Amt legt, macht anderen Menschen, wie z.B. Paulus, Barnabas, Timotheus und Titus deutlich, wenn er zu einem solchen Amt bestimmt hat". Dit stel die beginsel en uitgangspunt duidelik soos wat Hans Küng⁹⁰⁾ dit ook sien, nl. dat die Heilige Gees nie alleen in die kerklike ampte werk nie, maar waar Hy wil: in die ganse volk van God, en dat Hy deur geen reg, wet of mag gebind word nie. Daarom sê Herbert Masuch⁹¹⁾ ook die volgende: Dit gaan nie om "medewerking van die leke" met die leraar byvoorbeeld nie, maar om die "medewerking van die leraar" met die lewende gemeente. Dan verklaar hy: Die dienaar van die Woord is dan daarvoor verantwoordelik dat elke gemeentelid die nodige geestelike voeding ontvang. Die eenmansistees van die Ou Verbond is vervang deur die "alle-sistees" van die veelvoudige gemeenskaplike diens. Dit geskied op grond van die vrymagtige werking van die Gees.

Gottfried Holtz⁹²⁾ kom ook tot die belangrike gevolgtrekking: "In den älteren Paulinischen Gemeinden begegnen keine kirchenrechtliche fundierten Ämter. Ihr organisierendes Prinzip ist der Geist. Es gab in den geistbewegten Gemeinden von Anfang an pneumatische Ordnungen und deren Zellen". Dan sê hy met betrekking tot 1 Timothéus 3:8 v.v.: "Die Auslegung von I 3,8 ff. liess nichts von einer kirchlichen Rangunterstufe erkennen, wohl aber eine Gleichstellung, wenn nicht gar Höherstellung im Vergleich mit den episkopi". ... "Die Ordnung der Gemeinde bleibt pneumatisch, weil

sie von Gottesdienst, d.h. vom Herrnmahl her geschieht, unter Wahrung des Priestertums aller". Otto Betz⁹³⁾ verklaar ook dat die Christelike gemeente sigself verstaan as deur die Gees gelei, hulle wil in die ruimte van vryheid wees, nie meer onder die letter van die Wet nie. Maar reeds in die eerste eeu begin die institusionaliseringsproses. In verband met hierdie vryheid onder die leiding en werking van die Gees moet ons altyd die beginsel vashou wat Hans Küng⁹⁴⁾ ook stel, nl. dat die charismatiesbepaalde kerkordening nog entoesiasme beteken, wat in willekeur en onderordening, nog in wettelikheid, wat in gelykordening en univormiteit, verval.

Jürgen Moltmann⁹⁵⁾ wys ook daarop dat die monargiese episkopaat tot 'n demping van die Gees en tot verhinderende van die charismatiese gemeente gelei het. Dit spruit uit die monargiese ampsbegroning van Ignatius van Antiochië.

Hasenhüttl⁹⁶⁾ stel ook die uitgangspunt ten opsigte van "amp" en charisma duidelik wanneer hy sê: Terwyl daar in die Nuwe Testament geen werklike ekwivalent vir ons huidige kerklike ampsbegrip is nie, vind ons tog in die Pauliniese en onmiddellik na-Pauliniese teologie 'n begrip, wat die wese en opdrag van alle kerklike dienste en funksies teologies presies en omvattend beskrywe, nl. charisma. Dan gaan dit daarom hoe 'n mens die wese van die amp definieer. Hy verklaar dan: "Wenn es in einer Dauerfunktion für die Kirche besteht, die durch das Heilsereignis ermächtigt ist, im Dienst an den Menschen zu wirken, sind Amt und Charisma identisch. Wenn im Amt ein Posten in der Kirche gesehen wird, der unabhängig vom Nutzen oder Schaden der Gemeinde besteht, unabhängig von der Ausübung des Dienstes, dann widerspricht dieser Begriff dem Paulinischen Charismaverständnis. Wird im Amt die gnadenhafte Berufung zu einer Funktion in der Gemeinde gesehen, dann entspricht es dem Charisma". Dan vervolg hy met die duidelike en juiste stelling nl. as outoriteit deur die kerk bepaal word, dit dan geen onderskeidingsteken vir die "amp" is nie. Word die amp as diens in die gemeente verstaan, is dit met die charisma gelyk; word dit egter as heersersmag oor die kerk of vir die kerk opgevat, weerspreek dit sy charismatiese grondstruktuur.

Daar word wel 'n bepaalde outoriteit aan sekere dienste (amp) in die

gemeente verleen deur Jesus Christus self.⁹⁷⁾ Dit is egter nooit 'n volmag om te heers en mag uit te oefen nie; dit is wel 'n bepaalde volmag om sekere dienste te vervul in die gemeente. Daarom verklaar Arnold Bittlinger bv. omtrent hierdie volmag: "Der Amtsträger der christlichen Gemeinde ist ein Abbild des erhöhten Christus. Jesus selber ist in ihm gegenwärtig. Jesus selber als der erhöhte Herr handelt durch ihm. Jesus selber schenkt seinen Dienern Vollmacht. Vollmacht ist nichts anderes als das Handeln Jesu durch seine Beauftragten. Wo Jesus in Vollmacht durch einen Menschen handelt, tut er es durch Charismen". Dan sê hy verder: "Ziel allen vollmächtigen Handelns der Diener Christi ist die Auferbauung der Gemeinde. Dazu diese Vollmacht gegeben und nicht zur Zerstörung".⁹⁹⁾

W.D. Jonker¹⁰⁰⁾ sê omtrent die gesag: "Het feit dat de kerk van haar diensten als ambten spreekt, wijst erop dat men ook het kerkelijke ambt moeten verstaan als een dienst waartoe iemand door de bevoegde kerkelijke instanties geroepen en aangesteld wordt, met de duidelijke bedoeling dat de ambtsdrager met gezag bekleed word voor de uitoefening van zijn dienstwerk". Dan vervolg hy deur te sê dat die wesentlike van die amp is dat die ampsdraer sy sender verteenwoordig en dat aan die amp die sorg vir die gemeente toevertrou is.

In hierdie verband is ook van besondere belang waarop Arnold Bittlinger¹⁰¹⁾ wys, nl. dat die "amp" ook 'n gawe - 'n charisma - van Christus is wat Hyself gegee het: "Die Ämter in der Kirche sind Geschenke, sind Gaben Christi. Wir lesen in Vers 8 (Ef. 4): 'Er hat den Menschen Gaben gegeben'. So wie die Charismen, die Gnadengaben, Gaben des Heiligen Geistes sind, so sind die hier genannten Dienst-Funktionen Gaben des erhöhten Christus".

Hierdie uitgangspunt is van die allergrootste belang vir die funksionering van amp en charismata, omdat dit die beginsel van die Skrif duidelik stel en alleen hierdie opvatting die noodsaaklike balans tussen die onderskeie dienste in die gemeente waarborg. Tereg sê Arnold Bittlinger¹⁰²⁾ dan ook: vir die aanduiding wat ons "amp", noem, gebruik die Nuwe Testament die begrip "oikonomia". In meeste gevalle gebruik die Nuwe Testament egter vir dit wat ons

'amp" noem, die woord "diakonia". Die woordkeuse van die Nuwe Testament laat ons duidelik erken, dat met 'n diens of amp in die gemeente geen besondere waardigheid en ook geen priesterlike middelaarstelling (Mittlerstellung) verbonde is nie. Die amp is verstaan as diens, as jou-tot-beskikking-stel.

Ter wille van die funksionering van die charismata in die gemeente moet die vrymagtige werking van die Gees nooit verhinder word deur die optrede van die "ampte" nie. Die "ampte" moet dan steeds as 'n diensfunksie gesien word wat nooit 'n heersers-posisie of heersersmag kan opeis of mag verkry sodat dit bo die charismata as die res van die gemeente-dienste verhef word nie. Dit mag ook nie lei tot 'n hiërargiese struktuur of 'n burokratisering soos tans in so baie kerke bestaan nie. Dit het alleen reg van bestaan as 'n diens omdat dit mense is aan wie die Here God 'n bepaalde taak gegee het.¹⁰³) En hulle rol is dan uitdruklik om die heiliges toe te rus vir hulle diens. Hierdie toerustende funksie is dus 'n diens wat aan die gemeentelide gelewer word, en stel juis nie 'n verhouding van heerskappy of monopolisering van die taak tot opbou van die gemeente daar nie. Die rol van die "ampte" is dus om die charismata tot funksie en diens te laat kom, en nie om dit te verdring of daarvoor te heers sodat dit lei tot 'n beperking van, of uitskakeling van bepaalde charismata nie.

Dit is alleen die aard van die gawes en die aard van die dienste en opdragte wat verskil, maar nooit die waardigheid of status wat dit aan 'n bepaalde draer sou verleen nie. Daar is dus geen ruimte vir die terme: "amptelik" en "nie-amptelik"; vir "ampte" en "leke"; vir "besondere amp" en "amp van gelowige" nie. Alle dienste in die gemeente voorspruitend uit die charismatiese ordening en struktuur is amptelik omdat Christus die Here en Hoof van die gemeente dit deur die Heilige Gees in elke draer skenk en werk.

Alle dienste in die gemeente is dus charismaties omdat dit deur die Heilige Gees geskenk word en omdat dit hul oorsprong in die Hoof van die ekklesia - Christus Jesus - het, is alle dienste amptelik. Daar is wel bepaalde dienste wat 'n heel besondere durende funksie in die ekklesia vervul en wat as struktuur van dienste gegee is ter wille van die kontinuiteit en welsyn van die ekklesia, te wete: apostels,

profete, leraars, evangeliste, herders, diakens en voorgangers. Omdat hierdie dienste van kontinue aard is ter wille van die voortgang en welsyn van die gemeente, kan ons daarvan praat dat hulle funksie ook 'n bepaalde volmag (exousia) en gesag impliseer wat in die Naam van Jesus Christus uitgevoer word, maar wat hierdie dienste nogtans nooit verhef tot "regeerders" van die gemeente van die Here nie. Hulle diens en opdrag impliseer ook nie dat hulle aangestel is om oor andere - mede lede van die liggaam van Christus - te heers nie. Altyd word hulle taak uitgeoefen onder opdrag van Christus alleen - in wie hulle "exousia" gesetel is - en in gemeenskap en onder die leiding van die Heilige Gees.

J.H. Roberts¹⁰⁴) sê: "'Outoriteit' is hier uiteraard nie outoriteit van die gemeente nie, en ook geen eie outoriteit nie, maar is outoriteit van Christus. Van wie blyk dat hy nie op eie gesag nie, maar op gesag van die Here 'n funksie in die gemeente vervul, beoefen in die gemeente 'n amp". Omtrent die onderskeid van hierdie bepaalde persoonlike funksies van die ander charismata as algemene gawes wys Roberts dan op die blywende aard daarvan, en sê dan: "Nie vir 'n vlugtige moment verleen die Gees die charismatiese bekwaamheid nie, maar om die funksie waarin gedien moet word, blywend te vervul. Die charisma van die Gees beroep en verleen outoriteit om in die duursame funksie waarvoor dit geskik maak, 'n duursame opdrag te vervul".¹⁰⁵) Hasenhüttl¹⁰⁶) sê met betrekking tot die volmag van die apostel Paulus: "Seine Vollmacht steht nicht über der Gemeinde. Er will sich auch nicht zwischen die Gemeinde und das Christusgeschehen schieben und sich so zum Herrn der Glaubenden aufwerfen. 2 Kor. 1,24; 1 Kor. 3,5; 1 Kor. 6,20; Gal. 5,13. ... Das Urteil über einen Übeltäter fällt er nicht ohne die Gemeinde, sondern mit ihr; denn es ist das Wirken der Vollmacht Christi, das sich anspricht (1 Kor. 5,1-5)". Hy wys dan ook verder daarop dat die apostel Paulus in sy opdrag wat hy van Christus het, en die volmag wat hom verleen is, nie oor die gemeente staan nie; nie hulle regter is nie, maar hulle medewerker, gedrywe en gelei deur dieselfde krag, deur die mag van die Christus-gebeure.¹⁰⁷)

Arnold Bittlinger¹⁰⁸) behandel heelwat aspekte rakende die volmag van die "ampte", en wys dan ook op die strenge tugoefening wat uitge-

oefen en gehandhaaf word wanneer die Gees in sy volheid in die charismata en die "ampte" werksaam is, soos byvoorbeeld in die geval van Ananias en Saffira.¹⁰⁹⁾

Daar is dus die besondere blywende persoonlike dienste as charismata in die gemeente gegee ter wille van die voortgang, die welsyn, die goeie orde en tug in die gemeente, terwyl alles wat hulle doen die leiding van die gemeente ten doel het sodat daar die voortdurende opbou kan plaasvind. Hulle staan in sodanige verhouding tot die algemene charismata dat hulle 'n leidende en toerustende funksie vervul, en hulle uiteindelijke doel is altyd die opbou¹¹⁰⁾ van die gemeente. Dit alles doen hulle vanuit die Woord van God terwyl hulle self saam met die res van die charismatici onder dieselfde Woord besig en onder die gesag en opdrag van dieselfde Christus as Here en Hoof hulle dienswerk vervul wat ook Here en Hoof van die res van die charismatici is.

3.2.2 Die funksionering - amp - charismata.

Dit is van wesentlike belang dat die hele spektrum van charismata wat in die gemeente deur die Heilige Gees meegeedeel is, tot funksie gebring word. Hierdie beginsel bring mee dat nie slegs die "ampte" (dit wil sê, die blywende persoonlike dienste) tot funksie kom en dat hulle funksie is om die res van die gemeente te bearbei nie.

Wanneer hulle tot funksie kom, beteken dit juis dat hulle optrede daartoe lei dat die hele liggaam van Christus, en wel elke lid daarvan, nou ingeskakel word om aktief deel te neem aan die program van dienste waartoe die gemeente in sy besondere situasie geroep word. Hierdie beginsel word duidelik gestel in byvoorbeeld die uitsprake van Efesiërs 4:11 en 12 nl. dat die gawes van apostels, profete, evangeliste, ens. se diens daartoe lei dat die "hagioi" toegerus word vir hulle dienswerk, tot opbou van die liggaam van Christus. Wanneer ons nou vra wat hierdie dienswerk is waartoe die gemeente geroep word en wat die besondere opdragte is wat die gemeente moet uitvoer, behels dit 'n verskeidenheid van aktiwiteite soos dit onder andere deur die aard van die gawes in die Nuwe Testament self aange-

dui word. Maar dit beteken ook dat die spektrum van aktiwiteite in 'n gemeente nooit vasgestel en in somtotaal dieselfde bly nie. Daar is aktiwiteite wat ook afgestem is op die besondere omstandighede en die bepaalde situasie van die tyd.¹¹¹⁾ Dan is dit ook duidelik dat daar 'n verskil bestaan - 'n bepaalde andersheid - tussen die aard van aktiwiteite van die blywende persoonlike dienste soos byvoorbeeld evangeliste, herders, leraars en dié van die bepaalde gewes aan die res van die gemeente gegee, soos onder andere geloof, 'n woord van kennis, bemoediging, ens.¹¹²⁾

Dit is egter duidelik dat daar bepaalde basiese aktiwiteite aan die blywende of besondere persoonlike dienste, (die sg. ampte) toevertrou is wat van essensiële belang is vir die opbou van die gemeente. Arnold Bittlinger¹¹³⁾ sê dat die apostel Paulus in sy opsomming van die gewes onderskei tussen die volgende: (1) Persone: Apostels, profete, leraars. (2) Werksaamhede: Kragdade, genesinge, leiding-gee, bestuursdienste, talespreek. Dan verklaar hy dat twee opmerkings hieromtrent nodig is: (1) Paulus onderskei tussen amp en charisma. "Das Neue Testament deutet an, dass es neben den Charismen, die allen gegeben sind, besondere Dienstleistungen gibt, die einzelnen Christen verliehen sind. (2) Paulus unterscheidet nicht zwischen natürlichen und Übernatürlichen Gaben".

Die feitelike is dus dat die gewes aan almal in die gemeente gegee is, en dat sommige bo en behalwe dit ook 'n besondere diensbetoon of opdrag ontvang het. Dit is dan juis die belangrike vraag: Wat is hulle besondere opdrag en diensbetoon. Arnold Bittlinger behandel dan die besondere dienste op omvattende wyse asook verskeie ander outeurs.¹¹⁴⁾ Jürgen Moltmann¹¹⁵⁾ sê dat die basiese opdrag aan die gemeente die volgende is: (1) Opdrag tot verkondiging van die Evangelie. (2) Die opdrag tot doop en viering van die Nagmaal. (3) Die opdrag tot leiding van die gemeente-samekomste. (4) Die opdrag tot diakonie. Wesentlik vir die gemeente is dus kerygma, koinonia en diakonie. Daarvoor benodig die gemeente prediker, presbyter en diakonie. Dan vervolg hy: "Der Auftrag der Verkündigung kann auf Prediger, Lehrer, Seelsorger, Krankenbesucher und Missionare verteilt werden. Der Auftrag der Gemeindeleitung

kann auf Älteste, Kirchmeister, Gemeindeleiter usw. verteilt werden. Der Auftrag zur Diakonie in der Gemeinde und an der Gesellschaft kann je nach Lage der Dinge spezifiziert werden. Aber eine Kirche kann nicht ohne Verkündigung des Evangeliums, ohne Taufe und Herrnmahl, ohne Versammlung und Diakonie ihrer Sendung durch Christus gerecht werden". Dan maak hy die belangrike beginsel-stelling: "Bei der Gestaltung der Aufträge muss der Freiheit und der Fülle des Geistes ebenso wie der jeweiligen Situation Rechnung getragen werden. Die genannten Aufträge können auf Zeit oder ein ganzes Leben lang übernommen werden".

J. Firet¹¹⁶⁾ wys daarop dat die basiese vir bv. die pastorale optrede die volgende is: Kerygma (prediking), Didachē (kategeese) en Paraklese (sielsorg).

Terwyl die besondere blywende persoonlike dienste in die gemeente dus die basiese aktiwiteite vir die bestaan van die gemeente uitvoer, kom die charismata tot openbaring en tot funksie in die gemeente. Omdat hierdie basiese diens in die gemeente ook die profetiese taak van die verkondiging van die Evangelie inhou, vind hierdeur ook die uitbreidende opbou van die gemeente plaas.¹¹⁷⁾

Nou is dit egter die belangrike punt met betrekking tot die funksionering van die charismata sowel as met betrekking tot die opbou van die gemeente dat dit nie alleen die besondere blywende persoonlike dienste is wat hierin meewerk nie. Die algemene charismata van die lede van die gemeente werk ook self mee aan die opbou van die ekklesia, soos dit duidelik gestel word in Efesiërs: "Die verskillende liggaamsdele pas by mekaar en vorm saam 'n eenheid. Elkeen van hulle vervul sy funksie, en so bou die liggaam homself op in liefde".¹¹⁸⁾ Vra ons nou waarin hierdie opbou bestaan waaraan alle charismata saamwerk, behels dit die volgende: (1) Met betrekking tot die gemeentelede: Hulle kom-tot-volwassenheid, die groei na Christus toe, die toename in kennis, en: (2) Met betrekking tot die gemeente as liggaam van Christus: Bevestiging en verstewiging op die fondament - Jesus Christus, versterking van die onderlinge eenheid en liefde, bevordering en verdieping van die gemeenskap, en die onderlinge

vermaning en tug en dan die uitbreidende bouwerk.¹¹⁹⁾

So word die rol van die "ampte" vervul in die funksionering van die charismata. Maar dan alleen wanneer die groot beginsel gehandhaaf word wat Jürgen Moltmann¹²⁰⁾ soos volg formuleer: "Sie treten aus dem Volk Gottes vor das Volk Gottes und handeln im Namen Gottes. Ihr Auftrag trennt sie nicht Von Volk und stellt sie auch nicht über das Volk, denn er wird ja in der Gemeinschaft des ganzes Volkes und im Namen seiner Beauftragung ausgeübt. Die sache, zu der sie beauftragt werden, kommt aber nicht vom Volk selbst, sondern von dem Gott dieses Volkes, in dessen Namen sie sprechen und handeln".

Die belangrike waarheid omtrent die optrede en funksionering van die besondere blywende dienste in die gemeente - die "ampte" - is nl. dat hulle deur Christus Jesus daartoe geroep word,¹²¹⁾ en in hierdie spesifieke diens gestel word tot die "hagioi", maar hierdie opdrag skei hulle nie van die volk van God nie, en stel hulle ook nie in 'n hoëre posisie onder die volk van God nie. Hulle is net soos die res van die draers van die algemene charismata deur die= selfde Heilige Gees toegerus en bekwaam gemaak vir hulle toegespitste en durende dienswerk in die ekklesia. Hulle is ook gelyke lede van dieselfde liggaam van Christus Jesus en staan in dieselfde verhouding tot en posisie voor die Eën Hoof van die ekklesia - Jesus Christus. Alleen die aard van hulle diens en funksie verskil van die res van die charismata.

3.4 Die Struktuur as Ontplooings- en Werkruimte vir die Charismata.

Die gestaltegewing en strukturering van die gemeente behoort sodanig van aard te wees dat dit dien as ontplooings- en werkruimte vir die charismata in die volle spektrum daarvan. Wanneer die gestaltegewing en strukture waarbinne die gemeentelike aktiwiteite plaasvind, sodanig verstar, of sodanig van aard is dat dit juis die ontplooiing en die funksionering van die charismata beperk of verhinder, kan die gemeente nie meer in die volle sin van die woord as liggaam van Christus bestaan nie. Dan is dit ook nie meer moontlik dat die gemeente ten volle werktuig van die Gees van God kan wees nie, en gevolglik is dit ook nie meer moontlik dat die gemeente sy taak en roeping in hierdie wêreld kan uitvoer in ooreenstemming met die wil van God en die Hoof van die ekklesia, Jesus Christus nie.

Dit is daarom van beslissende betekenis dat by die gestaltegewing en strukturering van die gemeente die beginsel van vrymagtige werking van die Heilige Gees steeds toegepas sal word. Dan beteken die vrymagtige werking van die Gees hoegenaamd nie 'n ongeorganiseerde, ongestruktureerde wispelturigheid van handeling in die gemeente nie. Die Gees skep juis orde in die chaos wat deur die sonde veroorsaak is. Daarom is daar 'n gegewe struktuur wat ook as charismaties bestempel kan word omdat dit deur die Gees geskenk en bewerk is. Duidelik leer ons dit uit 1 Korinthiërs 12:4: "Daar is 'n verskeidenheid van genadegawes, (charismatōn), maar dit is dieselfde Gees wat dit gee; daar is 'n verskeidenheid van bedieninge, (diakonion), maar dit is dieselfde Here wat die opdrag gee; daar is 'n verskeidenheid van kragtige werkinge, maar dit is dieselfde God wat alles in almal tot stand bring". Die Gees gee dus bepaalde charismata, 'n verskeidenheid van bedieninge en van kragtige werkinge. Daarin het ons dus die duidelike aanduiding dat die Gees 'n struktuur van dienste in die gemeente gee wat juis dui op ordelike, vastigheid en kontinuïteit en juis ingaan teen enige wispelturigheid en ongeordendheid. In 1 Korinthiërs 12 vanaf vers 8 lees ons dan verder van die spesifieke gawes wat die Gees meedeel, en dan word vanaf vers 12 oorgegaan daartoe om aan te toon dat die gemeente nie 'n losse ongeordende, wispelturige en toevallige saam-wees van mense is nie, maar 'n hegte eenheid soos die liggaam

waarin elke lid sy bepaalde geordende plek het wat die Gees aan hom verleen. Duidelik word dan ook vanaf vers 28 verklaar dat God in die kerk aan bepaalde mense 'n bepaalde taak gee, en dan word hulle ook aangedui. Hierin sien ons ook weer die duidelike gegewe struktuur van dienste in die gemeente as liggaam van Christus.

Hierdie gegewe struktuur word ook duidelik aangedui in Efesiërs 4 verse 7, 8 en 11 waar die apostel verklaar dat die verhoogde Christus gawes aan die mense uitgedeel het en dan volg weer die spesifieke struktuur van gawes met hulle bepaalde dienswerk.

Ons kan dus die gevolgtrekking maak dat die Heilige Gees 'n bepaalde struktuur gee betreffende die basiese aktiwiteite en dienste in die gemeente. Dit sou dus ook legitiem wees om te praat van 'n gegewe diensstruktuur of ook 'n gegewe charismatiese struktuur tot diens, omdat die charismata in volle omvang altyd deur die Gees mee gedeel en gewerk word met die oog op dienslewering. Hierdie struktuur waarbinne alle charismata funksioneer, kan ons soos volg indeel: die kerygma, die didachē, die koinōnia, die martyria en die leitourgia.

Hierdie modi van dienste sal altyd sodanig gestruktureer moet wees dat dit die ruimte verskaf waarbinne die charismata ten volle kan ontplooi en tot funksie kom. Hoewel daar dus 'n gegewe struktuur is waarbinne die charismata funksioneer, vind dit egter plaas onder die vrymagtige werking van die Gees wat aan elkeen uitdeel soos Hy wil. Hierdie struktuur is egter ook tegelyk dissiplinerend vir die funksies binne die gemeente sodat dit nooit in onordelikheid willekeur en chaos verval nie.

3.4.1 Die kerymatiese element as modus in die diensstruktuur.

Aangaande die kerygma is daar twee aspekte wat van belang is, nl. die handeling - die daad van die aankondiging, asook die inhoud van die kerygma - die aankondiging.¹²²⁾ Met ander woorde kerygma is die modus waarin die goddelike Woord tot mense kom, terwyl dit ook die handeling van proklamasie aandui. Maar dan is dit ook van die grootste belang dat die kerymatiese element in die uitdra van die

Evangelie nie slegs 'n mededeling van informasie is of die blote afkondiging van 'n verklaring nie; ook nie die aankondiging van 'n nuwe leer nie - selfs nie alleen die afkondiging van 'n nuwe stand van sake wat deur een of ander gebeurtenis meegebring is nie. Die aankondiging van die Evangelie - die kerygma - sluit ook in dat hierdie proklamasie van die koms van die Messias en die koms van die koninkryk vergesel word van bepaalde gebeure, bepaalde handelinge van die Here God. Dit sien ons wanneer Jesus sy dissipels uitstuur met die opdrag: "Gaan verkondig: 'Die koninkryk van die hemel het naby gekom'. Maak siekes gesond, wek dooies op, reinig melaatses en dryf duiwels uit".¹²³⁾ So stel Friedrich¹²⁴⁾ dit dan ook: "Preaching is not a lecture on the nature of God's kingdom. It is a proclamation, the declaration of an event. If Jesus came to preach, this means that He was sent to announce the Basilia tou Theou, and therewith to bring it". Dan vervolg hy: "The word proclaimed is a divine Word, and as such it is an effective force which creates what it proclaims. Hence preaching is no mere impartation of facts. It is event. What is proclaimed takes place".

Dit is dus van besondere betekenis dat wanneer Jesus sy dissipels uitstuur, Hy hulle opdrag gee om te preek en gesond te maak.¹²⁵⁾ Hierdeur word aan ons verklaar: wanneer die prediking van die Evangelie ware proklamering in die Naam van die Here God is, Hy ook daarin en daardeur aan die werk is sodat sy heerskappy 'n werklikheid word, en dan kom tekens en wonders ook voor.

Nog 'n verdere aspek van die kerygma word deur Friedrich¹²⁶⁾ genoem wanneer hy verklaar: "Kerygma is the herald's cry ringing out in the streets and villages and in houses. The herald goes to all, to publicans and sinners; he attracts the attention of those who are without (luk. 18:13) and who do not attend the gatherings of the righteous". Dit dui ook vir ons die missionariese aspek van die kerygma aan. Ons kan dus sê dat die inhoud van die kerygma is: Die verkondiging van Jesus Christus, die koms van die koninkryk van God, die Evangelie, die Woord. Daarmee begin ook die nuwe tyd. Daarom gaan dit ook gepaard met bepaalde gebeurtenisse en dade - handelinge van God - soos byvoorbeeld genesinge, uitdruwing

van duiwels, ens. Wat geproklameer word, gebeur ook. Dit behels ook die missionêre element om nl. die wat nog buite is, deur die Evangelie in te roep in die koninkryk van God.

Aangesien die kerygmitiese element in die diensstruktuur van die gemeente ook 'n modus van handeling is, betreffende die bediening van die Evangelie, moet ons ook vra: Waar vind dit plaas, en welke vorm neem dit aan? Dit geskied dan veral in die erediens waarvan Firet¹²⁷⁾ sê: "Het saamenkomen van de gemeente is de grondvorm van het funktionieren als het lichaam van Christus". Die erediens is dus die grondvorm vir die kerygmitiese diens, maar dan ook elke samekoms waar die handeling van evangelieverkondiging plaasvind vir die doel van die Here God.

In hierdie samekoms, in hierdie aksie, kom nou bepaalde charismata ter sprake wat in hierdie situasie tot ontplooiing en tot diens gestel word. Vir hierdie modus waarin die Evangelie bedien word en uitgaan, word die besondere charismata van leraars, evangeliste, profete en diakens gegee. Dan is die algemene gawes wat hier ter sprake kom onder andere die volgende: profesie, gesondmaking - wat gepaard gaan met die Evangelie-verkondiging, - ook wonders doen en soms by uitsondering, (volgens 1 Kor. 14), die spreek in tale en die uitleg daarvan. Die doel van die funksionering van hierdie gawes is altyd die opbou van die gemeente - intensiewe sowel as ekstensiewe (uitbreidende) opbou.¹²⁸⁾ J.T. Bakker¹²⁹⁾ stel ook hierdie beginsel in verband met die kerygma wanneer hy konkludeer: Die verkondiging van het Evangelie is geen geheimleer, ook geen stichtelijk onderonsje, maar een openlijke, publieke zaak. Opbouw van de gemeente en evangelisatorische activiteit behoren bijeen en één van de wortels dezer eenheid is de prediking als kerugma. Wij zien dan ook bij Paulus bv. geen angsvallige scheiding tussen deze beide facetten van zijn werk en hij kan ook in zijn gemeentebouwende arbeid rustig spreken van het verkondigen van het evangelie".

Binne hierdie handeling waar die verkondiging van die evangelie in een of ander vorm van groepsverband geskied, ontstaan die ruimte vir die funksionering van die betreffende charismata. En vir hierdie vrye werking van die Gees moet voortdurend ruimte daarvoor geskep word,

sodat hierdie kerugmatiese samekomste nooit verval tot stagnasie en pligpleging of die blote nakoming van 'n formaliteit nie. Die funksionering van die charismata binne hierdie vrye werkruimte moet egter altyd geskied ooreenkomstig die kriteria vir die charismata, te wete: die Christus-belydenis, die opbou van die gemeente, die diensmotief, in die liefde en ter wille van die eenheid van die gemeente.¹³⁰⁾

3.4.2 Die didaktiese element (didachē).

Wanneer Jesus sy dissipels uitstuur om die Evangelie aan alle volke te verkondig, sê Hy: "Gaan dan na al die nasies toe en maak die mense my dissipels, (mathēteusate); doop hulle in die Naam van die Vader en die Seun en die Heilige Gees, en leer hulle, (didaskontes), om alles te onderhou wat Ek julle beveel het".¹³¹⁾ Twee woorde is hier van besondere belang, te wete: "mathēteusate" - dissipels maak; en "didaskontes" - om te leer. Met betrekking tot "dissipels maak" sê Firet:¹³²⁾ "Men zou nu verwachten de opdracht: maakt alle volken tot mijn onderdanen. Maar de Messias-koning blijft de 'leraar' - mathetēusate, luidt zijn bevel, 'maakt ze tot mijn discipelen'. Uit de opdracht mathēteusate ... didaskontes blijkt, dat de didache van de kerk niet de didache van Jesus vervangt. Jesus Christus blijft Zelf de leraar, de apostelen en de kerk kunnen door hun didache de mensen slechts tot het discipelschap van deze leraar leiden". Dan sê hy: "Met het didaskein van Jesus correleert dus niet zozeer het 'manthanein' als wel het 'mathētēs zijn'. Tot deze leraar komt men niet in de eerste plaats om door Hem onderricht te worden, maar om zijn discipel te zijn; het kenmerk van het discipelschap is: het akolouthēin, het navolgen van Christus".

Dit gaan dus in die didachē nie bloot om die onderrig in 'n stel feite of waarhede nie, maar wel om die lewe van gehoorsaamheid in die gemeenskap van Jesus Christus. J.T. Bakker¹³³⁾ sê in die leer word die gemeente nader onderrig in die heil wat eenmaal aan haar in die kerygma ten deel geval het, en so word in hierdie ontvouing 'n ontwikkeling voltrek waarin vir haar die konsekwensies van haar geloof sigbaar gemaak word. Maar dit word nie alleen vir die gemeente sigbaar gemaak nie, dit moet ook sy leefwyse word in die alledaagse om-

wandeling. Fiet¹³⁴⁾ stel dit treffend duidelik wanner hy sê: "Wij willen slechts erop wijzen, dat ~ met name bij Paulus - het leven in de navolging van Christus, het gaan van de weg, wordt gezien in de meest nauwe relatie tot Christus Zelf en tot zijn geschiedenis, die de geschiedenis van het heil is".

Wanneer Jesus dus die opdrag gee om dissipels te maak beteken dit dat sy wil is om mense tot sy navolgers te maak, en dit verskil totaal daarvan om mense byvoorbeeld tot onderdane te maak. Die bedoeling van die didachē is dus om mense deur die woord aangaande die heil in Christus daartoe te lei dat hulle in sy gemeenskap leef en wandel in hierdie wêreld, en nie dat hulle byvoorbeeld die onderdane van 'n koning word nie, daarom word van die gemeente gepraat as die liggaam van Christus.¹³⁵⁾ Hieromtrent sê Fiet¹³⁶⁾ verder dat Christus met die woorde: "alles wat ek julle beveel het", beteken dat wat Hy ge= leer het nie iets is wat aan toehoorders tot kennisgewing aangebied word nie, maar dat dit bepalend is vir die weg wat volgelinge moet gaan. Dissipelskap is navolging, dit is die gaan van 'n weg, 'n voortdurend met Christus wees, in sy woord bly, Joh. 8:31. Daarom, sê hy, as die apostels - en in hulle die apostoliese kerk - die opdrag kry om deur die didachē die volke tot dissipels te maak, hou dit in dat die didachē gerig is op die kontinue. Die didachē is die geleide op die weg, die weg agter Christus, die weg wat Christus Self is. "De met het kerygma verbonden doop is de inlijving in de discipel= gemeenschap, de primair gemeenschap met die Heer is; de didachē is inwijding in het discipellevens, het leven in de navolging".

K.A. Schippers¹³⁷⁾ noem ten opsigte van die begrip "leer", (didas= kein) drie grondgedagtes wat fundamenteel is vir elke leerproses wat op mense betrekking het: (1) Die noodsaak van die betrokkenheid van die totale mens op die leerproses. In hierdie verband sê hy dat die Heilige Gees as die leermeester van die kerk in die Bybel herken word in die uitgesproke leerervaringe van die gemeente. Die Evangelies het dan juis ontstaan uit hierdie ervaringe met en aan Jesus Christus. (p. 14). Dan vervolg hy: Sonder die faktor "ervaring", sonder die bewuste betrokkenheid van die subjek sal die gemeente geen "leerge= meenskap" kan wees nie. (p. 16).

(2) Die tweede fundamentele gedagte vir die leerproses is nl. die duursame verandering in die gewenste rigting. Hy maak die stelling: "De leerervaring waar het in de gemeente om te doen is (meer nog: waaruit de gemeente ontstaat), is de bewust en existensieel beleefde wisselwerking tussen Woord en werkelijkheid. Zo komt de gemeente in de leergemeenschap met Jesus Christus". (p.17). Verderaan sê hy: In die model van die gemeente as "leergemeenskap" word die gemeente aangespoor om haar na Christus verwysende bestaan steeds opnuut te verwerf, en dat dit juis die onveranderlike identiteit van Jesus Christus is wat ons noop tot verandering. Omdat Hy dieselfde is, kan ons nie dieselfde bly nie. (pp. 18 en 19). (sien hoofstuk 1.3.5.1).

(3) As derde grondgedagte vir die leerproses noem hy die faktor van die sosiale interaksie. Dit verwys ook na die begrip "gemeenskap" met die oog op die leer van die gemeente. Die liefdevolle gemeenskap is dan van versterkende betekenis vir die leerproses, omdat dit daartoe lei dat die gedrag van die model wat waargeneem word, dan ook nagevolg word. Daarom is wedersydse aanvaarding en aanmoediging in die gemeente ook van so 'n groot betekenis in hierdie proses van die didachē (pp. 19-21).

Die groot beginsel van die didachē is dus die ervaring wat met Jesus Christus opgedoen word deur middel van die onderrig uit die Woord, en hierdie ervaring bewerk ook die verandering wat so nodig is vir die groei en opbou van die gemeente. (sien hoofstuk 1.3.2).

In onderskeiding tussen kerygma en didachē sê Firet:¹³⁸⁾ "In het kerygma staat het heil loodrecht op de situatie van wie het 'heden' hoort. Bij de modus van de didache zou men eerder moeten denken aan een horizontale lijn: het heil dat verschijnt is een weg die wij moeten gaan, van dag tot dag, stap voor stap, door de verwickelingen van het leven".

Die didachē beteken dus: Mense word tot Jesus Christus gebring om sy dissipels te wees - nie onderdane nie -. Hulle volg Hom na in 'n lewensgemeenskap van gehoorsaamheid wat 'n kontinue proses deur die hele lewe impliseer. Hierdie proses bring 'n bepaalde ervaring mee

- dit lei tot verandering - van die wedergeboorte en bekering - en dan verder tot 'n voortgaande ervaring met Jesus Christus. Hierdie verandering is 'n groei na Christus toe.^{139}} Daarom is die didachē fundamenteel vir die opbou en groei van die gemeente. (Hoofstuk 1.3.5.1 en 2).

Vir hierdie modus van diens wat tot die opbou en groei van die gemeente gegee is, word die volgende charismata benodig: In besonder die algemene gawes van onderrig gee, leiding gee, woord van wysheid, woord van kennis en ook onderskeiding van die geeste. Die blywende besondere en persoonlike gawes wat hier tot diens kom, is veral leraars, herders en voorgangers. Binne hierdie modus van die didache moet die ruimte bestaan vir die ontplooiing en funksionering van die bepaalde charismata. Dit vereis dat daar dan ook vrye deelneming van die lede van die gemeente in hierdie aksie sal wees, sodat die betrokke gawes in hierdie verband van die didache - wat van so 'n kardinale belang vir die opbou is - na vore kan kom om in die diens en handeling van die opbou van die gemeente te funksioneer. In hierdie verband sê Josef Müller: "Die Konzeption der Gemeinde als 'Lerngemeinschaft' erfordert pastorale Strukturen, die die Mitverantwortung der verschiedenen Dienste für die Gemeinde erleichtern. Der pastorale Schwerpunkt verlagert sich von der 'versorgten Gemeinde' zur 'mitwirkenden' Gemeinde wobei sich nicht mehr einige wenige von den vielen haupt-, neben- und ehrenamtlichen Mitarbeitern der Gemeinde 'betreuen' lassen sondern als engagierte Gemeinemitglieder das Gemeindeleben mittragen".

Van die allergrootste belang betreffende die didachē, is die vraag na die bron van waaruit die bepaalde aktiwiteit geskied; die konsentrasiepunt van die didachē. Die didachē kan alleen funksioneer vanuit die Woord van God, want dit is die bron waaruit die Here God die gemeente versamel en opbou. Die belang van die Skrif word soos volg gestel aan Timothëus:^{141}} "Die hele Skrif is deur God ingegee en het groot waarde om in die waarheid te onderrig, dwaling te bestry, verkeerdhede reg te stel en 'n regte lewenswyse te kweek, sodat die man wat in diens van God staan, volkome voorberei en toegerus sal wees vir elke goeie werk".

Herbert Masuch¹⁴²⁾ stel ook die belang van die Woord in die gemeente soos volg: "Gott wirkt zuallererst durch sein Wort: 'Die Wort, die ich rede, sind Geist und sind Leben' (Joh. 6,63). Dieses lebendige und kräftige Wort (Hebr. 4,12) hat Gott seiner Gemeinde anvertraut. Die Gemeinde verkündigt das Wort. Als das 'Lebensbrot' teilt sie es den Hungrigen aus. Dieses Wort geht nicht leer aus. Es wirkt. Es richtet aus, wozu Gott es sendet (Jes. 55,11). In Verbindung mit seinem Wort wirkt Gott durch den Heiligen Geist in der Gemeinde".

Omdat die beginsel waardeur die Here God in sy gemeente werk, die Woord is, is dit noodsaaklik dat die Woord die bron en grondslag van alle vorme van didachē in die gemeente sal wees. Want alleen wanneer die Here in verbinding met sy Woord deur die Gees werk, kan die charismata in die gemeente gewek en tot aktiwiteit gebring word. Daar kan dus geen charismata wees as die Woord nie funksioneer nie. Dit is ook belangrik dat die didachē in 'n bepaalde struktuur van die gemeente sal plaasvind. Hiervoor is die kleiner groep van die grootste belang, want alleen dān kan daar persoonlike deelname in die kommunikasie vanuit en rondom die Woord van God wees. Dit is van wesentlike belang vir twee sake, nl. (1) die ontvouing van die charismata en (2) die opbou van die gelowige sowel as van die gemeente. Hoe die kleiner groepe vir hierdie doel in die gemeente gestruktureer word, hang saam met die situasie en omstandighede van elke plaaslike gemeente asook van die samestelling van 'n bepaalde gemeente. Die klein groep kan gestruktureer word in die volgende vorme: huiskringe vir Bybelstudie en gemeenskapsoefening; groeperinge volgens die jeuggroepe; groeperinge volgens indeling van die woonbuurte van die gemeente; leeflydsgroeperinge; belangegroepes bv. in werksplekke, ens.; groeperinge onder vroue wat bedags tuis is, ens. Op welke wyse die groepe ookal gestruktureer word, is die belangrikste beginsel dat dit rondom die Bybelstudie sal wees, en dat dit 'n vrye opset sal hē waar die Gees die gawes tot openbaring kan bring ooreenkomstig sy wil.

Dit is ook van belang om altyd die besondere waarheid vas te hou, nl. dat die Gees nie juis dān teenwoordig is en werk eers wanneer daar ekstase is nie, maar as die Woord reg en suiwer gehanteer word. Karl Maly¹⁴³⁾ wys daarop dat die mense in Korinthe geglo het dat die

Gees dan teenwoordig is wanneer die ekstase die pneumatikers aangryp en hulle dan onverstaanbare woorde uiter. Daarom was die glossolalie so hoog geskat in Korinthe. Dan sê hy: "Das entscheidende Kriterium geistgewirkter Rede ist für Paulus nicht so sehr das äussere Phänomen der Ekstase, als vielmehr der Inhalt der Aussage. Wenn der Geist zum Reden antreibt, wird das zur Sprache kommen, was Gott den Menschen durch den Geist geoffenbart hat (Vgl. 1 Kor. 2,10): dass der gekreuzigte Jesus der Kyrios ist (12,3; Vgl. 8,6). Geistgewirktes Wort ist darum wesentlich Wort vom Kreuz, denn nur in diesem Inhalt zeigt sich Gottes Wirkmacht (1,18; Vgl. 2,5f)". Dan stel hy ook die uiters belangrike beginsel vir die werking van die Gees: "Gottes Wirkmacht wird vom Menschen nur im Wort erfahren (Vgl. Röm 10,14f)".¹⁴⁴⁾ Teen hierdie agtergrond moet altyd van die standpunt uitgegaan word dat die Woord die sentrale plek moet inneem in elke vorm van strukturering vir die didache in die gemeente van Christus. Dit alleen is die waarborg vir die implimentering van die charismata deur die Gees.

3.4.3 Die koinoniale element

In die modus van diensstruktuur in die gemeente, neem die koinoniale element ook 'n basiese plek in. Die koinonia beteken deelhê aan of deelnaam aan of gemeenskap hê aan of met. Die koinonia in die gemeente beteken dan daardie besef en gevoel of belewing van gemeenskaplikheid en onderlinge verbondenheid, omdat die lede van die ekklesia in Jesus Christus dieselfde dinge deel en belewe, naamlik die heil en die nuwe lewe, die verlossing en die verbondenheid aan Jesus Christus self as Hoof en Here. Dit beteken dus 'n gemeenskap wat elkeen met Jesus Christus beleef en van daaruit die gemeenskap wat elke lid met mekaar belewe kragtens hulle gemeenskaplike geloof in Hom. Dit beskrywe die apostel soos volg aan die gemeente in Efese: "Daar is net één liggaam en net één Gees, soos daar net één hoop is waartoe God julle geroep het. Daar is net één Here, één geloof, één doop, één God en Vader van almal: Hy wat oor lamal is, deur almal werk en in almal woon".^{145]} En omdat almal deur die doop en in Christus dit één Vader het, kan hy aan die gemeente ook

sê: "Julle is dus nie meer vreemdelinge en bywoners nie, maar medeburgers van die gelowiges en lede van die huisgesin van God".¹⁴⁶⁾
Aan die gemeente van Korinthe kan hy weer sê dat die gelowiges in Christus een liggaam vorm: "Deur die een Gees het ons immers almal een liggaam geword deur die doop, of ons nou Jood of Griek is, slaaf of vry. Ons is almal van die een Gees deurdrenk".¹⁴⁷⁾

Hierdie eenheid en onderlinge gemeenskap is uniek en kenmerkend van die eskatologiese heilsgemeente omdat hierdie besondere onderlinge gemeenskap en eenheid tussen mense hier in die ekklesia in so 'n skerpe teenstelling staan met dit wat by die toring van Babel¹⁴⁸⁾ gebeur het, waar mense deur die sondige opstand teen die Here God verwar geraak het teenoor mekaar en uit mekaar geskeur is. Maar dit staan ook in skerpe kontras teenoor die vyandskap wat tussen mens en mens gekom het deur die sondeval sodat Kain sy broer Abel doodgeslaan het¹⁴⁹⁾ en dit ook 'n verskeurdheid van die mense meegebring het. Maar bo alles staan hierdie nuwe gemeenskap in skerpe kontras teenoor die vervreemding en wegsending van die gemeenskap van die Here God af as gevolg van die sondeval in die paradys. Daardie gebeurtenis het die mens in Godverlatenheid laat verval wat beteken dat alle gemeenskap met God ook versteur en verbreek is, en die mens dan in God-vereensaming wegstap-uit die teenwoordigheid van Hom af weg: "Toe stuur die Here God hom weg uit die tuyn van Eden om die grond te bewerk waaruit hy geneem is".¹⁵⁰⁾

Teen hierdie agtergrond is hierdie nuwe gemeenskap wat in en deur Jesus Christus tot stand kom, so uniek en so betekenisvol. Want hier word in die gemeenskap - die koinonia - van die heilsgemeente van die eindtyd geopenbaar dat God weer die uitmekaar geskeurde mensheid onder een hoof verenig, naamlik onder Christus.¹⁵¹⁾ (Sien hoofstuk 1.2.5.1). Daarom kan Jürgen Moltmann¹⁵²⁾ sê dat hierdie gemeenskap beteken: Bevryding van die God-verlatenheid. Die Vader het sy eie Seun nie gespaar nie, maar hom vir ons almal oorgegee¹⁵³⁾ om deur Hom vir die verlatenes Vader te word, en vir die God-loses, God, en vir die hopeloses die Toevlug. Dan vervolg hy en sê dat die gemeente die gemeenskap van daardie God-loses is wat deur Jesus se God-verlatenheid (aan die kruis) die Gods-gemeenskap gevind het. Hulle is die gemeenskap van daardie sondaars, wat

deur die Een, wat vir hulle tot sonde gemaak is, tot geregtigheid gekom het. Hulle is die gemeenskap van vervloektes, wat deur die plaasvervanging van die vloekdood van Jesus geseën word en tot 'n seën word.¹⁵⁴⁾ Verder verklaar hy aangaande die totstandkoming van hierdie gemeenskap: Deur die Evangelie van die oorgawe van Christus word die kerk in die lewe geroep. Die kerk is daarom fundamenteel uit die kruis van Christus gebore. Daarom staan in die midde van die gemeente die Eucharistie – die "woord van die kruis", waarmee die dood van Christus verkondig word. Uit die kruis van Christus ontstaan die God-gemeenskap van die God-looses. Wat die kerk tot kerk maak, is die versoening "in die bloed van Christus" en hulle eie oorgawe vir die versoening van die wêreld.¹⁵⁵⁾

Daar is ook 'n tweede aspek van hierdie gemeenskap, nl. die weder= sydsse gemeenskap met mekaar in die gemeente van verlostes. Hiervan sê Moltmann:¹⁵⁶⁾ "Die congregatio sanctorum ist die 'Versammlung' die 'Gemeinde', das 'Volk der Christen', das in gegenseitiger Anteil= nahme und Hingabe miteinander und für andere lebt ... So sehr wort und Sakrament die Gemeinschaft konstituieren, so sehr muss auch diese Gemeinschaft selbst in gegenseitiger Anteilnahme und Hingabe betont werden".

Hierdie gemeenskap, sê Moltman¹⁵⁷⁾ verder, is 'n gemeenskap van broers wat in die gees van broederlikheid leef en hulle gemeenskap met die Seun van God toon as die "Eniggeborene onder baie broers".¹⁵⁸⁾ In hierdie gemeenskap van broers kom die heer-skap en die knegskap tot 'n einde: "So moet dit onder julle nie wees nie".¹⁵⁹⁾ In die gemeente van broers kom die besit-gier en die eiendoms-titel tot 'n einde.¹⁶⁰⁾ In die gemeente van broers word die sosiale, kulturele, rasse en seksuele privilegies buite krag gestel.¹⁶¹⁾ "Die Gemeinde von Brüdern verkündigt das Reich Gottes durch ihre neue und hinsichtlich der sozialen Umwelt alternative Lebensweise". Ons kan dus sê dat die koinonia in die gemeente twee belangrike wesenselemente bevat, nl. (1) Gemeenskap met die Drie-enige God self, en hieruit vloei voort: (2) Gemeenskap met mekaar onderling as lede van die huisgesin van God. Vra ons na wat in hierdie gemeenskap en gemeenskapsoefening gebeur, is dit duidelik dat hierdie gemeenskap mekaar in liefde moet dien sodat die koinonia met die Here God self en die

koinonia met mekaar altyd vernuwe en versterk sal word. Daarom kom die oproep ook tot die gemeente van Efese byvoorbeeld: "Lê julle daarop toe om die eenheid wat die Gees tussen julle gesmee het, te handhaaf deur in vrede met mekaar te lewe".¹⁶²⁾ Die eenheid en koinonia is reeds 'n gegewene in Christus Jesus, maar dit moet altyd weer gevoed en verstewig word - daartoe moet almal mekaar dien. So verklaar Otto Knoch¹⁶³⁾ ook dat die Gees van die opgestane Here alle Christene verbind en hulle daartoe lei om in geloof en liefde te dien. Hasenhüttl¹⁶⁴⁾ sê ook dat die eenheid gestruktureer is in 'n "Dienstbereich", en daar is vele en verskeie dienste in hierdie koinonia. Die koinonia in die gemeente moet dus voortdurend gedien word deur die onderlinge verkeer en gemeenskapsoefening van die lede met mekaar. Vra ons hoe dit gedien kan word, vind ons dat daar 'n bepaalde struktuur van koinonia bestaan - daar is bepaalde elemente waaruit die koinonia bestaan. Wanneer ons die struktuur van die koinonia vasgestel het, kan ons bepaal welke elemente in die struktuur van die charismata hierdie koinonia dien.

Die struktuur in die koinonia:

Die twee hoofelemente in die koinonia is die koinonia van die gemeente met God self en die koinonia met mekaar.

(1) Die koinonia met God self. Omdat die gemeente geroep is tot die gemeenskap (koinonia) met die Seun van God, Jesus Christus,¹⁶⁵⁾ en die gemeenskap waaraan die verlostes deel het, die gemeenskap (koinonia) met die Vader en met sy Seun, Jesus Christus is,¹⁶⁶⁾ en hulle leef in die gemeenskap (koinonia) van die Gees,¹⁶⁷⁾ moet hierdie gemeenskap altyd gedien word tot groei en versterking. Die struktuur wat in die gemeente gegee is waardeur dit plaasvind, is nl. die erediens en aanbidding van die gemeente, die Nagmaal en die omgang met die Woord van God.

In hierdie koinonia-beoefening van die gemeente met die Lewende Here, staan die erediens sentraal. En in die erediens is alles weer op God-drie-enig gerig - Hy staan in die middelpunt soos A.C. Barnard¹⁶⁸⁾ dit stel: "Die middelpunt is die wonderlike werk van die Drie-enige God en sy Persoon. Hy het in hierdie geskiedenis ingegryp en sy

groot daade verrig. ... In die erediens kom tot openbaring hoe God se liefde op baie maniere gestalte gekry het. Ons kan selfs sê die erediens is die fokuspunt van God se liefde wat konkreet geword het. ... In die middelpunt staan dan verder hierdie Jesus in sy ampswerk as die Volbrenger van die heil. Voor Hom staan ons voor die ganse geheim van die Drieënnige God se werk tot verlossing van die mens". Dan sê hy later: "Dit is die omvattende ontmoeting tussen die volk van God met hulle Here en dit verloop in die vorm van 'n diepgrypende gesprek tussen God en die gemeente, en tussen die gelowige onderling, waardeur die ganse nuwe lewe bemiddel en beleef word".¹⁶⁹⁾

In hierdie vertikale koinonia-beoefening met die Lewende God Self, word die volle spektrum van die nuwe lewe, die heil in Christus, voortdurend in die gemeente bemiddel, daarom is dit van wesentlike belang vir die voortdurende groei en opbou van die gemeente. As wesentlike deel van die erediens is ook die sakrament van die Nagmaal gegee soos Jürgen Moltmann¹⁷⁰⁾ sê: "Durch das Evangelium von der Hingabe Christi wird die Kirche ins Leben gerufen. Sie ist darum fundamental aus dem Kreuz Christi geboren. In ihrer Mitte steht das 'Wort vom Kreuz' und die Eucharistie, mit welcher der Tod Christi verkündet wird. Aus dem Kreuz Christi entsteht die Gottesgemeinschaft der Gottlosen". So word dus in die Nagmaal op heel besondere wyse die spesifieke daad van God tot redding van die mense uit die teenswoordige bose wêreld¹⁷¹⁾ telkens weer opnuut belowe, en dit dien tot verinniging en versterking van die gemeenskap met die Here God Self.

Die ander wesentlike doel van die erediens is ook die sakrament van Doop. Hierdie sakrament het ook 'n dubbele betekenis, nl. inlywing in die gemeente as liggaam van Christus, terwyl dit ook tegelyk altyd weer vir die reeds gedooptes in die erediens dien tot versterking en herbevestiging van hulle verlossing in Christus en die verbondenheid met Hom, die Hoof. Vilmos Vajta¹⁷²⁾ sê in hierdie verband: "Die Taufe ist der an den einzelnen gerichtete Ruf Christi in die Kirche als Teilhabe. Die Aufnahme in die Gemeinschaft erschliesst die Verbindung zu Christus, der uns an seinem Heiligen Geist teilhaben lässt. Taufe bedeutet koinonia des Todes und der Auferstehung Christi durch die Anrufung des dreieinigen Gottes

Über dem Menschen, von dem der Herr Besitz ergriffen hat".

As wesentlike deel van die erediens en vir die hele bestaan van die gemeente, geld ook die gebed. Dit is die gemeenskaplike, direkte en lewende kommunikasie tussen die gemeente en die Here God self. Dit is van essensiële belang vir die handhawing en onderhouding van die koinonia tussen die gemeente en Christus self. Daarin vind die gemeente in geheel sowel as die lidmaat persoonlik die krag, sterkte en toerusting vir dienswerk van die Here. G.C. Tromp¹⁷³) sê: "Concreet zal de gemeente van Jesus in de wereld hebben te dienen en te getuigen, zoals Hy zelf in de wereld gediend en getuigd heeft. Dat kan alleen als zij biddende gemeente is, want de werking van de Heilige Geest die het lichaam dwz. de gemeente zijn kracht moet geven, heeft God in zijn vrijmacht gebonden aan het gebed en de gehoorzaamheid van de gemeente".

Wanneer die gemeente, op welke wyse ookal, saamkom vir gemeenskaplike Bybelstudie, word die koinonia met die Here God ook op 'n bepaalde en konkrete wyse beoefen en gedeel. Hier is die beginsel egter altyd van belang, nl. dat dit nie net die gemeente is wat met die Woord besig is nie, maar dat dit die Here God is wat deur sy Woord op 'n besondere manier met die gemeente besig is en omgaan. Hierdie uitgangspunt is bepalend vir wat hier ervaar en gedeel sal word. In die uitgangspunt dat dit die gemeente is wat met die Woord besig is, vervel dit dikwels in 'n kritiese ontleding en beskouing van die Woord, en gaan die wesentlike element van die koinonia-beoefening met God in en deur sy Woord verlore. Wanneer die juiste orde en uitgangspunt egter gehandhaaf word, sal die koinonia-beoefening met die Here God belewe en verdiep word, wat dien tot die opbou van elkeen en van die gemeente in geheel.

Vir hierdie bepaalde koinonia-beoefening het die Here in sy ekklesia ook bepaalde gawes gegee om die gemeente daarin te dien. Hier dien die besondere blywende gawes van leraar, profeet, evangelis en herder en diaken. Dan ook die algemene gawes van veral profesie (vgl. 1 Kor. 14), by hoë uitsondering spreek in tale en uitleg daarvan (vgl. 1 Kor. 14:18-19 en 26-28). Die gawe van gesondmaking kan ook hier in die erediens tot funksie kom wanneer daar vir die sieke

gebid word.

(2) Die koinonia onderling. Die onderlinge koinonia-beoefening het wel meer te doen met die horisontale gemeenskap tussen die lede van die gemeente self. Maar as dit nie beoefen word vanuit die gemeenskap met Christus Jesus self nie, is dit ook leeg. Tereg wys Hauck¹⁷⁴⁾ daarop dat gemeenskap met Christus noodwendig lei tot gemeenskap met Christene, tot die onderlinge deelneming van die lede van die gemeenskap. (Vgl. 1 Joh. 1:3-6). Hierdie onderlinge koinonia word beoefen langs die volgende weë.

- (1) Gemeenskaplike onderlinge diens aan mekaar se behoeftes.
- (2) Geestelike sorg en onderlinge vermaning en tug.
- (3) Onderlinge aanvaarding van die swakkeres.
- (4) Die konkrete koinonia in die onderlinge voorsiening van materiële behoeftes.

Wat die onderlinge diens van mekaar se behoeftes aanbetref, gaan dit veral om die ondersteuning op die geestelike vlak. Byvoorbeeld om die kleinmoediges moed in te praat, geduldig te wees met almal;¹⁷⁵⁾ om mekaar se laste te dra;¹⁷⁶⁾ om vir mekaar te bid;¹⁷⁷⁾ ook vir die siekes,¹⁷⁸⁾ ens. Tweedens is daar die onderlinge vermaning wat moet plaasvind sodat die lede van die gemeente nie verval van die gemeenskap van die gelowiges nie.¹⁷⁹⁾ Dan is daar ook die gemeenskapsbeoefening in die aanvaarding van die swakkeres,¹⁸⁰⁾ en om mekaar in ag te neem ten opsigte van die swakhede wat nog wedersyds in die geloof bestaan.¹⁸¹⁾ Die koinonia neem ook konkrete vorme aan wanneer daar voorsiening gemaak word vir die onderlinge materiële behoeftes, byvoorbeeld: Die kollekte wat vir die behoeftiges in Jerusalem ingesamel is;¹⁸²⁾ om die medegelowiges in hulle nood te help en gasvryheid teenoor mekaar te betoon.¹⁸³⁾ By die konkrete gemeenskapsoefening word die groet ook as belangrike element geag.¹⁸⁴⁾

In 'n wêreld waar selfsug en eiebelang in so 'n groot mate mense se houding en gedrag teenoor mekaar bepaal sedert die sondeval, verskyn die eskatologiese gemeente as die nuwe gemeenskap waarin die selfsug en eiebelang plek maak vir onderlinge hulp en ondersteuning, omsien

na mekaar se behoeftes en deelneming in mekaar se lief en leed. Hier dien mense weer mekaar met hulle besondere gawes en kom dit in die plek van die egoïsmes en selfdiens.

Vir hierdie onderlinge koinoniale diens het die Here Christus ook besondere gawes in sy ekklesia gegee. Hier tree veral die besondere blywende gawes van herder, presbiter, voorganger en diaken op om hierdie koinonia-beoefening te implimenteer. Maar ook die algemene gawes van dien, bemoediging, (vermaning), gee, help, gesondmaking en wonders doen, is bestem om hierdie onderlinge koinonia te dien en tot seën vir andere daar te wees, jouself vir die ander tot beskikking stel.

3.4.4 Die diakoniese element.

Hoewel die gehele bestaan van die ekklesia 'n bestaan in diensbaarheid en dienslewering is, is daar naas die kerygmitiese, die didaktiese, (didaktiese), en die koinoniale element in die diensstruktuur oor 'n besondere diakoniese element. Hierdie diakoniese element in die diensstruktuur is wyer en meer omvattend as slegs die diakonale diens in die gemeente wat slegs as 'n bepaalde besondere charisma aan bepaalde persone in die gemeente toevertrou is. Die diakoniese element dui in besonder die roeping en sending aan waartoe die Here Christus sy gemeente in hierdie wêreld stel. Daarom is dit ook weer ietwat anders as die diakoniese karakter en -struktuur van die gemeente.¹⁸⁵⁾ Dit is daarom van belang om te bepaal wat hierdie diakoniese element in die diensstruktuur van die ekklesia behels, ten einde te kan vasstel welke charismata hier verwag kan word.

Van hierdie bepaalde diakonia van die gemeente sê Herbert Masuch:¹⁸⁶⁾ "Der Ursprung unseres Dienstes 'aneinander' liegt in der Berufung durch Gott. Er hat die Gläubigen 'verordnet', dass sie gleich sein sollten dem Ebenbilde seines Sohnes (Röm. 8,29). Jesus aber war gekommen, um 'zu dienen' und nicht, um sich 'bedienen' zu lassen (Mark. 10,45). Im dem Bericht über seine Fusswaschung (Joh. 13) ist sowohl ein Beispiel wie auch eine klare Dienstanweisung für seine Jünger enthalten. Immer wider finden wir im NT den Aufruf zum

Dienst (Gal. 5,13; 1 Tim. 3,13; 1 Petr. 4,10). Der Dienst am anderen ist für Christen eine grossartige Möglichkeit, dem Herrn selber zu dienen (Eph. 6,7; Kol. 3,24)". Dan sê hy tereg ook verder: "Die Berufung Gottes zum Dienst gilt nicht nur einer Auslese, sondern ausnahmslos allen Christen".
Hy noem dan die volgende elemente in die doel van hierdie diens:¹⁸⁷⁾

- (a) Die opbou van die liggaam van Christus (Ef. 5:15-16).
- (b) Die opvoeding tot die wandel in die lig. (Ef. 5:9 v.v.)
- (c) 'n Lewe tot verheerliking van Christus. (2 Kor. 5:15) (Rom. 6: 6-7).
- (d) Die voorbereiding op die wederkoms van Christus. (Fil. 1:9-11; Openb. 21:2).

As grondbeginsels (prinsipe) van die diens noem hy die volgende:¹⁸⁸⁾

- (a) Die beginsel van die liggaam en sy lede. (Rom. 12:4-5; Ef. 4:16 en 5:32).
- (b) Die beginsel van die algemene priesterskap.
- (c) Die beginsel van die Heilige Gees. (Hand. 2:17-18).

Die middel of gawe van die diens noem hy:¹⁸⁹⁾

- (a) Die Mededeling van die gawes. (Ef. 4:6 en 7-8; 1 Kor. 12:11).
- (b) Die veelvoud van die gawes. (1 Kor. 12:4-5 & 8-10).
- (c) Die werksaamheid van die gawes.

As praxis van die diens noem hy:¹⁹⁰⁾

- (a) Preek-byeenkomste en
- (b) Gemeentelike byeenkomste waar elke Christen onder die leiding van die Heilige Gees en die oudstes sy geestesgawe kan beoefen, (in werking stel).

Masuch noem wel die elemente van hierdie diens, maar nog baie beperk. Die grondbeginsels, die middele (gawes) en die praxis is wel vir die praktiese implementering van belang. Hy kom dus hier nog nie uit by

die gerigtheid van hierdie diakonia in sy totaliteit nie, omdat hy eintlik slegs handel oor die opbou van die gemeente. Sy perspektiewe in hierdie verband is egter van besondere betekenis sowel as sy werk in geheel.

E. de Vries¹⁹¹) gaan uit van die oervorm van die diens en verstaan hieronder die diens van die Heer wat die kerk die opdrag gee vir haar taak in die samelewing. Die diens van die kerk is dan in navolging van Sy diakonia en moet daarom dieselfde trekke vertoon (p. 30). Die diens van Jesus kan ons dus karakteriseer as koninkrykdiens. Hy is die Brenger van die Ryk van God. Hierdie diens is dan ook volkome gehoorsaamheid van die dienaar, en ondergeskiktheid aan en eenswillendheid met die wil van Hom wat tot die diens geroep het (p. 31). Hy wat dien, gee Homself in volkome selfoorgawe, met aanvaarding van al die gevolge wat daaraan verbonde is, tot die totale selfverloëning toe. Daarom, sê hy, is koninkrykdiens koinoniaal (p. 34) en dit is ook kerugmaties (p. 35).

As karakter van die diens noem hy:

- (1) Die diens van die ekklesia is Christusdiens en daarom koninkryk=diens en so diens aan die wêreld (p. 40).
- (2) Die diens in antwoordende liefde in persoonlike en gemeenskap=like verantwoordelikheid (p. 42).
- (3) Die diens is 'n antwoord op die vrae gebore uit die nood van die wêreld (p. 45).

Dan noem hy ook weer die kerugmatiese en die koinoniale karakter van die diens (p. 52).

As objek van die diens noem hy: (p. 68).

- (a) Die mens.
- (b) Die oikos (In welke gemeenskap soek die boodskap van Christus die mens).
- (c) Die kosmos.

Hy wys dan ook op die belangrike beginsel nl. "De universele diakonia roept de ekklesia ook terug van de dwaling in haar dienst te een=

zijdig de nadruk te leggen op het zieleheil van de mens. Het blijft steeds een 'Ringens um den Christus' Gehorsam in der Weite der gesellschaftlichen Existenz des Menschen'. Als de kerk dit vergeet, zal haar diakonia gezien worden als een toevallige actie voor sociale verbetering, als een daad identiek aan het werken van een of andere vereniging of partij, als een eudemonistiese dienst, die dient om het leven te veraangename, maar niet als echte levenshulp".¹⁹²⁾

Vervolgens behandel hy die doel van die diens. Dan noem hy weer dat die diens van die kerk aan die samelewing Christusdiens en Koninkryksdiens is. "De ekklesia is ingeschakeld in die heilse ekonomie van God. Het is die eer van die 'kerk als sceppling van die Heilige Geest dat zij betrokken is op en ondergeschikt aan het kome van die Koninkryk Gods. Het gaat God om die wereld, om die herstel van zyn kosmies, zyn hemel en aarde omspannend scepplingswerk, die 'restitutio in integrum' van zyn kreatuur en daarin die vestiging van zyn universele Koninkryk".¹⁹³⁾

Die Vries stel die gerigtheid van die diakonia dus wyd en omvangryk, maar kom nog nie by die gerigtheid op God self en sy eer en heerlikeid nie, wat 'n wesentlike element in die diakonia van die ekklesia uitmaak.

Gottfried Leich¹⁹⁴⁾ sê dat die voorveronderstelling van hierdie diens die teenwoordigheit van Christus in hierdie wêreld deur sy gemeente is: "Christus ist gegenwärtig. Jede Arbeit und jede dienst hat die Aufgabe, die Gegenwart Christi in der Welt zu bezeugen. Die Gemeinde ist das mittel dieses Zeugnisses. Eine der grössten Gaben für dieses Zeugnis ist die Seelsorge. Die Seelsorge ist der ganzen Gemeinde in vielfältiger Weise anvertraut. ... Seelsorge ist Dasein, Gegenwart Jesu Christi durch uns. Seine Gegenwart wird durch den Geist realisiert, in dem wir leben und miteinander umgehen".

A. Noordegraaf¹⁹⁵⁾ sê die oorsprong van hierdie diens lê in Jesus Christus self. Nie alleen Jesus se woorde vorm 'n bron van inspirasie vir die eerste gemeente nie, maar veral ook sy weg en sy werk is die fondament van ons diens. Dan wys hy op die belangrike

waarheid, nl. omdat ons in die gemeenskap van Christus opgeneem is deur die geloof, ons in sy diens te staan kom, en geroep word tot navolging.¹⁹⁶⁾ Hy vervolg dan: "De dienst van onze Heiland en Verlosser is de bron en de norm van alle dienstbetoon. ... Maar wanneer we ons betrokken weten in de dienst van Hem Die gekomen is te dienen, worden we bevrijd van wettische krampachtigheid. Wij behoeven ons dan niet op te zwepen tot het dragen van een hard juk, maar mogen als bevrijde kinderen dienen in liefde; een dienstbetoon dat ontspringt aan Zijn dienst jegens ons".¹⁹⁷⁾ Op die vraag dan: "Hoe word die gemeente 'n dienende gemeenskap?" sê hy: "Dat kunnen we niet maken of organiseren. Een dienende gemeente is een wonder van de Heilige Geest, Die ons bindt aan Christus, ons doet leven uit Hem en ons zo op elkaar betreft. Zonder Pinksteren is er geen dienstbetoon. Schort het aan dat laatste, dan moeten we ons zelf eerlijk afvragen: Weten we nog wat het is te leven door de Heilige Geest? Dan moet de ontdekking van onze armoede, ons tekort aan leven uit de Geest, ons tot veroormoediging en inkeer brengen".¹⁹⁸⁾

In verband met die aard van die diens sê hy dat woord en daad bymekaar hoort. So onderstreep die daade van genesing en herstel byvoorbeeld die woorde. Want die Koning van die Ryk is 'n totale Verlosser vir siel en liggaam. "Zeker, principieel gaat het getuigenis, het Woord voorop. God werkt het geloof door het Woord, nie door het dienstbetoon. Toch mag ons dat er niet toe brengen om de daad te veronachtzamen. Het Woord zonder de daad kan hol gaan klinken en vervliegen. Daden zonder het Woord blijven stom. De diakonia der gemeente is juist door de verbinding met het Woordgebeuren iets anders dan puur humanitair bezig zijn. De dienst is verbonden met het Woord dat ons zegt, dat God zich in Christus ontfermt over wie geen helper hebben. Daarom gaan zending en werelddiakonaat hand in hand. Waar gepreekt wordt, wordt ook de strijd aangeboden tegen armoede, ziekte, sociale misstanden, honger. De daden onderstrepen de woorden. ... Een dienende gemeente van Christus is niet hetzelfde als een humanistische welzijnsorganisatie, hoe voortreffelijk deze ook kan werken".¹⁹⁹⁾

Hier word die aard van die diakonia duidelik gestel sowel as die

gerigtheid op die wêreld in nood, asook die feit dat 'n dienende gemeente onmoontlik is sonder die Heilige Gees. Dit is juis teen hierdie agtergrond wat die funksionering van die gawes in hierdie diakonia ter sprake kom en tegelyk die openbaring is dat die diakonies-handelende gemeente nie gelyk is aan enige humanitêre diens of aksie nie, maar die onderskeidende aanduiding is van die teenwoordigheid van die Christus wat deur sy Gees in die gemeente, en deur die gemeente, werksaam is in die wêreld. En wel vir die doel van God self en nie ter wille van diens op sigself nie.

Hierdie belangrike en onderskeidende beginsel nl. dat in hierdie dienslewering die Boodskap van heil altyd voorop staan in die diakonia aan die wêreld, stel Werner Krusche²⁰⁰⁾ baie sterk: "Die Gemeinde Jesu ist zur Weitergabe des Evangeliums gesandt, von dem sie selber lebt. Sie ist apostolisch indem sie nicht nur die apostolische Überlieferung bewahrt, sondern indem sie sich wie die Apostel mit dieser Botschaft auf dem Weg macht. Eine Gemeinde hat genauso viel Erkenntnis des apostolischen Evangeliums, als sie die apostolische Bewegung vollzieht". In verband met die diens (diakonia) waartoe die gemeente gestuur word, sê hy: "Die Gemeinde Jesu ist zum Dienst gesandt, der aus der Hoffnung auf das Gottesreich heraus geschieht und das Reichsheil signalisiert. Als Gemeinde derer, die gesandt sind, um das Erbe des Reiches anzutreten (Matt. 25,34; Luk. 12,32; Hebr. 9,15), also als eschatologisches Gottesvolk, verkündet sie nicht nur das Evangelium von dem Reich ohne Tod, ohne Tränen, ohne Weh- und Hassgeschrei (Offb. 21), sondern richtet sie reale Zeichen der Hoffnung auf dieses Reich auf im Kampf gegen den Tod in allen seinen Gestalten, in der Tröstung der Traurigen und im Freudemachen, im Einsatz für die Verringerung des Leidens in der Welt für die Ver-söhnung".²⁰¹⁾

Hy gaan voort en sê dat die gemeente van Jesus Christus 'n charisma-tiese gemeenskap is, wat vir sy diens in die wêreld telkens die ver-eiste gawes ontvang. Die diens van versoening - die diakonia tes katallages (2 Kor. 5:18) - is aan die gehele gemeente opgedra. Hierdie diens is die een amp wat aan die kerk toevertrou is, in die waarneming waarvan alle lede van die liggaam van Christus wat die wêreld bedien, met sy besondere gawe of kragtens sy besondere roeping,

op verskeie wyses toebedeel word. Hierdie een amp van die kerk is funksioneel gerangskik en gedifferensieer in verskeie gestaltes, waaromtrent van geeneen gesê kan word: "sie sei für sich genommen das eine Amt".²⁰²⁾

In verband met die sending van die kerk in die wêreld sê Krusche dat die missio Dei presies opgevat moet word as die sending van die Seun in die wêreld tot sy redding en as die sending van die kerk in die wêreld deur die Seun met die reddende Evangelie (Joh. 17:18; 20:21 v.v.). Die missio Dei, verstaan as God se eskatologiese reddingsaksie, voltrek sig uitsluitlik deur die kerk wat deur Jesus Christus met die Evangelie uitgestuur is, om welke rede dit daadwerklik beter is om saam met M.L. Kretzmann van die kerk as die missio Christi te praat.²⁰³⁾ Dan sê hy aangaande die missio van die kerk: "Die Mission der Kirche, die der Welt das Evangelium zu bringen hat, geschieht in der Gestalt der (zur Taufe führende oder an die Taufe erinnernden) Verkündigung der grossen Taten Gottes (martyria) und des das Elend der Welt in allen seinen Formen angreifenden, das Reichsheil signalisierenden Dienstes (diakonia)".²⁰⁴⁾

In die sending van God wat in Christus Jesus deur die ekklesia in die uitdra van die Evangelie tot die wêreld uitgaan, word dus ook die getuienis van die ekklesia volbring. Die sending van die kerk tot die wêreld in die uitdra van die Evangelie van Jesus Christus maak dus 'n wesentlike doel uit van die diakonia van die ekklesia.

Hierdie diakonia is egter nie alleen op die wêreld gerig nie, maar ook op die gemeente - die ekklesia - self. Arnold Bittlinger²⁰⁵⁾ wys daarop dat daar 'n nabye doel, (Nahziel) en 'n verre doel, (Fernziel) is met die funksie van die gesamentlike kerklike dienste. Die nabyedoel is nl. die toerusting van die heiliges vir hulle dienswerk en tot opbou van die liggaam van Christus.²⁰⁶⁾ Met betrekking tot die toekomstige doel sê hy dat dit is om almal te bring tot die eenheid van die geloof en dat hierdie eenheid van die geloof alleen in die geheel (totaal) van die gemeente verwerklik sal word.²⁰⁷⁾ 'n Volgende faset van hierdie toekomstige doel van die opbou van die ekklesia is om te kom tot die eenheid in die kennis van die Seun van God.²⁰⁸⁾ Hiervan sê hy: "Die Erkenntnis wächst genau wie der Glaube

durch die Erfahrung, die wir mit Christus machen. Erkenntnis Christi wächst nicht durch unsere Aktivität, sondern durch Gebet, d.h. durch stilles Ausruhen vor Gott, durch wunschloses Sich-Gott-Öffnen".²⁰⁹⁾ 'n Verdere faset hiervan is ook totdat ons ten volle gekom het tot die volmaakte volwassenheid in Christus,²¹⁰⁾ waaromtrent hy dan sê: "Der Leib Christi ist dann ausgewachsen, wenn alles das, was in ihn hineingehört, von ihm aufgenommen und verarbeitet worden ist. ... Wenn Christus seinen Leib bis zur letzten Faser durchdrungen hat, dann ist der Leib Christi ausgewachsen".²¹¹⁾

Ons kan dus konkludeer dat hierdie diakonia van die ekklesia 'n drieledige gerigtheid inhou:

(1) Die gerigtheid op die interne opbou van die gemeente sodat daar 'n voortdurende toerusting sal plaasvind met die oog op die diens wat deur die heiliges verrig moet word, en ook 'n opbou van die gemeente in die sin van innerlike groei sowel as eksterne - uitbreidende - groei. Hierdie aspek van die diakonia dien egter ook die uiteinde-like doel, nl. totdat die gemeente as volgroeide en vol totaal van alle verlostes uit alle volke, tale, stamme en nasies daar sal staan²¹²⁾ as die mensheid wat vernuwe is na die beeld van God in ware geregtigheid en heiligheid.²¹³⁾

(2) Die diakonia is ook gerig op die wêreld, om naamlik die Boodskap van heil in Christus Jesus en die koms van die koninkryk van God as Woord en Daad-verkondiging tot die wêreld uit te dra. Die diakonia rondom hierdie gebeure moet dan die mens in sy ganse bestaan ontmoet en aangaan. Die gemeente moet dan altyd sodanig met die wêreld besig wees dat die wêreld daarvan bewus sal word dat Christus deur sy Gees in die gemeente teenwoordig is en daarom ontmoet die gemeente steeds die wêreld op elke front van sy nood met die antwoord van God. In hierdie diakonia gaan Woord en daad altyd saam omdat die ekklesia in die wêreld nie met 'n sosiale, politieke, ekonomiese of maatskaplike aksie besig is, of met 'n onder-onsie nie, maar met die uitvoering van die diakonia van die Lewende Here met sy doel voor oë. Hierin gaan die Woord van God altyd voorop, omdat God alleen in sy Woord waarlik die mens ontmoet, en omdat dit alleen deur die Woord, wat in die midde van die gemeente werksaam is, die charismata gewek en voortgebring word wat die daad-verkondiging moontlik maak.

Wanneer die diakonia van die charismata dus nie meer op die wêreld gerig is nie, maar bloot vir 'n selfdoel of selfvermaak beoefen word, word dit niks meer as spelery en 'n onder-onsie van mense nie. Tereg sê Siegfried Grossmann²¹⁴⁾ "Ohne Dienst wird das Charisma leicht zur Spielerei, besonders bei den Charismen des Wortes. Denn es macht Eindruck, wenn in Sprachen gebetet wird, wenn Visionen berichtet werden, wenn prophetisch geredet wird, wenn Kranken die Hände aufgelegt werden. Eine gewisse Phase der Spielerei kann am Anfang - aus der Freude an dem Geschenk heraus - durchaus vorkommen. Aber bald muss Daraus der verantwortliche Dienst werden, denn unreflektiertes Spiel ist sehr unfallgefährdet, auch bei der Betätigung von Charismen, weil dabei nur an die Ausübung des Charismas gedacht wird, nicht aber an die Bedürfnisse der Gemeinde".

(3) In die uitvoering van hierdie diakonia van die ekklesia in 1 en 2 genoem, word die hoogste vorm van die diakonia ook verrig, nl. om daardeur God bo alles te dien, te eer en verheerlik. Want so word Hy gehoorsaam; sy doel met die kosmos en vir die enkeling gedien; sy eer weer verkondig en bo eie belang en eie eer gestel - wat so deel was van die bestaansdoel van die mens ná die sondeval. So word Hy verheerlik as die God wat alles in almal wil wees²¹⁵⁾ en so die gevalle skepping tot sy doel heenlei.²¹⁶⁾ Maar terwyl die gemeente altyd weer saamkom om toegerus te word vir hierdie dienswerk, waar die Woord daarvoor bedien word, en wel in eerste instansie in die byeenkoms van die erediens, vind altyd weer die diakonia plaas wat op God-drie-enig gerig is en waarin Hy aanbid, vereer, gedank en verheerlik word vir Wie Hy in wese is.

Vir hierdie diakonia van die ekklesia werk die Gees ook die bepaalde gawes wat vir hierdie doel tot diens moet kom. Vir die gerigtheid van die diakonia op die wêreld wek Hy die besondere persoonlike gawes van profete, leraars en evangeliste wat veral met die verkondiging van die Boodskap van die Heil in Christus en die koms van Gods koninkryk te doen het. Hiermee gaan ook gepaard die algemene proses van profesie,²¹⁷⁾ asook dië van te dien (diakonian) en van te gee (metadidous) en van gesondmaking.²¹⁸⁾ Wanneer die Evangelie uitgedra word en die gawe van profesie kom tot werking, vind daar selfontdekking by die mens in sonde plaas en volg die bekering soos ons byvoorbeeld

Teer uit 1 Kor. 14:22-26. Wanneer die wêreld buite die ekklesia se nood en bestaans-behoeftes deur die gawes van te dien en van meedeling of genesing bedien word, word die liefde van God ervaar deur middel van die gemeente. Omdat hierdie charismatiese diens altyd gepaard moet gaan met die Woord, word die mens tot wie hierdie bediening uitgaan in ontmoeting met die Lewende God gestel, en sal die Heilige Gees hierdeur die wil van God by sodanige ontvanger bewerk.

Vir die diakonia gerig op die gemeente self, skenk die Gees die gawes tot opbou van die gemeente waarvan al die besondere persone as gawes deel uitmaak, te wete: profete, leraars, evangeliste, herders, voorgangers, diakens en diakonesse. Hulle almal se diakonia is gerig op die opbou van die gemeente.²¹⁹⁾

Die algemene gawes wat in hierdie diakonia 'n rol speel, is nl. veral die van onderrig gee, profesie, bemoediging, leiding gee, vermaning, hulpverlening, woord van wysheid en kennis, spreek in tale en uitleg, en onderskeiding van die geeste. Die doel van hierdie gawes en die besondere gerigtheid van hierdie diakonia het die opbou en die groei van die ekklesia ten doel. Sodra dit nie meer hierdie doel dien nie en nie meer diakonies van aard bly nie, maar dien tot selfverheffing, is dit geensins meer seker dat dit deur die Gees gewerk word nie.²²⁰⁾

Wat die gerigtheid van die diakonia op die Here God self aanbetref is die betreffende gawes reeds genoem onder die kerygmatische element in die diensstruktuur van die gemeente.

Konklusie:

Met verwysing na die implimentering van die charismata is dit belangrik dat hierdie elemente in die diensstruktuur van die gemeente aktief gehandhaaf sal word. Want waar die kerygmatische in die gemeente geaktiveer word, sal die Gees die betreffende gawes voorsien, maar dan moet die kerygmatische nie aan die pastor alleen oorlaat word nie. Dit geld ook van elke ander element in die diens-

struktuur, nl. die didachē, die koinonia en die diakonia. Hierdie diensstruktuur in die gemeente is nie bedoel as werkruimte vir die pastor alleen of die "ampste" van leraar, ouderling en diaken nie, maar as struktuur wat die ontplooiings- en werkruimte verskaf vir die funksionering van al die gawes van elke lid van die gemeente wat die Heilige Gees in sy vrye werking wil implimenteer in elke tydstep waarin die ekklesia hier bestaan. Wanneer 'n bepaalde gawe of groep van gawes, soos byvoorbeeld die drie ampte van leraar, ouderling en diaken, die hele diensstruktuur en werkruimte wat aan die gemeente gegee is, alleen vir hulleself opeis en reser= veer, word die funksionering van die gemeente as liggaam van Chris= tus verlam en oneffektief gemaak in hierdie wêreld. So word ook die Gees bedroef en uitgedoof en sy vrye werking weerstaan.²²¹⁾ Daar is wel dienste (gawes) wat as leiding in die gemeente gegee word, maar dan nie 'n leiding om die lede van die gemeente voort= durend as onmondiges en leke slegs op te voed en in te lig aangaande die heilswaarhede nie, maar wat die gemeente as geheel daartoe lei dat alle gawes wat deur die Gees aan hulle verleen is tot ont= plooiing en daadwerklike funksie kom.

3.4.5 Die martyria - die getuienis-element.

In die diensstruktuur wat die Heilige Gees deur die gemeente in die wêreld daarstel, is die getuienis, (die martyria) ook 'n baie belangrike element. Dit is inderdaad deur die getuienis van die gemeente dat die heilswerk van Christus tot die verlore wêreld uitgaan en die mens in verval en nood bereik tot redding. Die gemeente word juis omdat hy onder die Gees staan en deur die Gees gesalf en toegerus is, geroep om draer van sy getuienis te wees.²²²⁾ Die gemeentelede is deur Jesus Christus verlos en uit die verlore wêreld uitgered en aan Hom gewy en daarom met die Heilige Gees gesalf en toegerus om altyd die vrug van sy inwoning na vore te bring.²²³⁾ Tegelyk is die gemeente ook met bepaalde gawes toegerus om getuie van Christus se heil en verlossing te wees, soos ons leer uit Romeine 12 en 1 Korinte 12. Daarom is die gemeente nie alleen getuie wanneer hy praat en die Blye Boodskap aan die wêreld getuig nie - daarvoor die gawes - maar die gemeente is ook

getuie wanneer hy deur sy nuwe lewe die vrug van die inwoning van die Gees vertoon.^{224}}

Die begrip "martyria" en die inhoud daarvan beteken om 'n verklaring af te lê van eerstehandse kennis wat iemand opgedoen het van individuele handeling of van algemene feite wat ervaar is. Dit is 'n regsterm waar die getuienis wat iemand aflê, handel omtrent persoonlike ervaringe wat hy opgedoen het omtrent gebeure wat aan hom bekend is waaraan hyself deelgeneem het, of dit waargeneem het. Dit kan ook handel oor persone en verwantskappe wat aan hom bekend is. Die getuienis dien dus as 'n verklaring tot bevestiging van feite op grond van eerstehandse kennis wat persoonlik ervaar of waargeneem is - dus oog- en oor getuienis. In hierdie verband waartoe die gemeente geroep is om getuie te wees, beteken dit dan dat hierdie martyria na die sentrale inhoud van die Evangelie as sodanig verwys - die heil in Jesus Christus.^{225}} Dit verklaar dan ook dat die inhoud van die getuienis nie aanvullend is by dit wat Jesus Christus tot heil vir die wêreld gedoen het nie. Die Gees kom nie om aan die gelowige iets bo en behalwe die openbaring wat in Jesus Christus gegee is, aan mense mee te deel asof so-iemand nou begaafd is en uitgesonder word om spesiale insprake van die Gees te ontvang wat in die vorm van 'n boodskap van die Here aan andere meegedeel word nie. Die Gees bring geen supplementêre openbaring of leerstellinge nie. Hy ontsluit die woord van Christus; Hy verhelder en verklaar dit in die Woord wat die heil in Christus laat sien en aktualiseer dit vir die verlore mens. Daarom wys Herbert Masuch^{226}} daarop dat daar bepaalde elemente is wat in die getuienis nooit mag ontbreek nie, nl. (1) Ons verlorenheid buite Christus, (2) Christus se reddende liefde en (3) van die redding self en wat dit beteken. Juis omdat die doel van die getuienis is om mense uit die verlore wêreld tot Christus te bring en so tot bekering te lei, is dit van sentrale belang in die getuienis-lewering. Dit is immers alleen die getuienis wat van die Woord van God uitgaan wat deur die Gees geïnspireer is en daarom kragtig is om sy doel met diegene te bereik teenoor wie die getuienis gelewer word. As die getuienis net 'n ervaringsmoment van die gelowige is wat meege-deel word, of berus op persoonlike belewenis, het dit geen kragtige

werking tot heil onder 'n verlore mensheid nie. Herbert Masuch²²⁷⁾ sê tereg dat die martyria 'n aansprekende en werksame vorm van die verkondiging is. Elke getuienis moet daarom die Woord van God as grondslag hê. Mens moet dus biddend vir hom die regte woord van God laat aantoon, want wat ons het om te getuig, is die waarheid van die Bybel en alleen hierdeur word die heilsdaad van Golgotha en die geloof aan redding uit genade in die middelpunt gestel.

Die martyria in die wêreld. Hierdie diens wat die Gees in die gemeente werk, is bedoel om tot die wêreld buite die gemeente uit te gaan. Daarom is die martyria nie die onderlinge subjektiewe mededeling van persoonlike ervarings wat alleen in die kring van die vergaderde gemeente plaasvind nie. Dit mag die getuienis nooit wees nie. Die gemeente is deur die Here God in die wêreld geplaas ter wille van die wêreld omdat God sy eer daarin stel om die verlore wêreld tot heil te dien, en dit doen Hy deur sy eiendomsvolk. So verklaar die apostel Petrus dan ook aan die gemeente: "Julle, daarenteen, is die uitverkore volk, 'n koninklike priesterdom, 'n nasie wat vir God afgesonder is, die eiendomsvolk van God, die volk wat die verlossingsdade moet verkondig van Hom wat julle uit die duisternis geroep het na sy wonderbare lig".²²⁸⁾ Jesus verklaar self na sy opstanding aan die dissipels dat Hy juis daarvoor gely, gesterwe en opgestaan het sodat bekering en vergewing van sondes in sy Naam aan al die nasies verkondig kon word. Dan proklameer Hy: "Julle is getuies (matures) van hierdie dinge".²²⁹⁾

Otto Knoch²³⁰⁾ beskrywe die posisie van die Christen as getuie in hierdie wêreld soos volg: Die Christen leef as verlore mens sowel in gemeenskap met God en alle medegelowiges, so ook in gemeenskap met alle mense in die wêreld van onheil wat nog voortduur. In die sfeer van die geloof is die helende magte van die ryk van God meteen midde in hierdie wêreld van onheil aan die werk. Dit dring in tot verandering van hierdie wêreld en op die inbreek van die nuwe ordening van die ryk van God alhier, want die getuienis aangaande die Evangelie verander mense se lewens. Terwyl die Christen leef uit die kragte van die ryk van God, bereik sy handeling as getuie van Christus die wêreld daar waar hy is, wanneer hy vir die werk van die Gees van God ruimte in sy lewe bied. So word die mens in

verlorenheid met die heilsmag van Christus in verbinding gebring. Dan sê hy: In hierdie godsdien van die lewe word die godsdien van die gemeente voltrek. Hy konkludeer dan: "Da die ewige Hohepriester Christus Jesus auch durch die Laien sein Zeugnis und seinen Dienst fortsetzen will, macht er sie seinen Geist lebendig und treibt sie unaufhörlich an zu jedem guten und vollkommenen Werk".²³¹⁾

Die Gees wat die heil in Christus Jesus in die wêreld aktualiseer en toepas, doen dit nie alleen in en deur die kerygma nie, maar ook deur die martyria van die enkele gemeentede. Die Gees bly die Bron, die Bewerker, die Administrateur van die heil, maar Hy doen dit deur middel van elke gelowige wat Hy daartoe red en toerus. Die gelowiges wat vanuit die sentrale samekoms van die gemeente telkens weer die wêreld ingaan in hulle daaglikse bestaan, is die eindpunte, die vertakkinge waardeur die Gees die verlore wêreld bereik. Daarom is die martyria 'n wesentlike aspek van die struktuur van dienste wat Hy in die gemeente werk. Die gemeentede moet dus in hulle verkeer in die wêreld van elke dag, deur hulle martyria wat aan hulle gegee is in die vorm van die vrug²³²⁾ en die gawes²³³⁾ van die Gees, in die Naam van die Drie-enige God die wêreld tot heil dien. Hulle plek in die diensstruktuur van die Gees, sowel as hulle persoonlike getuigenis deur die Gees gewerk, maak essensiële deel uit van God se plan van heilshandeling met die wêreld. Hulle moet deur hulle martyria van lewe en woord die wêreld aan trek na Christus toe soos Hyself gewees en gedoen het.

Käsemann²³⁴⁾ herinner daarom in hierdie verband aan die voorbeeld van Jesus self en sê: "Er ist scheinbar ziellos unterwegs, zieht aber gerade dabei gleichsam magnetisch die an, die seiner Hilfe bedürfen. Er Lässt sie merkwürdigerweise hinterher auch wieder laufen, statt, wie die Frommen seiner Zeit und die Gemeinde nach Ostern, feste, lokale Gruppen zu gründen. Er ist ganz dem Augenblick hingegeben, als wäre das allein wichtig. Mir scheint, dass dieser Sachverhalt sich überall dort wiederholen wird, wo jemand in Jesu Nachfolge steht. Er braucht gar nicht viel zu tun, um auf sich aufmerksam zu machen. Er muss nur da sein. Er mag sein Tagwerk verrichten wie jeder andere. Doch wird sich über ihm die Verheissung von der Stadt auf dem Berge erfüllen, die nicht ver=

borgen bleiben kann, und die andere von den Lichtträgern in einem verdrehten Geschlecht. ... Die wirkliche Dienst Christi beginnt und endet in der Nachfolge, die keiner Reklame bedarf und sich nicht selber aus Licht drängt. Sie scheint als solche und ist als solche Anstoss genug. Jesus bewegt auch heute noch die Welt aus den Winkeln".²³⁵⁾

Die besondere gawes wat in hierdie aspek van die dienslewering van die gemeente tot heil van die verlore wêreld ter sprake kom, is in besonder die van profesie, vermaning, hulpverlening en geloof in die sin van vertrouwe op God. Maar gepaard hiermee, is die vrug van die Gees, nl. liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelikheid, goedhartigheid, getrouheid, nederigheid en selfbeheersing²³⁶⁾ in die lewe van die getuie van Christus self ook 'n martyria wat mense uit die verlore wêreld aantrek na Christus toe.

3.4.6 Die leitourgia - die liturgie - diens aan God self.

In die struktuur van dienste wat die Heilige Gees in die gemeente werk, maak die leitourgia - die liturgie, dit wil sê die diens aan die Here God self, die bron van alle dienste uit. Daar kan geen verdere diensstruktuur op aarde in die Naam van die Drie-enige God wees, as die Heilige Gees nie God-vervreemde mense daartoe bring, en die beweging in die lewe van die mens aan die gang sit, om God bo alles te dien en die lewe na Hom toe te keer nie. Want in die liturgie, wat in eerste instansie in die erediens uitgevoer word, is die Here God op besondere wyse teenwoordig onder sy volk, om self deur die Gees met hulle gemeenskap te oefen. In die liturgiese handeling staan die mens - die gemeente - voor die lewende God; is die gehele aandag en lewe op Hom gerig, en vind elke handeling plaas met die doel om Hom te dien, te eer en te verheerlik. Tereg sê J.L. Koole²³⁷⁾ dat hierdie diens nie geskied ten behoeve van God se welsyn nie, maar wel ten behoeve van sy God-wees - sy heiligheid - omdat Hy God is. Hy wys ook daarop dat die liturgie as diens van God in die Ou Testament in 'n aantal handeling saamgevat kan word en wel onder drieërlei aspekte: erediens, heiliging en feestelike ge=

meenskap.²³⁸⁾

A.C. Barnard²³⁹⁾ stel dit volledig wanneer hy met betrekking tot die liturgie van die volk van die Here in die Nuwe Testament sê: "Die liturgië omvat al die woorde en handeling van die volle erediens, met insluiting van die preek (nie die inhoud van die prediking nie) en die nagmaal; sowel as ander handeling soos die doop, die openbare belydenis van geloof, die bevestiging van ampsdraers; ook van ander dienste soos gebedsdienste, Bybelstudie deur die gemeente, huweliks- en begrafnisdienste; dan ook die fundering en vormgewing van die erediens, die gebede, liturgiese formuliere, die kerklied".

J.L. Koole²⁴⁰⁾ behandel verskeie aspekte van die Ou Testamentiese liturgie, en sê dan met betrekking tot die liturgie van die Nuwe Testament: "Evenals de l. van het O.T. voltrekt zich die van het N.T. in de overtuiging van Gods bijzondere aanwezigheid (1 Cor. 14: 25). Aan deze wetenschap ontleent het geheel van de liturgische handelingen thans zijn naam: 'samenkomen' (1 Cor. 11:17 v., 33 v.). Dit 'samenkomen' is allereerst een samenkomen met de verrezen Christus (Hand. 20:7); het grondt zich op zijn belofte (Matth. 18:20). Zo vindt de 'tent der samenkomst', waarin de Here aan Mozes verscheen, zijn N.T. ische vervulling in de ontmoeting van de verheerlijkte Christus en de gehele aanwezige gemeente; waar de 'naam' van Christus aangeroepen wordt (Matth. 18:20), openbaart zich zijn 'heerlijkheid' (2 Cor. 3:18)".

Hy maak dan ook die belangrike stelling, naamlik dat dit in die lyn van die uitstorting van die Heilige Gees lê, dat die priesterlike reëling en bemiddeling van die liturgie van die Ou Testament terug tree in die Nuwe Testament, en dat daar nie meer gewaak hoef te word teen grensoorskryding by die heilige plekke nie,²⁴¹⁾ of heilige tye²⁴²⁾ nie, omdat die heiligheid van God sig tans uitstrek tot alles wat die gelowige het, doen en is. Elke gelowige is tegelyk priester,²⁴³⁾ offer²⁴⁴⁾ en bousteen van die tempel.²⁴⁵⁾ Die vryheid in die liturgie in hierdie sin, beteken in die Nuwe Testament egter geen wanorde nie, ooreenkomstig 1 Korinthiërs 14:33.²⁴⁶⁾

H. Strathmann²⁴⁷⁾ wys ook op 'n baie belangrike beginsel omtrent die liturgie van die Nuwe Testament wanneer hy verklaar dat die terme nooit gebruik word vir die diens van ampte van leidende persoonlikhede soos apostels, leraars, profete, presbiters, biskoppe, ens. nie. So 'n gebruik kan nie op die bodem van die vroeë Christendom ontwikkel nie. Want die dienste van Christelike ampsdraers kan nie vergelyk word met die van die priesterlike offerkultus nie. "The new community had no priests, for it consisted of priests. 'We can be bold to enter into the holiest through the blood of Jesus' (Hb. 10:19)".²⁴⁸⁾

In die diens van die leitourgiagaan dit dus daarom dat die Heilige Gees elke gelowige heilig in Christus Jesus en elkeen in persoonlike en direkte verhouding tot God stel, sodat elkeen deel kan hê aan die diens van God in die samekomste van die gemeente. Die Heilige Gees bemiddel die koms en ontmoeting van God self met die gemeente, sowel as die respons van die kant van die gemeente om God te dien, te aanbid, te vereer en te verheerlik in die leitourgia.

In hierdie leitourgia van die gemeente waar die besondere en lewende verkeer met God self plaasvind, geskied die voortdurende heiliging van die gemeente; vind die voortdurende besieling, versterking, vorming en toerusting altyd weer plaas. Hier bewerk die Gees ook op heel besondere wyse die gawes en wek Hy dit op vir diens aan die Here God self, in die erediens, sowel as buite die erediens - in die wêreld. Daarom noem A.C. Barnard dit ook die "operasiebasis vir die lewe en werk van die kerk in die wêreld".²⁴⁹⁾ Die erediens, waar die besondere leitourgia plaasvind, is dan ook inderdaad die leweskennende middelpunt van die gemeentelike aktiwiteit waar die Heilige Gees altyd weer skenk wat Hy nodig ag vir die dienswerk van die gemeentelike in die wêreld. Hier funksioneer dan ook die gawes van profesie, onderrig gee, woord van kennis, woord van wysheid en gesondmaking, en by hoogste uitsondering ook die spreek in tale en uitleg daarvan.²⁵⁰⁾ Wat egter van grote belang is, is naamlik dat elkeen in die vergadering van die gemeente 'n bydrae lewer. Die apostel Paulus sê daarom aan die gemeente in Korinte: "Hoe moet dit dan wees, broers? Elke keer as julle bymekaarkom, het

elkeen gewoonlik 'n bydrae om te lewer; 'n psalm, 'n onderwysing, 'n openbaring, 'n taal, 'n uitleg daarvan. Sorg dan dat alles tot opbou van die gemeente verloop".²⁵¹⁾

Hier word die ideaal-beeld vir die godsdienstige samekoms van die gemeente aangedui waarin elkeen dus iets tot opbou van die gemeente kan bydra. Vyf soorte van aktiwiteite of uitinge wat in hierdie samekoms sy plek het, word genoem, naamlik: 'n psalm, 'n onderwysing, 'n openbaring, 'n taal en 'n uitleg daarvan. Omdat elke uiting van hierdie aard die opbou van die gemeente moet dien, word daarmee die beslissende grondbeginsel genoem, wat as rigsgnoer vir elke optrede van 'n gemeentelid in die samekoms geldig is. Hier blyk ook duidelik dat elkeen se bydrae nie primêr individueel is en dan gesamentlik nie. Dit is hier primêr korporatief en daarby individueel. Elke uiting is gerig op die gemeente as liggaam van Christus. Daarom geskied die charismatiese uitinge nie ter wille van die individu as sodanig en ter wille van sy individuele beleving nie.

Siegfried Grossmann²⁵²⁾ doen enkele wenke aan die hand vir die gestaltegewing van 'n charismatiese godsdiensoefening wat weer ooreenstem met die vrye kerklike tipes. Hy noem dan die volgende punte van belang vir die strukturering van sodanige samekoms:

(1) Vrye spontane godsdiensoefeninge het nog 'n leier, (voorganger), nodig. Prinsipiël word dit deur die Heilige Gees gelei - hoewel Hy Hom egter van mense bedien vir hierdie taak.

(2) Die gemeente moet weet dat by 'n charismatiese godsdiens-oefening niemand passief mag bly nie. Dit beteken nie dat elkeen iets moet sê nie, maar niemand darf hom aan die "innerlike hoor" onttrek nie, sodat geen bydrae wat die Heilige Gees deur 'n deelnemer wil gee, uitval en agterweë bly nie.

(3) In vele impulse wat ervaar word in die aanbidding darf nie ongekontroleerd weergegee word nie. In die charismatiese godsdiens-oefening moet elke impuls gegarandeer wees deur die Heilige Gees, sodat die menslike wispelturigheid nie die faktor van aksie word nie.

(4) Elke geïnspireerde vrye godsdiensoefening ken 'n rooi lyn in die verskeie gedagtes en by die charismatiese bydrae. Want God is nie 'n God van wanorde nie, maar van orde en vrede.²⁵³⁾ Daarom staan die onderskeie bydraes nie onverbonde langs mekaar nie, maar toon 'n samehangende ontwikkeling. Want die Gees wil ons lei tot 'n Bybelwoord, tot boetedoening, tot 'n gemeenskaplike insig, tot 'n beslissing, tot lofsegging en aanbidding.

(5) Beslissend by 'n charismatiese godsdiensoefening is nie wat ons vir die Here God wil sê nie, maar wat Hy vir ons wil sê. Daarom moet mens daarop ag gee, dat uit die gebedsgodsdiensoefening geen "gebruiklike" gebedsgemeenskap ontstaan, waarin ons net aan God ons persoonlike versoeke en begeertes oordra nie.

(6) Die apostel Paulus toon ons reeds die belangrikheid van afwisseling. Daar moet nie aanhoudende spreek in tale op mekaar volg nie, of 'n hele groep van profesieë, of visioen op visioen nie. Die totale volheid is bedoel, terwyl die monotonie van altyd weer dieselfde bydraes, dreig om alles te smoor.

(7) Naas die veelvoud van charismata het die charismatiese godsdiensoefening die behoefte aan die intensiewe leiding van die Heilige Gees. Nie elke charisma kan in elke godsdiensoefening uitgeoefen word nie. Buitendien kom dit daarop aan om die regte tydstip te ontdek, wanneer dit wat in iemand gevorm word, na vore te bring. Of so 'n bydrae charismaties is, sal daaraan geken word hoe goed dit in die ontwikkeling van die godsdiensoefening pas en hoe dit deur die ander ontvang word.

(8) Baie keer kom dit voor dat mens so 'n heldere gedagte het, maar dat jou deelname aan die godsdiensoefening egter reeds so sterk was, dat jy liefies nie verder iets moet bydra nie. Hier moet mens daarom bid dat hierdie bydrae of gedagte by iemand anders wakker word.

(9) Daar is verskeie charismatiese bydraes wat deur die gemeente beoordeel moet word, soos byvoorbeeld: profeteer, 'n openbaring, tale en uitleg van tale en 'n woord van kennis.²⁵⁴⁾

(10) Dit is baie vrugbaar as mens nā die godsdiensoefening 'n soort van bespreking kan deurvoer. Die belangrikste gedagtes van die godsdiensoefening kan nogeens genoem word, sodat mens ook by die charismatiese godsdiensoefening uit jou foute kan leer.

Grossmann besluit dan: "Charismatische Gottesdienste sind wichtig, um die Fülle der geschenkten Gnadengaben zur Funktion kommen zu lassen. Wenn sie auf der Stille heraus entstehen, besitzen sie oft eine Tiefe, eine Schönheit und eine Klarheit, die bei traditionellen Gottesdiensten selten ist".²⁵⁵⁾

Grossmann se wenke vir die charismatiese godsdiensoefening - leitourgia - is wel belangrik. Hier sal egter voortdurend heldere waaksaamheid moet wees dat die inrigting van die leitourgia waar meer geleentheid geskep wil word vir 'n vryere beoefening van die charismata nie daarop uitloop dat die mens met sy bepaalde funksie - al is dit dan charismaties - weer so sterk op die voorgrond tree, en in die middelpunt kom staan, dat die wesentlike van die leitourgia, naamlik dat God in die sentrum is, verdring en verplaas word nie. In die charismatiese godsdiens is die antroposentrisme juis een van die groot sondes en afwykinge.²⁵⁶⁾

In die leitourgia moet die eerste beginsel altyd ten sterkste gehandhaaf word, nl. dat die Heilige Gees die gemeente te staan gebring het in ontmoeting met die lewende God vanweë die verlossing in Christus Jesus. Daarom is die doel van hierdie diens die toebring van die eer aan God, sy verheerliking, aanbidding en lofverheffing. God self is teenwoordig deur die Heilige Gees om heiligend, vernuwend en toerustend in die gemeente te werk. Daarom is die gemeente in die gees en in die houding van aanbidding. En omdat God sō deur sy Gees in die gemeente teenwoordig is, en werk, antwoord die gemeente daarop aan God Self in elke onderdeel van die leitourgia, en bly die aandag altyd onafwendbaar en volledig op Hom gerig. Want die leitourgia is vir die gemeente die leweskennende middelpunt van God deur die heilswerk van Jesus Christus in die gemeenskap van die Heilige Gees. En die gawes wat die Gees alhier skenk en bewerk, is bedoel om tot die eer en verheerliking

van die Here God te dien binne die leitourgia van die gemeentelike samekoms, sowel as in die wêreld wat die gemeentede binnegaan vanuit hierdie leitourgia.

By die wenke van Grossmann word die klem te swaar gelê op die charismata ten koste van die sentrale werking van die Gees in die erediens. Hierdie sentrale werking van die Gees geskied vanuit die Woord van God en nie deur middel van die charismata wat aan lede van die gemeente meegedeel word en hier in die leitourgia van die erediens tot funksie kom nie. Hierdie sentrale werking van die Gees, wat die gemeente as liggaam van Christus daarstel in die erediens, lei die gemeente in geheel tot verering, aanbidding en lofverheffing van God-drie-enig. Die charismata wat die Gees dan in hierdie ontmoeting meedeel, is sekondêr tot die leitourgia in die erediens, en nooit die sentrale doel of die handeling waarop ge-konsentreer word nie. Vir hierdie sentrale werking van die Heilige Gees is dit daarom van die allergrootste belang dat alles hier ordelik, stigtelik²⁵⁷⁾ en in die gees van aanbidding sal geskied. Hiervoor het bepaalde leidende dienste - "ampte" - in die gemeente 'n besondere plek en verantwoordelikheid, om naamlik in die Naam van die Here in hierdie leitourgia as voorgangers op te tree. J. Furet stel die sentrale belang hiervan wanneer hy sê: "Het pastoraal optreden is het intermediair van het komen van God in zijn woord".²⁵⁸⁾ Hieronder moet egter duidelik verstaan word dat die besondere blywende dienste - "ampte" - wat leiding neem in die erediens nie só op die voorgrond moet staan dat hulle die lidmate as volk van God oorskadu nie. Hulle is ook deelnemers aan die erediens - die leitourgia - maar hulle mag nie in die weg staan van die gelowiges of as middelaars en tussengangers optree nie. Hulle dien alleen as voorgangers en neem leiding in die leitourgia.²⁵⁹⁾

By die struktuurering van die leitourgia in die erediens is dit ook van beslissende belang dat die korporatiewe aard daarvan gehandhaaf sal word. Daarom noem Furet²⁶⁰⁾ dit ook soos volg: "Het same-komen van de gemeente is de grondvorm van het funktionieren als het lichaam van Christus". Hier in die leitourgia kom die gemeente as liggaam van Christus tot openbaring en neem hy sigbare gestalte

aan. Want om Christen te word - gered te word uit die verlore wêreld - beteken om gered te word in 'n gemeenskap in - die nuwe gemeenskap, wat die liggaam van Christus is. So verklaar A.C. Barnard ook:²⁶¹⁾ "Hierdie deelname deur die gemeente geskied egter as gemeente, dit is 'n korporatiewe optrede en deelname. ... 'n Indiwidualistiese deelname deur enkeles is nog geen werklike deelname nie. Die vormgewing van die erediens moet dus sodanig wees dat die gemeente by die verloop van die erediens, en by elke aspek daarvan, betrokke is".

Wanneer die charismatiese strukturering in hierdie leitourgia sodanig is dat hierdie beginsel verplaas of vervang of verdring word deur 'n geatomiseerde deelname, beantwoord die leitourgia nie meer aan die groot beginsel, naamlik die opbou van die gemeente as die liggaam van Christus nie.

3.5 Die Vrye Werking van die Gees, Die Struktuur en die Gestaltegewing.

Die vraag waarom dit hier gaan is naamlik of die vrye werking van die Gees impliseer dat daar geen struktuur in die gemeente moet bestaan nie, en of enige vorm van struktuur as sodanig 'n verhindering vir die vrye werking van die Gees is. Aan die ander kant is die vraag of daar 'n basiese struktuur is wat juis deur die Gees gegee en gewerk word, sodat daar dan alleen binne hierdie basiese struktuur voortdurende dinamiese aanpassings gemaak behoort te word na die eis van omstandighede, en met die verandering van die tyd. 'n Verdere vraag is, of daar bepaalde vereistes is wat in die Skrif aangedui kan word wat geldend behoort te wees by die strukturering van die gemeente, sodat die struktuur dienooreenkomstig uitgewerk behoort te word.

3.5.1 Die uiteenlopende standpunte.

x Die kerk moet opgaan in die funksie terwyl die struktuur van geen belang is nie. Dit was veral J.C. Hoekendijk wat hierdie standpunt

baie sterk verteenwoordig en gepropageer het. Volgens hierdie standpunt is die struktuur nie alleen oorbodig. maar ook 'n hindernis vir die voortgang van die Evangelie is. Hy praat dan van die "kerk in uitvoering" en sê: Om duidelik in die wêreld te kan wees, sal 'n mens jou bewustelik moet distansieer van die "kerklike" sfeer. Dan maak hy ook die stelling dat die predikant deur sy amp vir die apostolaat ongeskik word.²⁶²⁾ Hierdie standpunt word ook aangehang deur die ekumeniese beweging wat die kerk sien as 'n funksie van die Missio Dei en nie dat die sending 'n funksie van die kerk is nie.²⁶³⁾

x 'n Tweede duidelike teenoorgestelde standpunt is dan naamlik diegene wat 'n starre, strakke en vasstaande struktuur handhaaf wat van geslag tot geslag en van eeu tot eeu onveranderd oorgelewer moet word. Dit vind ons veral by die Rooms Katolieke standpunt en Rome se opvatting oor die hierargiese strukture in die kerk. So praat Karl Rahner²⁶⁴⁾ byvoorbeeld van 'n charismatiese struktuur in die kerk naas die hierargiese. Hier word dan die hierargiese organe in die kerk as die amptelike beskou en gehandhaaf.

x Daar is ook 'n tussengroep wat verskeie opvattings omtrent die strukture het wat nie noodwendig onder een van bogenoemde ingedeel kan word nie, waarvan ons na die volgende verwys:

x Daar is diegene wat uitgaan van die standpunt dat die missionêre, dit wil sê die uitgaan met die Evangelie die wêreld in, die struktuur bepaal. Hier vind ons onder andere die volgende:

J.T. Bakker en K.A. Schippers²⁶⁵⁾ lê baie klem op die vraag of die huidige vorme nog in die situasie van die hede inpas. Nuwe eietydse vorme word gesoek en hiervoor is die belangrike vraag, of die gemeente werklik kontakveld kan wees tussen Woord en wêreld. Hulle wys dan daarop dat nie alleen die verskil in situasie en/of in beleving nie, maar ook die verskeidenheid van take en dienste en die wyse waarop dit tot mekaar in verhouding gestel word, van belang is in die strukturering.

Eberhard Winkler²⁶⁶⁾ wys ook daarop dat die kerkregtelike reëling

plooibaar moet wees sodat die spesifieke gawes van die gemeentelêde in die heersende situasie van die gemeente werksaam kan wees. Hy praat van 'n "broederskaplike leidingstyl". Die strukture van die gemeentelike lewe moet voortdurend die heilshandeling van Christus dien. Gewoonlik word strukture verdag gemaak of as alheilmiddel van die kerk gesien en vasgehou. Hy sê dan dat die strukture altyd opname-geskik, uitstralingskragtig en uitsendingsbekwaam moet wees. Hy wys ook daarop dat die organisatoriese en geestelike aktiwiteite nie geskei mag word nie.

Werner Krusche²⁶⁷⁾ verklaar dat die erkenning van die missionêre as struktuur-prinsipe, met die moment van toewending tot die wêreld, bepalend is vir die gestalte en struktuur van die gemeente. Daar mag dus geen statiese ordeningsstruktuur wees wat sig altyd en oral gelyk bly nie. Daar moet dus sê vorm gegee word aan die lewens- en arbeids- en organisasievorme dat die gemeente die mense in hulle situasie van die oomblik ten beste kan dien. Die gemeente het geen "een-vir-almaal" struktuur nie, maar 'n plooibare, aanpasbare struktuur. Hy gee dan bepaalde kenmerke van die gemeente wat onderweg is in hierdie wêreld asook kenmerke wat noodwendig is vir die huidige ordening.²⁶⁸⁾

x 'n Ander groep lê veel klem op die eietydse vorme wat aan die behoefte van die tyd moet beantwoord, byvoorbeeld die volgende:

Adolf Martin Ritter en Gottfried Leich²⁶⁹⁾ se standpunt is dat die kerk aan geen tyd gebonde moet wees nie. Hy moet die behoeftes van sy dag en tydsgeurig dien en poog om gehoorsaam te wees ooreenkomstig die plek waarin die gemeente bestaan. Hulle wys dan ook op die hervorming wat nodig is in ons dag.²⁷⁰⁾

Hans Klüng²⁷¹⁾ sê dat die starre institusies met sy dodende sisteem 'n soort van verslawing van die mense in die hand werk, omdat die institusionele regime wat onverskillig teenoor die konkrete nood van die konkrete mens staan, in wese liefdeloos is. Hy stel dan 'n aantal negatiewe sowel as positiewe vrae in verband met die institusionele kerklike sisteem, maar kom nie self tot 'n

positiewe strukturering vir die gemeente nie.

D.J. Louw²⁷²⁾ se opvatting is dat die probleem van die plaaslike gemeente nie deur intensiewe bearbeiding van 'n enkele predikant opgelos kan word nie. Dit is 'n totale probleem wat die totale organisasie van die kerk raak. Hy doen dan bepaalde voorstelle aan die hand vir 'n dinamiese gemeente-struktuur asook voorstelle vir die Sondagprogram in die gemeente²⁷³⁾ wat aan die behoefte van die tyd moet beantwoord.

× H. Berkhof en Eduard Schweizer het afsonderlike eie standpunte wat ons soos volg kan saamvat:

H. Berkhof²⁷⁴⁾ sê dat God nie alleen persone skep nie, maar ook strukture. Die instituut en sy middele is geen doel op sigself nie, maar bedoel om die ontmoeting met sy mense tot stand te bring. Ons handeling is altyd onderworpe aan die handeling van die Gees, en Hy werk nie alleen in die kerk as instituut nie, maar ook as liggaam, as gemeenskap. Volgens hom kom die instituut eerste, maar dit vind sy doel in die gemeenskap waartoe dit 'n instrument is. Hy noem selfs die instituut (amp) as die wyse van Christus se representasie, terwyl die doel van Christus se representasie in ons midde, ons inkorporasie in Hom is. Sy opvatting is dan dat Christus in die woord, sakrament en amp teenwoordig gestel word in die gemeenskap van die kerk. Hierdie gemeenskap word op sy beurt geroep om die middel te wees waardeur Christus weer in die wêreld teenwoordig gestel word.

Die opvatting van Berkhof dat die amp 'n element is waardeur Christus in die gemeente teenwoordig gestel word, kan nie aanvaar word nie. Christus kom wel op besondere wyse tot die gemeente in die Woord, sakrament en deur middel van die optrede van die voorgangers, maar dit mag nie vergeet word dat Christus deur die Gees reeds in elke lid van sy gemeente, en daarom in die gemeente as geheel, blywend teenwoordig is nie.

Eduard Schweizer²⁷⁵⁾ sê: "Es ist Gottes Geist, der in Freiheit

verzeichnet, was die Ordnung der Gemeinde dann hinterher anerkennt; sie ist also funktionell, regulativ, dienend, nicht konstitutiv, und eben dies ist das Entscheidende". Hy wys dan verder daarop dat hierdie oop-wees van die ordening vir die Here God se lewendige ingryping op drieërlei wyse plaasvind: Op 'n keer kan die ordening daardeur deurbreek word dat Hy 'n nie-geordende gemeentelid 'n woord van wysheid skenk volgens 1 Kor. 14:30 en Hand. 11:27-30. Tweedens verskaf God nuwe, tot nog toe onvoorsiene dienste volgens Hand. 13:1-3. Dit geskied wanneer die gemeente in werklike luister na God 'n nuwe situasie ontmoet, byvoorbeeld Hand. 6:1 v.v. en 1 Kor. 16:16. Derdens is dit ook moontlik dat bepaalde dienste beproef is en dan deur die gemeente getoets word of God wel daarvoor die nodige genadegawe aan iemand geskenk het, byvoorbeeld 1 Tim. 3:1 v.v. Schweizer aanvaar dus ope en plooibare strukture en dienste vir die gemeente.

x Daar is ook 'n aantal outeurs wat die aangeleentheid van die struktuurering wel aanraak, maar ook nie tot 'n duidelike omvattende struktuurering vir gesonde funksionering van die gemeente in geheel kom nie.²⁷⁶⁾

3.5.2 Beoordeling:

Die tekortkoming by al voorgenoemde outeurs is dat daar nie van die werking van die Heilige Gees uitgegaan word as die Een wat die gemeente daarstel en dan ook 'n bepaalde struktuur vir die dienslewering of diensuitinge van die gemeente gee nie. Tweedens word kritiek uitgespreek oor die bestaande strukture, en dan word daar fragmentaries oor bepaalde aspekte van die strukture voorstelle aan die hand gedoen, terwyl 'n positiewe omvattende struktuurering nie aangedui word nie. 'n Verdere tekortkoming is dat daar los en vas oor die strukture gehandel word en nie op 'n konstruktiewe wyse nie. By sommige blyk dit dat die strukture geheel deur die situasie van die oomblik en die behoefte van die tydsomstandighede bepaal word. Daar word nie konstruktief op die vraag ingegaan of daar wel 'n basiese gegewe struktuur vir die gemeente is wat geldend bly vir die gemeente te midde van die veranderende tye nie.

3.5.3 Die basiese gegewe struktuur:

In die lig van voorgenoemde gegewens wat tot hiertoe behandel is, kom ons tot die volgende konklusie:

- (1) Daar bestaan nie 'n teenstelling tussen die vrymagtige werking van die Heilige Gees en die struktuurering van die gemeente nie.
- (2) Die Heilige Gees werk herskeppend en ordenend in die wêreld van chaos. In hierdie verband is twee groot beginsels van belang, nl. dat die gemeente wat deur die Gees onder die een Hoof - Christus - verenig word, daardeur op 'n bepaalde wyse gestruktureer word, en dan juis tot 'n ordelike eenheid.²⁷⁷⁾ Tweedens word die gemeente juis deur die Gees daargestel en verenig en gestruktureer tot 'n bepaalde ordelikheid sodat die gemeente voorgestel word as die liggaam van Christus.²⁷⁸⁾
- (3) Die Gees wat die Stigter van die gemeente is deur die eeue heen op weg na die einde toe, bewerk 'n struktuur van diensuitinge in die ekklesia wat saamgevat kan word onder die volgende elemente en wat die diensstruktuur in geheel behels, naamlik: die kerygmitiese, die didaktiese, die koinoniale, die diakoniese, die martyria en die leitourgia-elemente van die diensstruktuur.²⁷⁹⁾
- (4) Die Gees wat die eskatologiese heilsgemeente daarstel, woon in die ekklesia, en kragtens sy inwoning skenk Hy die verskeidenheid van charismata wat in die gegewe diensstruktuur tot uiting en tot funksie gelei word.²⁸⁰⁾ Hierdie charismata kan in twee hoof-groepe ingedeel word, te wete: (1) Die blywende charismatiese dienste wat aan bepaalde persone verbonde is, en die durende funksies in die gemeente uitmaak. Dit is die volgende: Apostels,²⁸¹⁾ profete, leraars, evangeliste, herders, diakens en voorgangers. Dit word ook in die geskiedenis van die kerk die "ampste" genoem.
(2) Die algemene charismata wat uit 'n verskeidenheid van funksies bestaan, maar nie aan bepaalde persone op permanente grondslag verbonde is, soos die voorgenoemde nie. Hierdie algemene charismata werk die Gees soos Hy wil ooreenkomstig die eise van die

situasie, die behoefte van die oomblik en in ooreenstemming met die roeping van die gemeente op 'n bepaalde tydstip.²⁸²⁾ Die algemene charismata bestaan dan uit die volgende, hoewel dit nie 'n afgeslote katalogus is nie:²⁸³⁾ Dienslewering, onderrig gee, profesie, bemoediging, die gawe om te gee, leiding gee, om te help, 'n woord van wysheid, 'n woord van kennis, geloof, gesondmaking, wonders doen, spreek in tale en uitleg daarvan, onderskeiding van die geeste.

(5) Hierdie gegewe charismata word tot diens gestruktureer rondom 'n bepaalde doel, naamlik die opbou van die ekklesia.²⁸⁴⁾ Maar terwyl dit gerig is op die opbou, het die struktuur van dienste nie alleen 'n horisontale dimensie en moment nie, maar ook 'n vertikale dimensie en moment.²⁸⁵⁾ Want die opbou kan nie plaasvind as die dienste nie gerig is op die Drie-enige God self wat die bron en lewensbeginsel van die dienste, asook die lewegewende in die proses van groei en opbou van die ekklesia is nie.

3.5.4 Die durende beginsels:

(1) Vir die gestaltegewing van die gemeente is dit nou belangrik dat die gegewe struktuur van diensuitinge in die vorm van die kerygma, die didachē, die koinonia, ens. as basiese en omvattende struktuur in die gemeente geïmplimenteer word. Hierdie diensuitinge omvat die gehele program van God wat Hy in die gemeente daarstel ten einde die wêreld tot heil te dien, terwyl dit ook alles omvat wat nodig is vir die opbou van die gemeente self.

(2) In die gestaltegewing van die gemeente kom die onderskeie charismata dan tot funksie, vind dit uiting, en word geïmplimenteer binne hierdie gegewe struktuur. Hiervoor is nodig dat die gemeente voortdurend ingelig sal word omtrent die bepaalde geleenthede tot diens en die behoeftes van die tyd wat ressorteer onder die verskillende elemente van hierdie gegewe struktuur.

(3) Omdat hierdie struktuur die basiese blywende is wat deur die Gees gewerk word, behoort dit voortdurend in al sy elemente gehandhaaf te word. Binne hierdie struktuur word die voortdurende aan-

passings met die oog op die situasie en die tydsomstandighede of die bestaande behoeftes van die oomblik gedoen.

(4) Vir die ordelike en voortgesette handhawing van hierdie gegewe struktuur van diensuiting en struktuur van charismata is dit noodsaaklik dat die blywende persoonlike charismata ~ die "ampste" in diens - altyd as leiers en voorgangers sal optree. So byvoorbeeld by die kerygmitiese handeling, die didaktiese, die handeling betreffende die koinonia, die diakoniese aksies, die handeling rondom die martyria en die handeling betreffende die leitourgia. So word die ordelike bestendige en durende, dinamiese aktiwiteite van die ekklesia verseker, terwyl die gegewe struktuur ook tegelyk dien as dissiplineringsbeginsel vir die funksionering van die onderskeie charismata. Sodoende verval die gemeente nie in losse, onsamehangende, eiewillige en ongekontroleerde uitings van die charismata wat volgens die willekeur van die individu kan geskied nie.

3.5.5 Die gemeente as eenheid.

'n Laaste aspek betreffende die gestaltegewing van die gemeente is nou: Hoe word die gemeente saamgestel - gegroepeer - en op grond waarvan vorm 'n groep gelowiges saam 'n eenheid wat as bestaande en funksionerende liggaam van Christus onderskei word?

In hierdie verband noem ons slegs die belangrikste stelsels wat in die geskiedenis ontwikkel het:

x Die pouslike stelsel soos dit in die Roomse Katolieke kerk aange-tref word. Hier word die kerk as die groot geheel gesien ~ die civitas Dei - die stad van God. Hiervolgens bestaan daar slegs een kerklike instituut en al die plaaslike gemeentes is onderdele van die instituut.²⁸⁶⁾

x Die territoriale of konsistoriale stelsel soos in die Lutherse kerk. In hierdie struktuur het die plaaslike landsvors of keurvors die reg om die kerk te regeer. Hierdie stelsel het dus as uitgangspunt die territoriale sisteem, dit wil sê die nasionale of landskerk.

Hier geld die stelling: *cujus regio, ejus religio* - wie se gebied, dië se godsdienst.

x Die kongregasionalistiese stelsel. Hier geld geen plaaslike of territoriale verband nie, maar elke groep van gelowiges besluit om hulleself kerklik te organiseer, terwyl daar geen gebiedsafbakening bestaan vir so 'n gemeentevorming nie.

x Die kollegiale stelsel bestaan uit 'n vereniging van mense wat besluit om saam 'n kerklike gemeenskap te vorm. Dit is feitlik gelyk aan alle ander soorte van menslike verenigings.²⁸⁷⁾

x Die peresbiteriale of gereformeerde stelsel. Hier is die uitgangspunt dat die plaaslike gemeente die eerste is en van hieruit volg dan die wyere of algemene verband van gemeentes, wat in totaal ook in 'n bepaalde verband tot mekaar staan om sodoende die onderlinge verbondenheid van die plaaslike gemeentes bewaar.

x Konklusie: Vir die samestelling, die vorming en die gestaltegewing van die gemeente is dit belangrik dat van die grondbeginsel uitgegaan word dat 'n gegewe groep van gelowiges wat in 'n bepaalde gebied gereeld saamkom om die Here te dien, volledige liggaam van Christus is.²⁸⁸⁾ Ten einde hierdie beginsel te bestendig, is dit ook nodig dat vir hierdie gestaltegewing en strukturering van die gemeente 'n bepaalde gebiedsafbakening sal geld, soos byvoorbeeld by die parogiale stelsel. Daar is ook die moontlikhede van die paraparogiale stelsel wat op grond van kategorieë van mense gestruktureer word. Hier is nie die geografiese grense beslissend nie, maar wel 'n verskeidenheid van sosiologiese indelings. Dit blyk egter van die beste praktiese belang te wees dat vir die gestaltegewing van die gemeente, onder normale omstandighede, die geografiese indeling toegepas sal word. Dit verleen bestendigheid en orde aan die bestaan sowel as die gesonde funksionering van die gemeente, wat juis as plaaslike eenheid in gemeenskap met mekaar moet saam lewe, dien en die leitourgia beoefen. Vir die effektiewe en bestendige diens in die vorm van die kerygma, die didachē, die koinonia, die diakonia, die martyria en die leitourgia, blyk hierdie gestalte=

gewing van die plaaslike gemeente 'n dinamiese reëling te wees. Binne hierdie vorm van gestaltegewing kan die gegewe diensstruktuur van die gemeente op bestendige wyse en op gesonde dinamiese basis uitgevoer word.

SLOT

Dit bly die hoogste doel van die gemeente van Christus deur die verbygaande eeue heen, om voortdurend vir die doel van die Here God te bestaan en te alle tye aan sy wil tot heil vir die wêreld diensbaar te wees totdat Hy kom! Die gemeente leef immer uit die sending van die Seun van God tot versoening van die wêreld, en moet hiervan self getuie wees, in die stelling van Werner Krusche: "Die Gemeinde Jesu Christi lebt von der Sendung des Sohnes zur Versöhnung der Welt und in der Sendung durch den Sohn zum 'Dienst der Versöhnung' (2 Kor. 5,18) in der Welt. Sie hat ihr Sein von der Sendung des Sohnes und seines Geistes (Gal. 4,4-6) und in der Sendung durch des Sohn vermöge der Gabe seines Geistes (Act. 1,8; Joh. 20,21 ff.). In dieser von Gott ausgehenden, sie begründenden und durch sie weitergehenden Sendungsbewegung (Joh. 17,18) existiert die Kirche bis zum endgültigen Kommen des Herrn Jesus Christus (Matt. 28,20). Sie ist nicht erst Kirche und dann auch noch Sendung, sondern sie empfängt sich als Sendung aus der Sendung des Sohnes vom Vater. Diese Sendungsbewegung strukturiert die Kirche".²⁸⁹⁾

Graag sluit ons hierdie studie af met die woorde van Edmund Schlink: "Wenngleich wir auf Erden noch dem Ziel entgegenwandern, sind wir hier zugleich schon am Ziel. Wenngleich wir die verheissene Herrlichkeit noch nicht schauen, haben wir doch jetzt schon an ihr Anteil im Glauben an den Herrn, der im Abendmahl sich uns schenkt."²⁹⁰⁾

"Aan God, die Vader van ons Here Jesus Christus, kom al die lof toe!
Hy het ons in Christus geseën met al die seëninge van die Gees wat
in die hemel is". Efesiërs 1:3.

SAMEVATTING - HOOFSTUK 3.

Gestaltegewing Betreffende die Funksionering van die Charismata in die Opbou.

Vir die gestaltegewing van die gemeente betreffende bogenoemde is dit noodsaaklik dat die wese van die gemeente altyd gehandhaaf sal word, naamlik as liggaam van Christus. Hierdie aanname bring mee dat daar geen passiewe lede mag wees nie, en dat elkeen gevolglik tot aktiwiteit gebring moet word. Die samestelling van die gemeente vind gevolglik nie op grond van belange-keuses plaas nie, maar kragtens verbondenheid aan Christus, die Hoof van die ekklesia. Gepaard hiermee moet die karakter en struktuur van die gemeente gehandhaaf word, naamlik dat dit charismaties is. Die leidende funksies - ampte - moet sodanig optree, dat hulle slegs koördinatore vir die diensaksie van die gemeente is. Die diensmotief van alle charismata - die besondere dienste as "ampte" sowel as die algemene charismata - is daarom bepalend vir die struktuurering.

Die struktuurering word ook mede bepaal deur die honorering van die doel van die gemeente, naamlik dat hy vir die doel van God daar is om die wêreld tot heil te dien. Die gemeente is tegelyk ook die openbaring - die teken - dat die eskatologiese wending van die eeue reeds gekom het met Christus Jesus, en dat in die gemeente as gemeenskap die nuwe lewe reeds in beginsele ervaar word. Die versoende verhouding met God en met die medemens moet hier beleef word.

Die grondbeginsels vir die struktuurering is dat alle lede en charismata van gelyke belang vir die gemeente is. 'n Hiërargiese ordening of struktuurering laat nie reg geskied aan die aard en karakter van die gemeente nie. Die charismatiese dienste - ampte - wat tot leiding in die ekklesia gegee is, verskil alleen daarin van die res van die charismata, dat die aard van hulle diens anders is. By die gesonde struktuurering van die gemeente word hierdie beginsel terdeë in ag geneem.

Vir die dinamiese struktuurering is dit ook van die grootste belang

dat die opbou as noodsaaklike, vasstaande en basiese element in die strukturering sal funksioneer. Hierin sal die Woord van God altyd sentraal moet staan terwyl die gemeente voortdurend tot 'n taak gelei sal word. Opbou wat geen doel dien nie, sal algou weer versand.

Met verwysing na die rol van die charismata in die strukturering bring dit mee dat die strukturering sal geskied kragtens die charisma aan elke lid verleen. Hierdie beginsel sluit elke vorm van institusionalisering, burokratisering, hiërargie en strukturalisme uit. Die gemeente kan egter nooit sonder 'n struktuur bestaan nie, omdat die beeld van die gemeente as liggaam van Christus dit in beginsel impliseer. Die Heilige Gees werk juis ordenend en dissiplinerend in 'n wêreld wat in chaos verval het.

Die riglyne vir die charismatiese diensstruktuur is daarom die volgende:

- 1) Honorering van die blywende persoonlike dienste as charismata wat in die Nuwe Testament aangetref word as apostels, profete, leraars, evangeliste, herders, diakens en voorgangers. Dit word ook "ampte" genoem, maar hierdie terme kan alleen gehandhaaf word as daarmee diens geïmpliceer word.
- 2) Erkenning van die algemene charismata wat aan alle lede gegee is as besondere werkinge van die Gees. Die basiese struktuur hiervan is naamlik: woord-gawes, daad-gawes, werking van kragte en onderskeiding.
- 3) Ruimte moet ook altyd daarvoor gelaat word dat die Gees steeds ander gawes kan meedeel ooreenkomstig die eis van die situasie of die behoeftes van die tyd.

Met betrekking tot die rol wat die ampte in die strukturering vervul, moet dit altyd as 'n dienende en leidende, koördinerende en kontinuerende funksie gesien word. Word dit as heerskappy-voering oor andere opgevat en as sodanig gestruktureer, weerspreek dit die charismatiese grondstruktuur van die ekklesia.

Die belangrikste en beslissende beginsel vir die struktuurering is naamlik dat dit moet dien as ontplooiings- en werkruimte vir die charismata. Die Gees werk nie ongeordend en wispelturig nie, maar juis ordelik en stel 'n bepaalde struktuur daar wat ook charismaties van aard is omdat die charismata daarin tot funksie kom. Dit waarborg ordelekheid, bestendigheid en kontinuïteit. Hierdie struktuur is ook dissiplinerend vir die funksies in die gemeente. Die volgende elemente word as basies beskou vir die diensstruktuur in die gemeente:

- 1) Die kerygmitiese element.
- 2) Die didaktiese element.
- 3) Die koinoniale element.
- 4) Die diakoniese element.
- 5) Die martyria - getuïenis-element en
- 6) Die leitourgia - liturgie-diens aan God self.

Die gestaltegewing en struktuurering van die gemeente moet soos volg gesien word: Die Heilige Gees stel die gemeente daar deur die aktualisering van die heilswerk van Christus in die lewens van mense. Binne hierdie gemeente gee Hy 'n bepaalde struktuur van diensordeninge, soos die kerygmitiese, die diakoniese, ens. Hy stel ook 'n bepaalde struktuur van charismata daar wat tot ontplooiing kom en tot funksie gebring word in die vorm van die kerygma, die didachē, die koinonia, die diakonia, die martyria en die leitourgia.

SYNOPSIS - CHAPTER III.

Embodiment with regard to the Functioning of the Charismata in the Edification (Process).

With a view to the embodiment of the congregation in respect of the above, it is essential that the essence of the congregation always be retained, namely as the body of Christ. This assumption entails that there may be no passive members, and that everyone should be activated. The congregation is therefore not constituted on the grounds of interest-orientated choices, but by virtue of its attachment to Christ, the Head of the ecclesia. In conjunction with this, the character and structure of the congregation, namely that it is charismatic, must be retained. The leading functions - the offices - must be performed in such a manner that they only co-ordinate the service action of the congregation. The service motif of all charismata - the particular services as "offices" as well as the general charismata - therefore determines the structuring.

The structuring is also co-determined by the honouring of the objective for the congregation, namely that it exists for God's purpose to serve the world for the sake of its salvation. At the same time the congregation is also the revelation - the sign - that the eschatological turn of the centuries has already arrived with Jesus Christ, and that in the congregation as a community, the new life is already being experienced in principle. The atoned relationship with God and with the fellow-man must be experienced within the congregation.

The basic principle for the structuring is that all charismata are of equal importance to the congregation. A hierarchic order or structuring does not do justice to the character and nature of the congregation. The charismatic services - the offices - which were instituted to lead the ecclesia, differ from the rest of the charismata only in that the nature of their services are different. This principle is duly taken into consideration for the structuring of the congregation. For the dynamic structuring it is of the utmost importance that the edification should function as an essential,

fixed and basic element in the structuring. The Word of God must always remain at the centre hereof, while the congregation is continuously led towards a task. Edification which serves no purpose, will soon disintegrate.

With reference to the rôle of the charismata in the structuring, it is implied that the structuring will be effected by virtue of the charisma bestowed upon each member. This principle excludes each form of institutionalizing, bureaucratisizing, hierarchy and structuralism. However, the congregation can never exist without a structure, because the image of the congregation as the body of Christ implies it in principle. The Holy Spirit in fact has an ordering and disciplinary effect on a world which has degenerated into chaos.

The directives for the charismatic service structure is therefore as follows:

- 1) Honouring of the permanent personal services as charismata which are encountered in the New Testament as apostles, prophets, ministers, evangelists, pastors, deacons and leaders. These are also called "offices", but this term can only be used if service is implied thereby.
- 2) Acknowledgement of the general charismata which have been bestowed upon all members as special workings of the Holy Spirit. The basic structure hereof is namely: gifts of speech, gifts of action, the power to work miracles and discerning of spirits.
- 3) Scope must always be left for the possibility that the Spirit may continually bestow other gifts in accordance with the demands of the situation or the needs of the time.

With regard to the part played by the offices in the structuring, this must always be seen as a serving and leading, co-ordinating and continuing function. Should the office be regarded as a means of domination over others and be structured as such, the charismatic ground structure of the ecclesia will be negated thereby. The

most important and decisive principle for the structuring is namely that it should serve as a framework for the realization and work of the charismata. The Spirit does not act in a disorderly and fickle manner; on the contrary, its workings are orderly and it creates a particular structure which is charismatic in nature because the charismata are thereby realized as functional. This guarantees orderliness, consistency and continuity. This structure is also disciplinary for the functions in the congregation. The following elements are regarded as basic to the service structure in the congregation:

- 1) The kerygmatic element.
- 2) The didactic element.
- 3) The koinonial (communal) element.
- 4) The diaconic element.
- 5) The martyria, i.e. the witness element.
- 6) The leitourgia, i.e. liturgy - service to God Himself.

The embodiment and structuring of the congregation must be seen as follows: The Holy Spirit establishes the congregation by actualizing the redemptive work of Christ in the lives of people. Within this congregation He furnishes a particular structure of service ordering, such as the kerygmatic, the diaconic, etc. He also establishes a particular structure of charismata which is realized and put to function in the form of the kerygma, the didachē, the koinonia, the diakonia, the martyria and the leitourgia.

ZUSAMMENFASSUNG - KAPITEL 3.

Die Gestaltung im Zusammenhang mit der Wirkung der Charismen im Aufbau der Gemeinde.

Für die Gestaltung der Gemeinde das o.G. betreffend ist es notwendig, dass das Wesen der Gemeinde immer betrachtet wird, nämlich als Körper Christi. Dieser Grundsatz führt mit sich, dass es keine passiven Mitglieder geben darf und dass ein jeder, demzufolge, aktiviert werden muss. Eine Gemeinde wird nicht aufgrund von Interessen zusammengestellt, sondern durch die Verbindung zu Christus, dem Haupt der Ekklesia. Im Zusammenhang hiermit muss der Charakter und die Struktur der Gemeinde beachtet werden, nämlich dass sie charismatisch ist. Die Führer der Gemeinde (die Ämter) müssen so handeln, dass sie nur Koordinatoren der Diensthandlung der Gemeinde sind. Das Motiv des Dienstes in allen Charismen - die Ämter sowohl als auch die allgemeinen Charismen - ist deshalb äusserst wichtig für die Struktur.

Die Struktur hinwiederum ist Zweckgebunden. Das Ziel der Gemeinde, nämlich dass sie für Gott da ist um so der Welt zu dienen, soll erreicht werden. die Gemeinde ist gleichzeitig auch die Offenbarung - das Zeichen - dass die eschatologische Wendung der Epoche schon gekommen ist - mit Christus Jesus, und dass in der Gemeinde als Gemeinschaft das neue Leben schon erlebt wird. Hier muss das friedebringende Verhältnis zwischen Gott und dem Mitmenschen erlebt werden.

Der Grundsatz für die Struktur ist, dass alle Mitglieder und Charismen für die Gemeinde gleichwertig sind. Ein hierarchische Ordnung ist nicht der Art und dem Charakter der Gemeinde entsprechend. Die charismatischen Dienste - "Ämter" - die zur Leitung der Ekklesia bestehen unterscheiden sich vom den übrigen Charismen nur darin, dass die Art ihres Dienstes andersartig ist. Bei der genannten Struktur der Gemeinde wird dieser Grundsatz immer beachtet.

Für die dynamische Struktur ist es vom allergrösster Wichtigkeit, dass der Aufbau als notwendig und grundsätzlich bestehen und funktionieren soll. An zentraler Stelle steht das Wort Gottes, während der Gemeinde immer wieder zu einer Aufgabe geführt wird. Jeglicher Aufbau, der ziellos ist, wird im Sande verlaufen.

Hinsichtlich der Rolle der Charismen in der Struktur wäre zu beachten, dass jegliches strukturieren aufgrund der personspezifischen Charismen beruht. Dieser Grundsatz schliesst jegliche Form des Institutionalisierens, Bürokratisierens, der Hierarchie und des Strukturismus aus. Die Gemeinde hinwiederum kann nicht ohne eine Struktur bestehen, weil das Bild der Gemeinde eine solche als Leib Christi erwartet. Hier wirkt der Heilige Geist ordnend und Disziplinierend in einer Welt, die dem Chaos verfallen ist. Die Richtlinien für die charismatische Struktur des Dienstes sind folgende:

- 1) Die Anerkennung der bleibenden, persönlichen Dienste als Charismen wie sie im N.T. angetroffen werden in der Form von Aposteln, Propheten, Prediger, Evangelisten, Diakonen und beispielhaften Personen. Diese werden auch "Ämter" genannt - das ist aber nur gültig, wenn auch ein Dienst damit gemeint wird.
- 2) Das Anerkennen der allgemeinen Charismen welche alle Mitglieder haben als besondere Wirkung des Heilige Geistes. Die Grundstruktur hiervon ist: Gaben des Wortes, der Tat, des Wundertuns und der Geistenunterscheidung.
- 3) Es muss immer in Betracht gezogen werden, dass der Heilige Geist stets neue Gaben erteilen kann - so wie die Situation es gerade verlangt.

Mit Bezug auf die Funktion der Ämter in der Struktur, müssen diese immer dienend, führend, koordinierend und kontinuierlich sein. Sollten diese Ämter jedoch gesehen werden, als seien sie über andere gesetzt und hätten die Macht in den Händen, widerspräche dies der charismatischer grundstruktur der Ekklesia.

Der wichtigste Grundsatz für die Struktur ist nämlich, dass sie als Entwicklungs - und Arbeitsraum für die Charismen dienen muss. Der Heilige Geist wirkt nicht ungeordnet, sondern gerade sehr geordnet. Er erwirkt eine gewisse Struktur, welche charismatischer Charakter hat, weil die Charismen darin zur Entfaltung kommen. Dies garantiert eine Ordnung, Beständigkeit und Kontinuität. Diese Struktur wirkt auch disziplinierend auf die Funktionen in der Gemeinde. Folgende Elemente gelten als Grundsätzlich in der Dienststruktur der Gemeinde.

- 1) Das kerygmatische Element.
- 2) Das didaktische Element.
- 3) Das koinoniale Element.
- 4) Das diakonische Element.
- 5) Die martyria d.h. das Element des Zeugnisses und
- 6) die leitourgia - d.h. die Liturgie, der Dienst an Gott selbst.

Die Struktur der Gemeinde muss folgendermassen interpretiert werden: Der Heilige Geist formt die Gemeinde durch das Erwecken gewisser Heilswerk von Christus in den Leben einiger Menschen. Innerhalb dieser Gemeinde bildet er eine bestimmte Struktur der Dienstordnungen wie z.B. das Kerygmatische, Diakonische usw. Er lässt auch bei den Charismen eine gewisse Struktur entstehen, sodass diese zur vollen entfaltung kommen und Funktionsfähig gemacht werden können in der Form der kerygma, die didachē, die koinonia, diakonia, martyria und der leitourgia.

Verwysings. Hoofstuk 3.

1. Ef. 2:19.
2. Sien bv. 2 Kor. 5:17 en Ef. 1:22-23. Waar Christus genoem word as die Hoof van die ekklesia beteken dit dat Hy die Begin en Oorsprong daarvan is. Sien bv. Herman Ridderbos: "Paulus", pp. 426 en 430.
3. Sien hoofstuk 1.2.5
4. Hiervoor veral Ef. 4:16 van belang.
5. Bv. Ef. 2:1-10.
6. Sien hoofstuk 1.2.5.3.
7. 1 Petrus 2:5-10. Ernst Käsemann sê in hierdie verband: "Als Haushalter der vielfältigen Gottesgnade, also als Charismatiker, die einander nach dem Mass ihrer Gabe zu dienen haben, sind alle Christen die lebendigen Steine des Gottesbaues und Repräsentanten dessen, der zunächst lebendiger Stein ist. Als geistliches Priestertum bringen sie das gottwohlgefällige Opfer, welches in der Erbauung der Gemeinde besteht". In: "Exegetische Versuche Und Besinnungen". I. p. 123.
8. Sien hoofstuk 1.2.6
9. Kremer, Jakob: "Begeisterung und Besonnenheit Zur heutigen Berufung auf Pfingsten, Geisterfahrung und charisma", pp. 165-166. in "Diakonie". 1974. Ook Heribert Mühlen: "Einübung ..." I.p.146-147.
10. Sien bv. Hand 8:14-17 en 1 Tim 4:14. Sien in hierdie verband ook Hasenhüttl, G.: "Charisma-Ordnungsprinzip..." pp. 247-254. So ook Siegfried Grossmann: "Haushalter..." pp. 200-201.
11. Sien bv. Hand. 19:4-6.
12. Markus 10:43-45. Ook die betekenisvolle uitspraak van Filippense 2:5-8.
13. Hasenhüttl, Gotthold: "Charisma-Ordnungsprinzip ..." p. 43.
14. Leich, Gottfried: "Wer ist die Kirche?" p. 196.
15. Noordegraaf, A.: "Gods Bouwwerk" pp. 148-149.

16. Roberts, J.H.: "Die Opbou Van Die Kerk Volgens Die Efesebrief", pp. 144-145.
17. Idem. p. 159. Sien in hierdie verband ook: Arnold Bittlinger: "Im Kraftfeld ..." pp. 188-189; Siegfried Grossmann: "Haushalter..." p. 159.
18. Swigchem, D. Van: "Het Missionair Karakter Van De Christelijke Gemeente."
19. Sien hiervoor 3.4.4 en 3.5.
20. Matt. 6:33.
21. Genesis 12:2-3.
22. Galasiërs 3:14.
23. Genesis 3:16-24.
24. Gal. 3:16.
25. Ef. 1:9-11. (Sien in besonder hoofstuk 1.2.5.1 hieromtrent).
26. Sien hoofstuk 1.2.5.2 en 1.3.7.
27. König, Adrio: "Jesus Christus Die Eschatos", p. 265. Hierdie betekenis van Christus se koms behandel hy dan volledig op bladsye 263-281.
P.F. Theron wys ook op hierdie belangrike betekenis van Christus se koms wanneer hy verklaar: "Die doel van God se heilsekonomie n.l. 'om die volheid van die tye te reël' met die oog op die samevatting, die integrasie van die verskeurde skepping tot kosmos, word in Christus bereik (Ef. 1:10). Toe God sy Seun gestuur het, het met Hom 'die volheid van die tyd gekom' (Gal. 4:4). As opskrif bokant sy optrede kan dan ook staan: 'die tyd is vervul' (Mark. 1:15)". "Die ekklesia as kosmies-eskatologiese teken", p. 79.
28. Jonker, W.D.: "Als een riet in de Wind ...", p. 14.
29. Idem. p. 15.
30. Sien in hierdie verband hoofstuk 1.2.6.1.
31. 1 Kor. 12:28.
32. Ef. 4:11.
33. Bv. Hand. 14:23; 1 Tim. 5:17; Tit. 1:5.

34. Bv. Fil. 1:1; 1 Tim 3:8-12.
35. Rom. 16:1, 12 en 1 Tim. 5:9 v.v.
36. 1 Thess. 5:12 en 1 Tim. 3:4 en 5:12.
37. Rom. 12:6-8.
38. 1 Kor. 12:4-11 en 28.
39. Veral 1 Kor. 12:6 en 11. (Sien hoofstuk 2.2.3 en 2.4).
40. Sien hieromtrent veral hoofstuk 2.2
41. Bv. Ef. 4:11-12.
42. Sien veral afdelings 3.4.2 en 3.4.3 van hierdie hoofstuk.
43. In hierdie verband verwys ons veral na hoofstuk 3.4.2.
44. Sien hiervoor veral hoofstuk 1.3.3 en 3.4.
45. Sien in hierdie verband hoofstuk 1.3.5.1 en 3.5.2.
46. Winkler, Eberhard: "Der Aufbau der Kirche Zum Dienst", p. 178.
47. 1 Kor. 12 in geheel handel hieromtrent.
48. Huntemann, Georg: "Diese Kirche muss anders Werden", p. 20.
49. Die aangeleentheid omtrent die struktuur en vrye werking van die Gees word verder behandel in afdeling 3.5 van hierdie hoofstuk.
50. Huntemann, Georg: a.w. p. 20.
51. Hasenhüttl, Gotthold: Hy stel hierdie beginsel in die titel van sy werk oor die charismata, nl.: "Charisma. Ordnungsprinzip Der Kirche".
52. Klüng, Hans: "Die Kirche", p. 226.
53. Hasenhüttl, G. a.w. p. 235.
54. 1 Thes. 5:19.
55. Brockhaus, Ulrich: "Charisma und Amt", pp. 237-238. Hy sê: "Alle diese Funktionen sind wohl auch in einem weiteren Sinne 'charismatisch' gewesen, insofern, als ihre Träger sie, soweit wir sehen können, durch Betätigung bestimmter Fähigkeiten an sich zogen. Jedenfalls ist eine Unterscheidung zwischen charismatischen und amtlichen Funktionen in den paulinischen Gemeinden historisch gesehen nicht möglich".

56. Grossmann, Siegfried: "Haushalter ..." p. 185.
57. Louw, D.J.: "Die Stad In Die Mens", p. 140.
58. Griese, Erhard: "Charismatischer Gottesdienst", p. 297.
59. Winkler, Eberhard: "Der Aufbau der Kirche Zum Dienst" pp. 145 en 157.
60. Hasenhüttl, G.: a.w. pp. 127 en 128.
61. Idem. pp. 235 en 356-357.
62. Kertelge, Karl: "Gemeinde Und Amt Im Neuen Testament". So veral pp. 97 en 201.
63. Brockhaus, Ulrich: "Charisma Und Amt", pp. 210-211 en p. 237. Karl Kertelge sê ook t.o.v. die vrye werking van die Gees dat die gemeente daardie besondere lewensruim vir Hom is. Daarom voorsien Hy in die gemeente daardie organe wat op 'n bepaalde wyse die opbou dien en wat op die oomblik hulle lewensuiting dien. "Gemeinde Und Amt Im Neuen Testament", p. 103.
64. In hierdie verband handel ons verder onder afdeling 3.5 van hierdie hoofstuk.
65. Stephan, Arthur: "Charismen in der Gemeinde", pp. A7.4 - 7.7.
66. 1 Kor. 1:6-7.
67. 1 Petr. 4:10.
68. 1 Kor. 12:31.
69. Grossmann, Siegfried. a.w. pp. 183-184.
70. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes", pp. 44-184.
71. Idem. p. 83.
72. Idem. p. 127 e.v.
73. Grossmann, Siegfried: a.w. pp. 103-150. Vanaf bladsy 185 behandel hy op insiggewende wyse die charismata in die daaglikse lewe.
74. Hasenhüttl, G. a.w. pp. 129-232.
75. Küng, Hans: a.w. pp. 465-521.

76. Idem. p. 222.
77. Ridderbos, Herman: "Paulus" pp. 499-522.
78. Ef. 4:11-12. (sien verder veral hoofstuk 2.2.3 en 2.2.6.2 en 3).
79. Moltmann, Jürgen: "Kirche in der Kraft des Geistes", p. 268.
80. Matt. 6:11.
81. Grossmann, Siegfried: "Haushalter ...", pp. 185-196.
82. Sien hieromtrent hoofstuk 1.2.6.1 en 2.3.1 en 2.
83. Sien in hierdie verband bv. Arnold Bittlinger: "Charisma und Amt", pp. 17-21.
84. Küng, Hans: a.w. pp. 226-228.
85. Idem. pp. 224-225.
86. Kertelge, Karl: "Gemeinde und Amt Im Neuen Testament" pp. 57-58.
87. In hierdie verband bv. Karl Kertelge: "Gemeinde Und Amt Im Neuen Testament", pp. 109-110; Erwin Iserhoh: "Prophetische Charisma und Leitungsauftrag des Amtes in Spannung Und Begegnung als historisches Phänomen", p. 148; Hans Küng: "Die Kirche", p. 228; Siegfried Grossmann: "Haushalter der Gnade Gottes", p. 157; Arnold Bittlinger: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes", p. 131; Otto Betz: "Gemeinde von Morgen", pp. 41-42-46. Adolf Martin Ritter en Gottfried Leich: "Wer ist die Kirche?" pp. 188-189; Ulrich Brockhaus: "Charisma und Amt", p. 237; Herman Ridderbos: "Paulus", pp. 495-497.
88. 1 Tim. 3:1.
89. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld..." p. 139.
90. Küng, Hans. a.w. p. 212.
91. Masuch, Herbert: "Handbuch für dynamische Gemeindearbeit", pp. 30, 118 en 128. Otto Knoch: "Der Geist Gottes und der neue Mensch", verklaar ook dat die gewyde herders weet dat hulle nie alleen die heilssending van die kerk moet opneem nie, maar dat dit hulle belangrike opdrag is, om as herders die gelowiges so te lei, en hulle diensbetoon en gawes as herders so te beproef dat almal op hule wyse tot die gemeenskaplike werk saam arbei. P. 231. So ook Adolf Marin Ritter en Gottfried Leich: "Wer ist die

- Kirche?" P. 189.
92. Holtz, Gottfried: "Die pastoral Briefe", (13) pp. 96-97.
 93. Betz, Otto: "Gemeinde von Morgen", p. 44.
 94. Küng, Hans: a.w. p. 228.
 95. Moltmann, Jürgen: a.w. p. 331-332.
 96. Hasenhüttl, G. a.w. pp. 237-238.
 97. Bv. Joh. 20:23 waar Jesus aan die dissipels sê: "As julle vir mense hulle sondes vergewe word dit hulle deur God vergewe; as julle dit nie vergewe nie, word dit nie deur God vergewe nie". Dit is ook betekenisvol dat Jesus hierdie volmag gee nadat Hy eers gesê het: "Ontvang die Heilige Gees" (vers 22).
 98. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld...: p. 188.
 99. Idem. p. 188.
 100. Jonker, W.D.: "Als een riet in de wind..." p. 6.
 101. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld..." p. 150.
 102. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes" p. 131. In sy werk: "Charisma und Amt" verklaar Bittlinger ook met betrekking tot die amp: "Ein kirchlicher Amtsträger ist ein Charismatiker, der sich durch die Wirkung des Heiligen Geistes seiner Berufung zu einem (seinem Charisma entsprechend) kirchlichen Dienst bewusst wurde und dessen Berufung von der Kirche anerkannt und bestätigt wurde (Vgl. Galater 1,15 ff; Apostelgeschichte 13,1 ff; Galater 2,7 ff). Alle kirchlichen Ämter sind Funktionen Christi als des Hauptes seiner Gemeinde", p. 21.
 103. So bv. 1 Kor. 12:28 en Ef. 4:11 en 12.
 104. Roberts, J.H.: "Die Opbou van die Kerk ..." p. 142.
 105. Idem. p. 146.
 106. Hasenhüttl, Gotthold: a.w. p. 78.
 107. Idem p. 80. Hy brei nog verder hierop uit op bladsy 80.
 108. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld ..." pp. 185-200.
 109. Hand. 5:1-11.

110. Sien in besonder hieromtrent: Arnold Bettlinger: "Im Kraftfeld", p. 189; A. Noordegraaf: "Gods Bouwerk", pp. 150-151 en J H Roberts: "Die opbou van die kerk ..." pp. 143-145.
111. Sien in hierdie verband hoofstuk 2.2 en 2.4.
112. Soos reeds behandel onder 3.2.2 van hierdie hoofstuk.
113. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld..." p. 83.
114. Idem. pp. 129-200. So ook veral Gotthold Hasenhüttl: "Charisma. Ordnungsprinzip der Kirche", pp. 162-232; Hans Küng: "Die Kirche", pp. 465-522; Herman Ridderbos: "Paulus", pp. 499-522; Siegfried Grossmann: "Haushalter der Gnade Gottes" - pp. 103-150; Ulrich Brockhaus: "Charisma und Amt", pp. 95-123.
115. Moltmann, Jürgen: "Kirche in der Kraft des Geistes", p. 334.
116. Firet, J.: "Het Agogisch Moment In Het Pastoraal Optreden", pp. 54-122.
117. Sien hoofstuk 1.3.6.
118. Ef. 4:16.
119. Sien hoofstuk 1.3.5 - 1.3.6.
120. Moltmann, Jürgen: a.w. p. 330.
121. Sien in hierdie verband veral Ef. 4:7 en 11: "Aan elkeen van ons is 'n genadegawe, (hē charis), gegee volgens die mate waarin Christus die gawes, (tēs dōreas), uitgedeel het". .. "En dit is die 'gawes' wat Hy 'uitgedeel' het: apostels, profete, evangeliste, en herders en leraars".
122. Friedrich, Gerhard: Keryssō en Kerygma in T.W.N.T. Deel III pp. 710 en 716-717; J. Firet: "Het Agogisch Moment In Het Pastoraal Optreden", p. 60.
123. Matt. 10:7 en 8; Vgl. Luk. 10:9.
124. Friedrich, Gerhard: a.w. pp. 710-711.
125. Mark. 3:14 v.v. en Luk. 9:2 e.v.
126. Friedrich, Gerhard: a.w. p. 713.
127. Firet, J.: a.w. p. 113.

128. Sien hoofstuk 1.3.5 en 1.3.6 asook 2.6.2
129. Bakker, J.T.: Kerugma en Prediking", p. 25.
130. Sien in hierdie verband hoofstuk 2.6.1-5.
131. Matt. 28:19-20.
132. Firet, J. a.w. p. 84. K.H. Rengstorf: "T.W.N.T." p. 164.
Verklaar ook met betrekking tot die didachē van Jesus: "They do not mean a particular dogmatics or ethics, but His whole didaskein, His proclamation of the will of God as regards both form and content".
133. Bakker, J.T.: a.w. p. 20.
134. Firet, J. a.w. p. 89.
135. 1 Kor. 12.
136. Firet, J.: a.w. p. 88.
137. Schippers, K.A.: "De gemeente als leergemeenschap", pp. 14-22.
138. Firet, J.: a.w. p. 91.
139. Ef. 4:15.
140. Müller, Josef: "Gemeinde als Lerngemeinschaft" pp. 144-145.
In hierdie verband verwys ons ook na die volgende insiggewende en praktiese werke, te wete: Dieter Trautwein: "Kerkdienst als leerproces", en Herbert Masuch: "Handbuch für dynamische Gemeindearbeit", D.J. Louw: "Die Stad In Die Mens".
Ook in: "Profetische Diakonie", pp. 174-186.
Veral die insiggewende artikel: "Erwachsenenbildung mit der Gemeinde", van Susanne Heine, Josef Müller en Ignaz Reisenbichler.
141. 2 Tim. 3:16-17.
142. Masuch, Herbert: "Handbuch für dynamische Gemeindearbeit", p. 112.
143. Maly, Karl: "Mündige Gemeinde", p. 244.
144. Item. p. 246.
145. Ef. 4:4-6.
146. Ef. 4:19.
147. 1 Kor. 12:13.

148. Gen. 11:1-9.
149. Gen. 4:1-17.
150. Gen. 3:23.
151. Ef. 1:10.
152. Moltmann, Jürgen: a.w. p. 113.
153. Rom 8:31 v.v.
154. Moltmann, Jürgen. a.w. pp. 114-115.
155. Idem. pp. 115-116.
156. Idem. pp. 341-342.
157. Idem. p. 342. F. Hauck: T.W.N.T. beklemtoon ook hierdie faset van die gemeenskap, Deel III p. 804.
158. Rom. 8:29.
159. Matt. 20:26.
160. Hand. 2:44-46.
161. Gal. 3:28-29.
162. Ef. 4:3.
163. Knoch, Otto: "Der Geist Gottes und der neue Mensch", p. 101.
164. Hasenhüttl, G. a.w. p. 98.
165. 1 Kor. 1:9.
166. 1 Joh. 1:3.
167. 2 Kor. 13:13 & Fil. 2:1.
168. Barnard, A.C. "Die Erediens", p. 389.
169. Idem. p. 489.
170. Moltmann, Jürgen: a.w. pp.115-116.
171. Gal. 1:3. In hierdie verband verwys ons ook na die volgende outeurs wat die besondere van die gemeenskaps-beoefening met die Here God in die Nagmaal beklemtoon: F. Hauck: T.W.N.T. Deel III, p. 805; A. Noordegraaf: "Gods Bouwerk", p. 121; Vilmos Vajta: In: "Wiederentdeckung des Heiligen Geistes", pp. 90-93; A. Merkelijn in "De Heilige Geest", pp. 371-374.

(Sien ook hoofstuk 1.2.5.4 van hierdie dessertasie).

172. Vajta, Vilmos: In: "Wiederontdeckung Des Heiligen Geistes", p. 86.
173. Tromp, G.C. "Het bidden der gemeente", p. 24.
174. Hauck, F.: a.w. p. 807.
175. 1 Thes. 5:11 en 14.
176. Gal. 6:2.
177. Jak. 5:16.
178. Jak. 5:14-15.
179. Bv. 1 Thes. 5:14 en Hebr. 10:24-25; asook Gal. 6:1 en 1 Kor. 14:3.
180. Bv. Rom. 14:1; 15:1 en 7; Gal. 6:1.
181. Bv. Rom. 14:21 en 1 Kor. 8:13.
182. Vergelyk in hierdie verband Rom. 15:26; 2 Kor. 8:4; 9:13 en Gal. 2:10; 6:10 en 1 Joh. 3:17-18.
183. Rom. 12:13.
184. Bv. Rom. 16:4-16; Gal. 2:9; Fil. 4:21 en Kol. 4:10-15.
185. Sien hoofstuk 1.2.6.2.
186. Masuch, Herbert: a.w. p. 126.
187. Idem. pp. 127-128.
188. Idem. pp. 128-130.
189. Idem. pp. 130-131.
190. Idem. p. 132.
191. De Vries, E. "De Dienst van De Kerk Aan De Industrie-Arbeider", pp. 29-79.
192. Idem. p. 73.
193. Idem. p. 75.
194. Leich, Gottfried in "Wer ist die Kirche?" pp. 140-141.
Otto Betz sê ook in hierdie verband: "Kirche ist nur dann glaubwürdig und hat zukunft, wenn sie im Dasein für andere die

Nähe Gottes für den Sünder verkündet, wenn sie Bewegung auf den Sünder hin ist". ... "Kirche ist primär nicht zur eigenen Erneuerung aufgerufen, sondern zur Erneuerung der Welt". "Gemeinde von morgen", pp. 180 en 181.

195. Noordegraaf, A.: "Gods Bouwwerk", p. 211. Hy verwys dan veral na die volgende Skrifuitsprake: Luk. 22:27; Mark. 10:45; Joh. 13; Fil. 2:5-11; en 1 Petr. 2:25.
196. Idem. p. 212.
197. Idem. pp. 212-213.
198. Idem. p. 229.
199. Idem. p. 224.
200. Krusche, Werner: "Schritte und Markierungen", p. 128.
201. Idem. p. 129.
202. Idem. pp. 131-132. Sien in hierdie verband ook Rudolf Bohren: "Predigt Und Gemeinde" p. 219. Hy sê daar is in die Nuwe Testament geen amp wat prinsipiëel van die Woordverkondiging geskei kan word nie.
203. Idem. p. 167.
204. Idem. p. 168. E. de Vries: "De Dienst Van De Kerk Aan De Industrie-Arbeider" sê ook: "De Bijbel tekent de verhouding tussen kerk en samenleving als een diakonische. De kerk heeft een dienst te verrichten in en aan de samenleving. Kerk en dienen horen bij elkaar. Zij heeft deel aan de wereldzending van haar Heer", p. 16. En dat die Here in sy dissipels sy werk voortsit, p. 22.
205. Bittlinger, Arnold: "Im Kraftfeld des Heiligen Geistes", p. 172.
206. Ef. 4:12.
207. Ef. 4:13.
208. Ef. 4:13(a).
209. Bittlinger, Arnold: a.w. p. 175.
210. Ef. 4:13(b).
211. Bittlinger, Arnold, a.w. p. 175. sien ook in hierdie verband

- J.H. Roberts: "Die Opbou Van Die Kerk Volgens die Efesebrief", pp. 169-177 in besonder.
212. Openb. 7:9-12.
213. Ef. 4:23 en 5:27.
214. Grossmann, Siegfried: "Haushalter ..." p. 166.
215. 1 Kor. 15:28.
216. Ef. 1:9-10.
217. In hierdie verband veral 1 Kor. 14:22-26.
218. Byvoorbeeld Matt. 10:7-8 en 1 Kor. 12:9.
219. Sien hoofstuk 1.3.3 en 1.3.4.
220. 1 Kor. 14:26-28. Sien in hierdie verband veral hoofstuk 2.6.2 en 2.6.3.
221. 1 Thes. 5:19.
222. Veenhof, Jan: "De Parakleet", p. 30 en Otto Knoch: "Der Geist Gottes und der neue Mensch", p. 233.
223. Gal. 5:22.
224. Sien hoofstuk 1.2.6.3.
225. Strathmann, H. in: T.W.N.T. Volume 4, pp. 496-497.
227. Masuch, Herbert: "Handbuch für dynamische Gemeindearbeit", p. 166.
226. Idem. pp. 165-166.
228. 1 Petr. 2:9.
229. Luk. 24:46-48.
230. Knoch, Otto: a.w. pp. 223-224.
231. Idem. pp. 232-233.
232. Gal. 5:22.
233. 1 Kor.12.
234. Käsemann, Ernst: "Exegetische Versuche Und Besinnungen" Deel II, pp. 293-294.

235. Idem. pp. 293-294.
236. Gal. 5:22.
237. Kooie, J.L.: In "Christelike Encyclopedie", Deel 4, p. 462.
238. Idem. p. 461.
239. Barnard, A.C. "Die Erediens", p. 52.
240. Kooie, J.L.: In "Christelike Encyclopedie", Deel 4, p. 463.
241. Matt. 27:51; Joh. 4:20 v.
242. Gal. 4:10.
243. 1 Petr. 2:5.
244. Rom. 12:1.
245. Ef. 2:21 v.
246. Kooie, J.L.: a.w. pp. 463-464.
247. Strathmann, H. in: T.W.N.T. Volume 4, p. 228.
248. Idem. p. 228.
249. Barnard, A.C.: "De Erediens" p. 62.
250. 1 Kor. 14:18-19, 23 en 27-28.
251. 1 Kor. 14:26.
252. Grossmann, Siegfried: "Haushalter...". pp. 177-181.
253. 1 Kor. 14:33.
254. Bv1. 1 Kor. 14:29-33.
255. Grossmann, Siegfried: "Haushalter..." p. 181.
256. Sien in hierdie verband hoofstuk 2.5 en Siegfried Grossmann:
a.w. pp. 162-171. So ook Alfred Kuen: "Die charismatische
Bewegung", veral pp. 42-82.
257. So leer ons byvoorbeeld uit 1 Kor. 14:26-33 en 40 baie duidelik.
258. Firet, J.: "Het Agogisch Moment In Het Pastoraal Optreden",
p. 109.
259. Barnard, A.C.: "Die Erediens", p. 403.
260. Firet, J.: a.w. p. 113.

261. Barnard, A.C.: a.w. p. 492.
262. Hoekendijk, J.C.: "De Kerk Binnenste Buiten", p. 80.
263. Sien byvoorbeeld Werner Krusche: "Schritte und Markierungen". Veral p. 136, waar hy die stelling dan deeglik behandel vanaf pp. 133-155. Werner Krusche spreek dan ook tereg skerp en grondige kritiek uit teen hierdie standpunt.
264. Rahner, Karl: "Theology of Renewal", pp. 23-28. Sien ook E.P.J. Kleinhaus: "Gereformeerde Kerkreg" 1982 pp. 65-69.
265. Bakker, J.T. en K.A. Schippers: "Gemeente: Vindplaats van Heil", pp. 90-92.
266. Winkler, Eberhard: "Der Aufbau der Kirche Zum Dienst" pp. 145-192.
267. Krusche, Werner: a.w. pp. 129-135 en 171-175.
268. Idem. pp. 129-132.
269. Ritter, A.M. en Gottfried Leich,: a.w. pp. 140-206.
270. Idem. pp. 149-150.
271. Küng, Hans: "Wahrhaftigkeit", pp. 121-130.
272. Louw, D.J.: a.w. pp. 143-157.
273. Idem. pp. 148-157.
274. Berkhof, H.: "De Leer van de Heilige Geest", pp. 55-70.
275. Schweizer, Eduard: "Gemeinde und Gemeindeordnung im Neuen Testament", pp. 186-187.
276. Sien veral die volgende: Oscar Cullmann: "Earley Christian Worship", pp. 32-33; G. Hasenhüttl: "Charisma Ordnungsprinzip ..." pp. 334-335. Hy gaan sterk uit van die charismatiese strukturering en verklaar dan: "Ubi communitas charismatici, ibi ecclesia Christi", - p. 338; Herbert Masuch: a.w. p. 132 e.v.; Jürgen Moltmann: a.w. pp. 333-352; A. Noordegraaf: a.w. pp. 149-150.
277. Ef. 1:9-10. Sien in die verband veral hoofstuk 1.2.5 en 1.2.5.1.

278. Hier is veral 1 Kor. 12 in geheel van besondere betekenis.
Sien in hierdie verband ook hoofstuk 1.2.5.2 en 1.2.5.5.
279. In hierdie verband verwys ons na hoofstuk 3.4.1 - 3.4.6.
280. In hierdie verband veral hoofstuk 2.1.1; 2.1.2 en 2.2.1-2.2.3.
281. Die apostels wat wel eenmalig as 'n bepaalde diens aan die gemeente gegee is, se belang bly altyd vir die gemeente geldig aangesien hulle die oog- en oorgetuies van Jesus was, deur wie die Nuwe Testament ook op skrif gestel is, en daarom is hulle van belang vir die gemeente van alle tye.
282. Hier is van belang hoofstuk 2.3.1 en 2, asook hoofstuk 3.3.1 en 2,
283. Sien hiervoor veral hoofstuk 2.2, 2.2.1 en 2.2.2
284. Hoofstuk 1.3 tot 1.3.5 in besonder.
285. Sien hiervoor hoofstukke 1.2.6.4 en 3.4.6.
286. Sien bv. Kleynhans, E.P.J.; "Gereformeerde Kerkreg", pp. 67-69.
287. In hierdie verband verwys ons na Kleynhans, E.P.J.: a.w. pp. 71-84.
288. Hieromtrent verwys ons na hoofstuk 1.2.3.
289. Krusche, Werner, a.w. p. 126.
290. Schlink, Edmund: a.w. p. 91.